NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 3 DIN BROJ 7

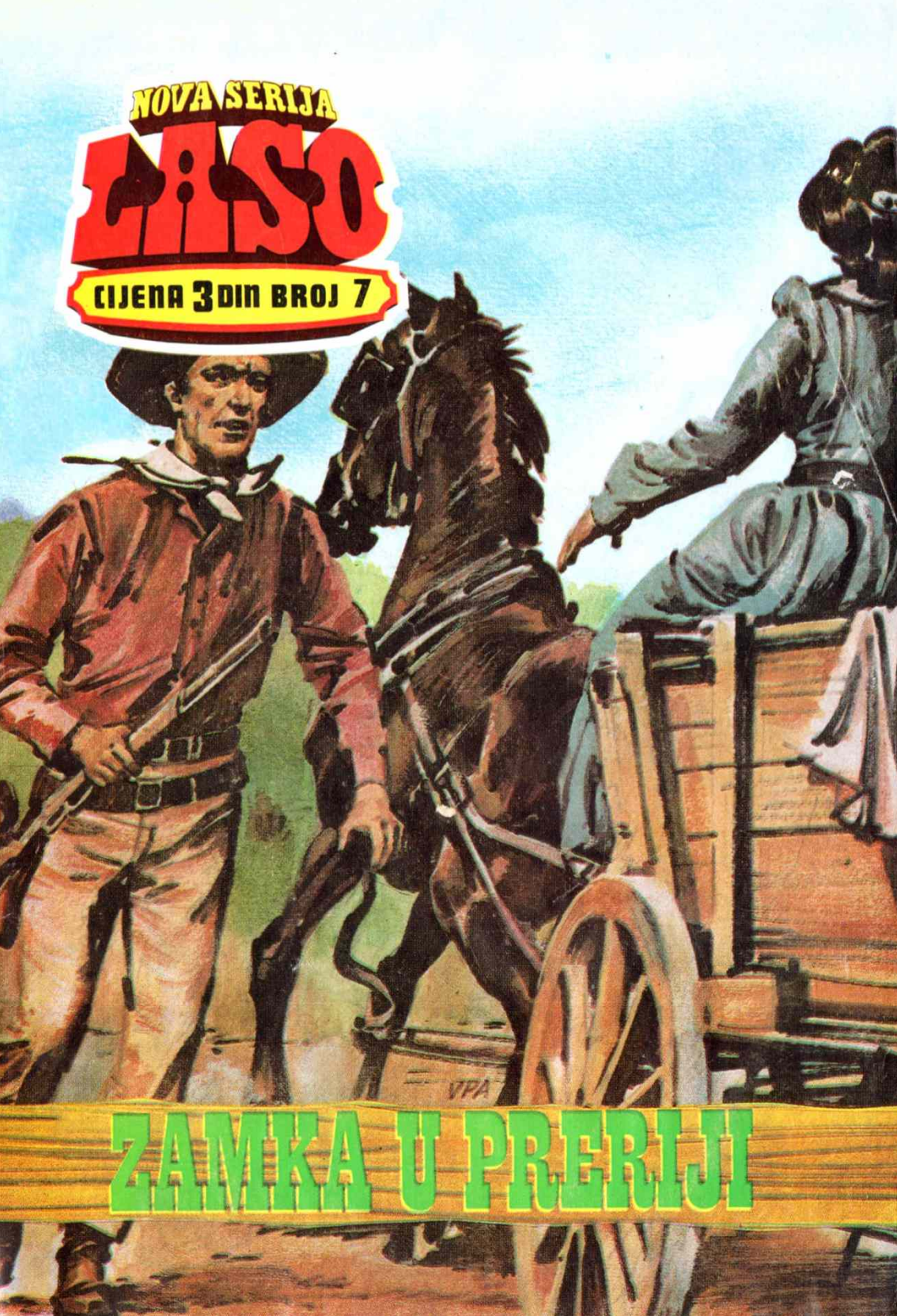

ZAMKA U PRERIJI

CLAY FISHER

ZAMKA U PRERIJI

»Laso« Nova serija 1973.

Urednik: Ladislav Grakalić

Preveo: Aleksandar Gvoić

»Laso« — Izdavač: OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — V. d. glavnog i odgovornog urednika Borivoj Jurković — Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1973.
Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/1-1973. od 22. VI 1973.

I

Teška i dojmljiva tišina lebdjela je nad kanjonom; iako je lavina prošla prije nekoliko sati, činilo se da zrak blista od nevidljivih, neopipljivih ledenih kristala. Starac je pogledao u bijeli beskraj, kao da želi ocijeniti veličinu nesreće...

— Nadam se da nitko nije prošle noći prolazio cestom — reče poluglasno.

Iza njega bolno zarže mazga. Starac uzdigne pogled prema planinama i zadrhti.

Tog se ledenog jutra 10. prosinca 1866. godine, sunce počelo stidljivo uzdizati nad Montanom. U noći je strahovita lavina, što je munjevito sišla sa Stjenovitih planina, naprosto zbrisala gotovo pola kilometra ceste koja je povezivala Slano jezero i Virginia City.

Stari Chilkoot Johnston je nastavio put, napredujući oprezom pravog grizlyja, jer je znao da bi svaki krivi korak mogao biti koban. Ali, ma kako oprezan bio, nije mogao spriječiti da mu jedna noga odjednom ne sklizne u pukotinu punu pršića. Utonuo je u svježi snijeg do pojasa. Na sreću, njegov pad nije izazvao novu lavinu.

Trenutak je ostao bez riječi, skamenjen, a onda se polako i veoma oprezno počeo izvlačiti. I tada pod prstima osjeti neočekivanu toplinu čovječjeg tijela. Znači, netko se ipak našao na putu kad je lavina jurnula niz padinu. Ali, zar toplina kože nije govorila da je neznanac još uvijek živ...

Chilkoot je trenutak ostao nepokretan, zaprepašten. A onda se, udvostručivši oprez, uspio izvući iz snijega. Nakon toga je počeo polako otkopavati neznanca.

• • •

Prošlo je četrdeset i osam sati prije nego što je nepoznati došao k sebi. Ali njegove su sive oči i dalje bile mutne, pogled ugašen i prazan. Tjedan dana je prošao a da se neznancu nije vratilo sjećanje.

— Ime ti je Ben Allison, je li?— reče mu Chilkoot. — I dolaziš iz San Sabe, u Teksasu. Bar tako je urezano na tvom pojasu.

Ali mladić je tužno odmahnuo glavom.

— Žao mi je, djede — odgovorio je — ali to mi ništa ne kaže.

— Je li ovo tvoja oprema? — navaljivao je starac.

Mladić je izvukao iz kožnatog spremišta kolt kalibra 44, pogledao ga ispitivački i prebacio iz jedne u drugu ruku tako brzim pokretom da je to posve zbunilo starog Chilkoota.

— Reklo bi se da je moj — reče mladi neznanac — ali ništa ne mogu tvrditi.

— Zacijelo je tvoj — rèče starac. osjećao se nevoljko. — Dakle, to je pitanje riješeno. Ali, postoji još jedno.

— Još jedno?

— Da: Deset tisuća dolara u novčanicama, ušivenih u remen koji si nosio oko pojasa.

— Hej, djede — uzvikne mladić s ironičnim osmijehom na usnama — mora da ste popili malo više rakijetine. Nikad nisam posjedovao, otkad sam živ, više od pet dolara u gotovu. Jedino možda kad sam bio na Jugu.

— Da. A sad još nešto. Bio si s odmetnicima, je li?

— Pa, kažem vam da se ničega ne sjećam, čak ni svog imena i prezimena.

— U svakom slučaju jedno je pouzdano: da znaš, čini se, dobro baratati revolverom. Da, zacijelo si južnjak. Tvoj južnjački naglasak ne bi mogao prevariti nikoga sjeverno od Red Rivera.

Osmijeha mladog neznanca nestane.

— Ako si sve zaboravio, ako se ničega ne sjećaš — nastavi Chilkoot — kako možeš znati da ti ovaj novac ne pripada? I kako možeš biti uvjeren da ga nisi zaradio na nepošten način?

— Kako bi se siromašan mladić kao ja mogao domoći deset tisuća dolara, recite mi, djede?

— Prije nekoliko dana neki je vodič iz Orofina nađen ubijen u snu, nedaleko odavde. Netko mu je prerezao grkljan na indijanski način, od uha do uha. Prije toga, čini se, bio je prodao svoju robu u rudarskom logoru Alder Gulcha i namjeravao se vratiti kući zaobilaznim putem, kako ne bi naletio na drumske razbojnike.

Mladićev pogled neprimjetno otvrdne.

— Po vašem mišljenju ja sam razbojnik? — promrmlja.

— Policijska patrola iz Virginia Cityja — nastavi starac — slijedila je trag ubojice i pretražila područje do mjesta gdje se srušila lavina. Ali, patrola nije mogla prijeći pukotinu, a tome se možeš radovati.

— Zašto?

— Poslušaj me pažljivo: taj momak iz Orofina nosio je deset tisuća dolara u novčanicama, u pojasu, ali su ga našli golog od koljena do grudi. Možeš i sam izvesti zaključak.

— Vi dakle mislite da sam hladnokrvno ubio usnula čovjeka? — upita neznanac a da nije povisio glas. — Vi, dakle, vjerujete da policija mene traži?

— Ne — odgovori Johnston — Da sam vjerovao u to, ti se ne bi probudio u mojoj kolibi nego u zatvoru u Virginia Cityju.

Mladićevo se lice opusti.

— Hvala vam na povjerenju, djede — reče.

— Ime mi je Chilkoot Johnston.

Starac je zašutio i trenutak promatrao mladića, kao da ga želi ocijeniti prije nego što donese konačnu odluku.

— U redu, mladiću — reče napokon. Ustao je i izišao.

* * *

Po prvi put te surove zime 1866-67 temperatura je bila blaga. Vjetar se smirio, nebo je bilo čisto kao suza a sunce blistalo na vrhuncima planinskog masiva Absarokas. Ben Allison i Chilkoot Johnston sjedili su na drvenoj klupi pred kolibom. Nitko još nije znao o prisustvu Bena Allisona u kraju, ali ako i dalje bude vladalo lijepo vrijeme, to neće dugo potrajati. Svakog dana bio je sve bliži trenutak kad će policijska patrola — ili prije nje kakav spretan lovac na ucjene — naići i pretražiti najbližu okolicu. Eto, upravo o tome je razmišljao Chilkoot.

— Ben — rekao je nakon nekoliko trenutaka šutnje — pretresimo malo situaciju. Tu si ti. Tko si ti i odakle onih deset tisuća dolara? Zatim, tu sam ja. Što me je zadržalo da ne siđem do Virginia Cityja, podnesem izvještaj i donesem novac? Za tebe bi to značilo konopac, a za mene možda zatvor dokraja života.

Ben je razmišljao bez riječi.

— Što da radim? — upitao je napokon.

— Zakopaj novac i pojas što dublje možeš, sinko. I o tome više nećemo govoriti.

— U redu. Ali, što sa mnom?

Starac je dignuo pogled prema Stjenovitim planinama. Očekivao je to pitanje i imao spreman odgovor.

— Ben — rekao je — imaš sreću da si mlad, snažan, spretan i inteligentan. Govoriš možda malo presporo, ali čini se da si brz na revolveru. Još više, ima u tebi nešto što ljude nagoni da ti se povjeravaju, ponašaš se tako da s tobom ljudi govore o stvarima o kojima ne bi razgovarali s predstavnicima zakona. Zato te molim da me pažljivo poslušaš.

Chilkoot je još jednom pogledao cestu presječenu lavinom i nastavio:

— Godine 1843. krenuo sam s prvim pionirima u Oregon. Imao sam ženu i tri djevojčice, neka stara kola koja su vukle dvije mazge, a preda mnom je bila perspektiva, mogućnost da otpočnem novi život.

Kad smo prešli Gosse Creek, na jugu Idaha, povjerovao sam da zaista imamo sreću. Nekoliko pionira koji su htjeli prijeći u Kaliforniju a znali su da sam nekoć lovio u ovom području, došli su i upitali me znam li kakav put kojim bi, kolima, mogli u Kaliforniju. Rekao sam im da zaista postoji put kojim se može stići kolima do gornjeg toka rijeke Humboldt, zatim preko pustinje Nevade do gorja Sierras. Upozorio sam ih, međutim, da je taj kraj divljina, da nema uopće putova koji bi se mogli nazvati tim imenom, da nema vojnih logora koji bi osiguravali zaštitu protiv Indijanaca, ali da ću ih, ako imaju povjerenja u mene, odvesti do Kalifornije.

Sutradan smo krenuli na put, prema Humboldtu. Nije potrebno govoriti o tome kakva me ružičasta nada obuzimala. Imao sam tada četrdeset i sedam godina i nisam previše dobra učinio u životu. Ali, sada mi se činilo da mi se pruža nova i neočekivana prilika. Povjerenje tih neznanih ljudi pomladilo me za dvadesetak godina i bio sam uvjeren da ću ovog puta uspjeti.

Starac je duboko uzdahnuo, kao da osjeća težinu svojih uspomena.

— Uvečer trećeg dana puta — nastavi — u naš je logor došla grupa Piute Indijanaca iz Utaha. Bili su veoma daleko od svog kraja pa sam poglavicu upitao za razlog. Od njegova mi se odgovora sledila krv u žilama. »Boginje«. Otjerali smo Indijance iz logora kao da su čopor divljih vukova, spalili sve što su bili dodirnuli i dobro sapunom oprali sve predmete kojih se nismo mogli odreći.

Onda smo nastavili put sa zebnjom u srcu brojeći dane. U Arapaho Wellsu, najpustijem dijelu Nevade, moja se starija kćerka počela tužiti na bolove u trbuhu. Bio je to početak. Dvadeset i četiri sata kasnije temperatura je porasla, a sutradan su se pojavili mjehurići. Odmah sam odijelio bolesnicu. Na žalost, bilo je prekasno. Tri dana kasnije bolest se proširila.

Od pedeset i sedam osoba koliko je grupa brojila ne početku puta, trideset i sedam ih je bilo zakopano ondje, a među njima i moja žena i dvije starije kćerke. Mislio sam da ću poludjeti. Pošteđeni članovi ekspedicije zaklinjali su me da ih ne ostavim i da ih odvedem daleko od te proklete pustinje. Ali ja nisam htio ni čuti. Uzeo sam svoju pušku, medaljon svoje žene u kojem je bila slika najmlađe kćerke, i otišao a da se nisam niti okrenuo. Ipak, prije odlaska povjerio sam svoju preživjelu kćerku nekom mladom paru što je u epidemiji izgubio troje djece.

Chilkoot trenutak zašuti, pogleda uronjena u daleki davni san.

— Ali, djede — reče tiho Ben — to se dogodilo prije gotovo četvrt stoljeća. Kakve to veze ima s nama, danas?

— Ben — odgovori starac — kad sam te ugledao, nešto mi je reklo: Chilkoote, ovaj će te mladi čovjek zamijeniti. Nalik ti je, samo možda nije tako krupan. Pouči ga da ne smije nikad ostaviti ljude u nevolji, da im mora pomoći, zaštititi ih ako to nisu sami u stanju. Uspiješ li u tome, Chilkoote, moći ćeš odložiti svoje teško breme, svjestan da će ga preuzeti čovjek nalik na ono što si ti morao biti, a nisi bio.

Chilkoot je ponovno zašutio pogleda uperena u daleke Stjenovite planine. Oči kao da mu se zamutile maglom prošlih godina i neiskorištenih prilika. Onda položi čvornovatu ruku na mladićevo rame, a drugom iz džepića na vesti izvuče mali zlatni medaljon.

Ben je nježno uzeo medaljon u ruku, svjestan činjenice da je fotografija djeteta u medaljonu jedina veza koja veže starca uz prošlost i onaj put u Nevadi koji je napustio dvadeset i četiri godine ranije. Sada je starac predao zadatak Benu Allisonu: da nađe taj put, negdje iza Arapaho Wellsa, i da ga slijedi, taj stari put što vodi u Kaliforniju.

— Ben — nastavi starac nježno, nakon trenutka oklijevanja — ne znam kuda ćeš ići i što ćeš učiniti da iskoristiš priliku koja nam se obojici pruža. Ali ma kuda prolazio, ma što radio, ne zaboravi što sam ti rekao. Postoji samo jedna istina na svijetu, jedan ljudski zakon, koji sam ja zaboravio ondje, u pustinji Nevade.

II

Tri tjedna kasnije Ben Allison se nalazio u Arapaho Wellsu, četiri stotine milja daleko od Chilkootove kolibe u Nameless Creeku i patrola iz Virginija Cityja, i odlučio da logoruje. Pošto se pobrinuo za mazgu, sjeo je uz vatru.

Uzalud je čeprkao po sjećanju; nikako nije mogao obnoviti ni najmanju pojedinost svoje prošlosti. Kakav je on bio čovjek prije nego što ga je stari Chilkoot otrgnuo od smrti? Nije znao odgovor na to pitanje. Isto mu je tako bilo nemoguće ustanoviti odakle je došao i što je radio ranije. Samo u jedno je bio uvjeren: da će održati obećanje dano starom čovjeku iz kolibe u Nameless Creeku. Pošto je iz starčevih ruku preuzeo medaljon, on će slijediti put djeteta dok god mu to budu dopuštale snage i volja.

Pogledao je oko sebe i namrštio se. Čime zapravo raspolaže da bi mogao uspješno obaviti zadatak? — Staru teretnu mazgu koju mu je pozajmio Chilkoot, vrećicu u kojoj je bilo samo nešto graha i kukuruznog brašna, jedan zastarjeli colt iz 1860. godine, zlatni medaljon sa slikom petomjesečne djevojčice s natpisom: AMY GENEVA JOHNSTON, ST. JOE, MONTANA, 21. SVIBNJA 1843. I obećanje, u stvari zakletvu da će naći djevojčicu, ako je živa. U protivnom slučaju, morat će, usprkos svemu rekonstruirati njenu povijest od trenutka kad je napustila Arapaho Wells. Pomisli odmah da je to gotovo nemoguć zadatak. S uzdahom iz džepa izvadi mali zlatni medaljon i tako ga je neko vrijeme vrtio na lančiću.

— Kad se prestane vrtjeti — reče pogledajući Malachi, staru mazgu — poći ćemo smjerom koji će nam pokazati.

Malachi, koja je upravo nogom čeprkala po snijegu ne bi li pronašla nešto trave, prekide čeprkanje, dignu glavu i pogleda svog novog gospodara. Pogled nije bio neprijateljski, ali je u njemu bilo stanovite mjere nepovjerenja. Kad se medaljon zaustavio, bio je okrenut prema jugo-istoku. Ben se namršti.

— Arizona? — reče i ponovno pogleda mazgu. — Što misliš o tome? Jesi li već bila ondje?

Malacchi strigne jednim uhom, naceri se otkrivši stare požutjele zube, pogleda prezrivo Bena pa se udalji.

— Imaš pravo — reče mladić. — Postoji zacijelo neko bolje područje koje bih mogao istraživati nego Arizona, koja više spada u starčevu priču. Ali kamo krenuti?

Nabrao je obrve.

— Karta! — uzviknuo je. — Da, da, zemljopisna karta nam može pomoći!

Gotovo je zaboravio posljednji Chilkootov poklon: staru kartu područja što se prostiralo zapadno i južno od Slanog jezera. Tu kartu je čini se izradio strašni Joe Meeks trideset godina ranije, kad je u pratnji Bridgea, Fitzpatricka i Billa Williamsa došao u ovaj kraj postaviti zamke za dabrove. Zemljovid je prikazivao površinu od oko tisuću četvornih milja i bio je izrađen posebnom pažnjom i točnošću, barem je tako rekao stari Chilkoot. Ali, Ben se prilikom odlaska iz Nameless Creeka zadovoljio time da je kartu gurnuo u jednu od torbi na sedlu mazge, rekavši u sebi da će mu možda jednom dobro poslužiti da pripali vatru kad mu ponestane treščica.

Stavio je medaljon u džep i pošao po zemljopisnu kartu, a onda ju je počeo proučavati uz svjetlost vatre, slijedeći prstom trasu što je bila zabilježena davno, davno. Bio je stari indijanski put koji je polazio iz Arapaho Wellsa, kretao prema jugu i završavao u podnožju Sawtooth Peaka, u planinama Needles. Jedan znak pokazivao je mjesto gdje se nalazilo glavno selo Indijanaca iz plemena Piute. Ben zaključi da mu ono mora biti prvi cilj pa odluči krenuti odmah u zoru.

Naime, Indijanci koji su u Chilkootov logor donijeli boginje došli su iz ovog područja. Ako postoji netko tko se sjeća puta kojim je krenuo ostatak Chilkootove ekspedicije nakon onog kobnog zadržavanja 1843. godine, zacijelo će ga naći u tom indijanskom selu. Bit će potrebno da ispita starije

Indijance, jer je dobro znao da samo starci vjerno čuvaju sjećanja na prošle događaje; mladi se ne sjećaju ni onoga što se jučer dogodilo.

Ben se iznenada sa čuđenjem upita odakle mu to znanje, tako dobro poznavanje indijanskih običaja. Namrštio se duboko razmišljajući i trudeći se da nađe odgovor, ali njega nije bilo. Kakva ga je veza u prošlosti vezala s tom crvenom rasom? Kako to da je znao zapaliti vatru s pomoću kremena i kresiva? Nakon odlaska iz Montane sreo je nekoliko skupina Indijanaca i na svoje veliko čuđenje ustanovio da je u stanju ne samo razumjeti nego i govoriti indijanske dijalekte s Visoravni. Gdje ih je naučio i u kakvim okolnostima? Zašto su mu Indijanci, inače tako neprijateljski raspoloženi, upućivali izraze dobrodošlice, umjesto da ga skalpiraju i oduzmu mu pušku i mazgu? Chilkoot mu je nekoliko puta, u nastupu srdžbe, dobacio: »Nalik si na te proklete crvenokošce i ponašaš se kao oni!« Zar je moguće da je bilo nešto istine u tom neobičnom razmišljanju starog Johnstona? Ben se dobro pogledao u zrcalce u Chilkootovoj kolibi i došao do zaključka da u tome ima »nečeg«. Ali čega? Tko je zapravo on? Mješanac, bijelo dijete nađeno kraj zapaljenih kola i odgojeno u indijanskom plemenu na Sjeveru? Ne. To nije moguće, jer je na svome putu susretao pripadnike plemena Piegansa, Siouxa, Shoshona, Crowa, Cheyennesa pa čak i plemena Probušeni nos iz Oregona, ali nitko od njih nije govorio dijalektom koji on ne bi mogao razumjeti. Uz to su ga svi redom primali prijateljski. Ma kakav bio odgovor na sva ta pitanja, zakleo se da će ga naći istodobno kad i trag djevojčice Chilkoota Johnstona. Ali, za sada će biti najbolje da se dobro odmori, jer će mu, da stigne do sela Piuta, biti potrebno najmanje deset dana puta. Osim toga, zalihe hrane će mu zacijelo potrajati najviše još dva dana, pa će se morati pobrinuti za hranu hvatajući divljač.

Njegov je pogled bio uperen iznad vatre, u tamu te hladne zimske noći. Iznenada je zadrhtao.

III

Devet dana pošto je napustio Arapaho Wells, Ben je u prvim zrakama jutarnjeg sunca otkrio kolibe sela Piuta. Dok se približavao selu, grupa staraca krenula mu je polako u susret. Njihova mršavost i plašljivost pokazivale su da im odavna nedostaje hrane. U selu je vladala potpuna zapuštenost i krajnja bijeda. Nitko nije bio naoružan, ali je jedan među njima — zacijelo plemenski vrač — držao je u ruci štap ukrašen perjem.

Zastali su kao da mu žele zapriječiti put prema kolibama, ali je Ben koračao dalje i kad je bio na prikladnoj udaljenosti, uputi najstarijem Indijancu pozdrav, kao što se dolikuje. Vrač odmah pokroči nekoliko koraka naprijed progovori lošim engleskim jezikom, popravši govor riječitim pokretima ruku.

— Mi smo siromasi — reče — a i ti izgledaš siromašno. Dakle, dobro nam došao...

Mladić kimne glavom, dajući na znanje da je razumio, pa sjaši s mazge.

U pratnji svojih domaćina krene prema kolibi u kojoj su se održavala plemenaska vijeća, smještenoj usred sela. Kad je ušao s vračem, iznenadi ga neki čudni miris. Uskoro shvati da je to miris ručka, koji se sastojao od kukuruzne kaše i nekoliko komadića tzv. kaktusovog miša. Ugleda čak i jednu cijelu glavu. Iako je mladi posjetilac bio prilično gladan, da se njega pitalo, radije ne bi sudjelovao u ovom zajedničkom ručku. Ali, znao je da Piute neće niti dodirnuti jelo prije nego se gost obilno posluži. Ben hrabro zagrabi hineći da uživa u jelu i dajući to glasno na znanje. Domaćini su uživali, bili su polaskani.

Međutim, Ben je zamalo počinio krupnu pogrešku. Kad mu je vračeva žena pružila zdjelu da se ponovno posluži, s užasom je ustanovio da je zagrabio glavu glodavca. Ali, njegov ga

je nagon ponovno spasio. Nježno je primio glavu glodavca, prinesao je čelu a onda je s poštovanjem predao svom susjedu vraču.

— Koža moga brata je bijela — reče vrač — ali njegovo je srce crveno. On misli i radi kao Indijanac.

Starac je s užitkom pojeo mozak životinje, a praznu lubanju dobacio svojoj ženi koja ju je spretno uhvatila.

Led je bio probijen. Nekoliko minuta kasnije, pošto je povukao iz lule mira koja je kružila uokolo, Ben se ohrabri i zapita za bijelu djevojčicu što se 1843. godine nalazila u grupi koju je vodio Johnston. Vrač prizna da zna za te događaje i da će mu reći sve što želi.

— Što mi možeš reći o toj djevojčici? — upita Ben.

— Kad su u nas boginje nestale — otpoče starac — vratili smo se u Arapaho Wells da pomognemo tim jadnim ljudima, jer smo se bojali da smo na njih prenijeli bolest. I bilo je pravo, da učinimo sve što je u našoj moći da im pomognemo. Grupa je već bila napustila Arapaho Wells i odmaknula nekoliko dana hoda na putu za Goose Creek, u smjeru velike ceste, one što vodi plemenu Probušenih noseva i koju zacijelo poznaješ.

Mladić kimne glavom.

— Što se tada dogodilo? — upita.

— Pripadnici plemena Snake naišli su na bijelce prije nas. Ti si nesumnjivo čuo o Snakeima koje nazivaju i Shoshonima. To su neprijatelji Piuta i Probušenih noseva. Ali kao i svi pripadnici plemena Crows, općenito se dobro slažu s bijelcima. Njihov veliki poglavica Washakie oduvijek je bio prijatelj Blijedih lica. Međutim, poglavica koji je toga dana bio na čelu grupe bio je zao čovjek i odmah je poželio bijelu ženu, majku djeteta koju tražiš.

— To nije bila njena majka — objasni Ben. — Njena je prava majka umrla od boginja, a otac je dijete povjerio toj mladoj ženi i njenom mužu. Oni su također izgubili troje djece u epidemiji boginja. Otac djevojčice mi je povjerio zadatak da pronađem njegovu kćerku, naravno, ako još živi.

Stari Indijanac odmahne glavom.

— Ne znam — reče — kako bi mogla biti živa. Ali, putovi su Manitua nedokučivi i može se dogoditi da te odvede do nje.

Starac trenutak zašuti, nastojeći da se prisjeti još nečega.

— Onaj nevaljali Snake — nastavi zatim — htio je odvući ženu iz kola. Došlo je do borbe između Snakea i ženina muža, a ona je toliko uzbudila Indijance da su istrijebili sve bijelce, osim mlade žene, njenog supruga i djevojčice. Poglavica je tada zamijetio njenog supruga koji se nastojao sakriti iza kola. Tresnuo ga je kundakom puške po glavi, skalpirao ga i napustio, misleći da je mrtav. Onda su Snakei pobjegli na visoravan i poveli sa sobom ženu i dijete. Ali čovjek nije bio mrtav i kad smo stigli na mjesto napada on nam je ispričao što se dogodilo. Pošli smo tragom Shoshona, progonili ih tri dana, ali su oni prije nas stigli do planina... To je sve što znam, moj brate!

— Ti si siguran da je dijete u to doba bilo živo?

— Da. Treće večeri pošto smo prekinuli put, čuli smo kako plače dijete. Treba povjerovati da je to bilo veoma lijepo dijete kad su Snakesi podnosili njegov plač. Ili je pak žena bila toliko lijepa da se poglavica raznježio i postao drugi čovjek. Ali činjenica je da je dijete bilo živo kad smo otišli.

Benovo se lice smrači.

— Možeš li mi reći kako se zvao poglavica Shoshona? — upita.

— Zvao se Crowheart i pripadao je plemenu Horse Creek. Zar bi ti mogao pomoći taj podatak? Kako? Ti ne znaš put za Vjetrovite planine gdje se nalazi njegovo sklonište a mi te ne smijemo onamo odvesti. Osim ako ne posjeduješ magičnu moć, teško ćeš sam stići tamo kamo se mi usuđujemo.

— Da, posjedujem magičan predmet, imam medicinu — reče mladić.

Piute nikad nisu vidjeli zemljopisnu kartu i svi su se okupili oko Bena da pogledaju Meekov crtež. Bilo je potrebno da Ben pokaže stanovitu strpljivost, ali je stari Indijanac bio oštrouman i pošavši prstom od svog sela i Old Sawtootha, pokazao na karti kraj koji se nastavali Shoshoni.

IV

Mazgine potkove su bile do kraja izlizane, pa je Ben morao do Wyominga pješice. Prošla je i polovica travnja kad je prešao prijevoj Union i počeo silaziti u dolinu, prema Wind Riveru. Ondje je sreo Franka Go-deena, mješanca, podrijetlom iz plemena Milk River na kanadskoj granici. Omalen, na kratkim nogama, okrugao kao zemljani lonac, ali mišičav kao majmun, bio je veseo i bezbrižan momak, ponekad malo vulgaran. Nekoć je zadobio udarac kopljem pa mu je lice ostalo tako iskrenuto da se činilo kako svakoga gleda poprijeko. Usprkos tome, Ben nije mogao a da mu ne pokloni svoje povjerenje. Uostalom, zaključujući po suncem opaljenom Benovom licu, njegovim kosim očima i crnoj kosi, Go-deen je mladića smatrao mješancem, i to zacijelo progonjenim, pa mu je odmah darovao svoje prijateljstvo. Ben se čuvao da ga ne razočara, jer je shvaćao da će biti u velikoj prednosti bude li se na indijanskom području ponašao kao Indijanci i bio im nalik.

A kad je ispričao koga traži, Go-deen je prosuo cijelu lavinu riječi, i Benu je jedino preostalo da sluša. Go-deen je među ostalim rekao da kod Wind Rivera zaista postoji pleme Horse Creek, koje spada u obitelj Shoshona.

— Ti su Indijanci Horse Creek — reče — odmetnici iz glavnog plemena Snake čiji je veliki poglavica Washakie. Prije mnogo godina Crowheart je prekršio zapovijedi Washakiea, koji je želio da pleme živi u dobrim odnosima s bijelcima. Jednom prilikom Crowheart je iz grupe Blijedih lica koja se u to doba nalazila u Goose Creeku oteo neku bijelu ženu. Kad je Washakie saznao za to, zapovijedi da mu dovedu ženu kako bi je odveo u tvrđavu McGraw i stavio je pod zaštitu vojske. Crowheart mu pošalje ženu s odrezanom lijevom dojkom i s nožem zabodenim u slabine. Stari poglavica dade uhvatiti Crowhearta i odvede ga u tvrđavu Laramie. Lukavi Crowheart uspije ubiti dva stražara, pobjegne i skloni se kod Point-of-Rocksa, na staroj cesti za Oregon, koja vodi prema području Probušenih nosova. Zacijelo poznaš taj put?

Ben je mislio da mora potvrdno odgovoriti.

— Šuti! — nastavi mješanac. — Budi miran! Kako čovjek može srediti misli kad pred sobom ima tipa koji nije u stanju zatvoriti usta barem deset sekundi?

Ben se osmjenu, a Go-deen nastavi:

— Od toga doba Crowheart provodi, zajedno s grupicom pristaša, život izvan zakona, napadajući kako svoju crvenu braću tako i blijeda lica. Pošto je optužen za ubojstvo, prisiljen je voditi život progonjene životinje. Onda je jednog dana nestao sa svojom bandom i svi su pomislili da je poginuo. Međutim, kao što ćeš vidjeti, nije bilo tako.

Mješanac trenutak zašuti, pružajući Benu priliku da smjesti neku riječ. Ali, pošto je mladić šutio, Go-deen sa zadovoljstvom nastavi:

— Crowheart i njegova banda žive i ja znam gdje se nalaze: nedaleko odavde, tamo prema Red Topsu, među vršcima planina koje si ugledao poslije podne kad si silazio u dolinu. I još ću ti nešto reći: prije osam dana osobno sam razgovarao s Crowheartom. Stanuje sa svojim sinom, nitkovom kao što je i on, i ima samo nekoliko koliba. Sada čekaju da naraste trava kako bi mogli prehraniti konje i nastaviti svoj ljetni posao, tojest krađu stoke Probušenim nosovima. Pretpostavljam da poznam pleme Probušenih nosova, ali nikad nisam stupio na njihovo područje. To su neobični ljudi koji uzgajaju konje i tove stoku jednako kao i bijelci. Odlični su ratnici i veoma su ponosni. Na primjer, nikad ne bi sjeli za isti stol s nekim Siouxom ili Shoshonom. Sva ostala plemena ih se boje. A sada, moj brate, imaš li kakvo pitanje?

— Bilo je i jedno dijete — odgovori Ben — kad je Crowheart oteo onu ženu, šestomjesečna djevojčica. Jesi li čuo govoriti o njoj?

— Ne. Nikad nisam čuo ni riječi o nekom djetetu, a ni Washakie, to ti jamčim. Jer da je to stari poglavica znao, progonio bi Crowhearta do grani-

će Kanade i ne bi mu dao ni trena mira ni počinka. Ne, nije bilo djeteta, osim ako...

— Nastavi- — prekine ga Ben.

— Crowheart je imao za ženu neku Indijanku, mješanku iz plemena Milk Rivera, koju je nekoć kupio, odnosno mijenjao za šest konja. Ta je jadna ženska sama kost i koža, a svi je nazivamo Magpie. Punih dvadeset godina čekala je da rodi dijete, ali uzalud. Možda je ona zadržala djevojčicu kad je Crowheart ubio majku. A možda je ona sama ubila onu ženu, jer su odsječene dojke najčešće djelo žene. Ako je kojim slučajem Magpie zadržala dijete, možda je ono još ondje...

Pruži prst prema sjeveru i doda:

— Reći ću ti nešto, moj brate. Ako je nađeš, to više neće biti bijela žena.

— Što želiš time reći?

Go-deen slegne ramenima i pljune u vatru.

— Naći ćeš Indijanku.

Okrenuo se, zamotao u pokrivač i zaspao.

* * *

— Što misliš? — zapita Ben. — Idemo po njega. Prisilit ćemo ga da progovori!

Go-deen odmahne glavom. Skriveni iza stijene nalazili su se iznad prerije, iznad mjesta gdje su bili konji i stražar.

— Ne — odgovori mješanac — jer je taj momak Iron Eye (Željezno oko), Crowheartov sin.

— Kako ćemo onda doći do obavijesti? Ne želiš valjda da siđe dolje i uljudno ga zamolim za obavijesti o bijeloj djevojčici? Zacijelo me neće smatrati Sitting Bullom.

— Zacijelo neće. Zato i ne tražim od tebe da me pratiš.

— Da te pratim? Kuda? Sići ćeš do indijanskih koliba?

— Dakako. Pripadnici plemena Horse Creek me poštuju. Ako je Magpie još u životu, mogao bih možda s njom razgovarati.

— Dobijesa! Jučer si mi rekao da si sreo Crowhearta prije tjedan dana. Nećeš mi valjda tvrditi da ga nisi pitao za Magpieno zdravlje. Ta ona je iz tvog plemena!

— O tome se s njim ne smije govoriti. Magpie je tabu.

Go-deen ustane.

— A ja? Što će biti sa mnom? — upita Ben.

— Ti ćeš pričekati ovdje i pričuvati životinje.

Mladić nije stigao odgovoriti; njegov je drug već nestao.

* * *

Dva sata čekanja Ben je proveo pitajući se nije li sasvim poludio kad se nalazi upravo ovdje. Djevojčica je nestala s Goose Creeka prije dvadeset i četiri godine. Ben je u to doba imao najviše dvije ili tri godine. I evo sada sjedi u šikari u Wyomingu, stotinu milja daleko od najbliže tvrđave, zadržavajući dah i očekujući povratak mješanca kojeg je upoznao tek prije dvadeset četiri sata...

Sad je pokušavao pogledom probiti mrak borove šumice.

— Prokletstvo! — reče tiho. — Htio bih da je već ovdje!

— Što je, brate moj, govoriš sam sa sobom?

Poskoči čuvši promukli glas.

— Oh, to si ti! — uzvikne. — Radujem se što si se vratio.

— Imaš se i čemu radovati. Da sam Horse Creek, ti bi već imao nož u rebrima. Pitam se, postoji li u tebi barem jedna kaplja indijanske krvi.

— A ja se pitam ima li u tebi bijele krvi. Krećeš se nečujno kao kap ulja po cijevi karabinke.

— Jedna indijanska poslovica kaže: »Gledaš li kud stavljaš stopalo, dugo ćeš živjeti.«

— Zapamtit ću je. Što si otkrio?

— Mnogo. Ali, to ću ti u pojedinostima ispričati kasnije, jer mi je sada Iron Eye za petama.

* * *

U zoru su se vratili na Wind River, gdje su logorovali dan ranije, sretni što su uspjeli izbjeći potjeri Iron Eyesa. Dok su zajutarkovali, mješanac je ukratko ispričao svoj razgovor sa starom Magpie.

— Ona je zaista odgojila djevojčicu — reče. — Ali, ona ju je odgojila na indijanski način. Crowheart je zakleti neprijatelj bijelaca, a Magpie osjeća odbojnost prema svima onima koji u njoj gledaju samo Indijanku. Dijete je, dakle, živjelo i raslo trovano mržnjom svoje pomajke i počima i očvrslo, u

duši i tijelu, teškim životom kojim u svom logoru žive ljudi izvan zakona.

Go-deen zastane i nekoliko trenutaka utone u misli.

— Brate moj — napokon nastavi — najbolje što možeš učiniti jest da zaboraviš sve, da se vratiš njenom ocu i kažeš mu ili da je nisi mogao naći ili da je odavna mrtva. Ponekad sam vidio bijelu djecu, posebno djevojčice, koje su od najmanjih nogu provele život u Indijanaca. Čini mi se da se jedne misli nikad neću osloboditi. A i mnogi drugi su prije mene tvrdili da je najbolje takvu djecu ostaviti u njihovih indijanskih roditelja.

Mješanac podigne pogled prema Benu Allisonu i reče mu ozbiljnim glasom:

— Idimo odavde, brate moj —reče.

— Ne, Go-deen. Ne mogu tako postupiti.

— Pođi sa mnom! Lovit ćemo zajedno bizone u mojoj zemlji. Upoznat ćeš moje roditelje. I možda će ti se moja sestra svidjeti. Mlađa je od mene i... nije tako ružna, vjeruj mi. Malo je punačka... a to je čovjeku i potrebno kad su vremena hladna. Što kažeš na to?

— Ako se to dijete, koje je sada mlada žena, nalazi u plemenu Horse Creeks, moram održati obećanje i potražiti je. Nemam drugog izbora.

— To nije tako pouzdano.

— Što želiš time reći?

— Nije potrebno da ideš Horse Creeksima.

— Što?

— Već večeras možemo krenuti prema Milk Tiveru. Znam prečac koji vodi preko Cow Islanda...

— Ali, dobijesa! Što mučkaš? Budi jasniji!

Go-deen slegne ramenima.

— Mlada osoba koju tražiš više nije ovdje.

— Znači li to da je mrtva?

— Da je mrtva lakše bi je našli.

— Hoćeš li prestati okolišati kao mačka oku vruće kaše? Kaži mi konačno glasno i jasno što misliš?

— Da. Ali, ono što ću ti reći, neće ti se nimalo svidjeti. Probušeni nosevi su je odveli sa sobom prošle jeseni, uoči prvih snjegova.

— Probušeni nosevi? A ja sam mislio da su oni prijateljski raspoloženi.

— Da, jesu, ali prema bijelcima!

— U tom slučaju djevojci će u njih biti bolje.

— Da, bilo bi joj bolje, istina je.

— Kako? Što? — vikne Ben.

— Bilo bi joj bolje da je Siouxi nisu oteli Probušenim nosevima, koji su im nepomirljivi neprijatelji.

— Ona je, dakle, u Siouxa?

— Tako barem tvrde Horse Creeksi. Progonili su pripadnike plemena Wallowas koji također pripadaju stablu Probušenih noseva. Međutim, tri puta brojniji pripadnici Hunkpapasa, koji su Siouxi, napali su Wallowase i pobili sve osim njihova poglavice, mlada čovjeka po imenu Aluin Ueukie i s nadimkom Sohn Lame Elk. Poglavica Hunkpapasa bio je Slohan ili Buffalo Ribs, a Horse Creekse je dakako vodio Iron Eyes.

— Zašto, »dakako«? Jer je sin starog poglavice?

— Ne! Nego zato što je muž tvoje bijele žene.

— Taj demon!? Pa to je nemoguće!

— Možeš sumnjati u to, ako hoćeš — odgovori Go-deen i slegne ramenima. — Mogu ti reći da su dijelili šator od njene šesnaeste godine. Osam izgubljenih godina, jer — kao i njena pomajka Magpie — ona nije mogla dobiti dijete.

— Neka je tako! Barem neću sa sobom dovesti mladu majku!

— Ne. Samo da znaš, Iron Eyes je u potjeri za svojom ženom. Vraćao se u selo u trenutku kad sam izlazio iz kolibe stare Magpie. Vidio sam zatim, izdaleka, kako ju je vukao za kosu iz kolibe i mogu ti reći da nije trebalo mnogo vremena da mu oda cilj mog posjeta. Dakle, on sada zna da tražiš ženu. Zato će poći za tobom.

— Sjajno! — reče bijesno Ben. — I nemaš više ništa dodati prije nego što dođe Iron Eyes da me ubije?

— Imam. Kažem ti »zbogom«. Rado bih ti rekao »do viđenja« ili čak »mnogo sreće«, ali to bi bilo uzaludno trošenje sline. Jer... kad ti je taj vrag na tragu...

Mješanac ustane, priđe konju i uzjaši. Tada se približi vatri kraj koje je sjedio Ben i pogleda u nebo koje su počeli šarati prvi traci zore.

— Rado bih pričekao noć — reče — ali Iron Eyes ne juri mene.

Skine sa sedla vrećicu s hranom i pruži je Benu.

— Evo, uzmi! Postoji mogućnost da ti bude prijeko potrebna. Na koju ćeš stranu krenuti?

— Još mi nisi rekao kojim su putem krenuli Hunkpapasi s Buffalom Ribsom.

— Krenuli su prema sjeveru.

— Onda ću i ja tim smjerom. Zahvaljujem ti tisuću puta za sve što si učinio za mene.

— Nema na čemu! — odgovori Go-deen udaljujući se. — Samo da znaš, još se nisi izvukao iz škripca!

Dok je mješanac nestajao iza stijena, Ben krene prema svojoj mazgi, goreći od nestrpljivosti da što prije napusti Wind River.

* * *

Oko podneva je stigao do potoka za koji je znao da se nalazi izvan teritorija Horse Creeksa i pođe uzvodno. Istini za volju to i nije bilo lako, jer je zemljište oko potoka bilo sad blatno sad kamenito, a postojala je i opasnost da svakog trenutka naiđe na zasjedu. U sutonu se ulogori usred neke čistine a za pola sata bila je skuhana i kava. Upravo je vezivao mazgu Malachi kad iznenada u polusjeni zamijeti neki bijeli lik, nalik duhu, koji se polako približavao.

— Go-deen! — vikne iznenađeno.

Nikad se nije osjetio tako sretnim.

— Hajde — reče mješanac. — Što si se skamenio? Gledaš me kao luđak. Daj mi jest. A možeš mi reći što ima nova.

Sjaši i s osmijehom na usnama priđe vatri.

— Nisam to mogao učiniti! — reče.

— Što to?

— Ostaviti te sama u šumi s Iron Eyesom na tvome tragu. Nikad ga nisam volio. A sada je zbog mene istukao Magpie.

— Mislim da bi bilo dobro da ugasim vatru jer je kava skuhana.

— Ostavi vatru. Ugodno je promatrati kako se plamenovi uzdižu u noć. Osim toga, Iron Eyes neće doći.

Ben pogleda tamne planine što su se uzdizale iznad šume.

— Da sam na tvome mjestu ne bih bio tako uvjeren u to.

— Možeš mi vjerovati na riječ, moj brate.

Mješanac se vrati svome konju i izvuče nešto iz torbe na sedlu. Vraćajući se vatri, dobaci nešto Benu što ovaj automatski dohvati.

— Evo! — reče. — Sad shvaćaš zašto te nisam mogao samog ostaviti u šumi?

Ben pogleda predmet koji je držao u ruci i nešto ga stegne oko srca. Zadrhtao je: bio je to skalp ratnika Shoshona.

V

Šest dana pošto su napustili Wind River, ušli su 21. travnja u Montanu. Napustili su zemlju Shoshona, ali se još nisu nalazili na području Siouxa. Mogli su dakle naložiti vatru i mirno spavati. Onda su, skrećući prema istoku, prešli brežuljkasto područje Cayuse i stigli do Coffin Buttea, gdje su logorovali puna tri dana prije nego što su zašli na teritorij koji je nadzirao Throat Slitters. Go-deen se sada kretao po nepoznatom području. Idućeg dana logorovali su između Little Belta i Snježnih planina.

— Stigli smo u Juditin bazen — objasni mješanac.

Sutradan su prešli prijevoj i otkrili najljepšu dubodolinu na svijetu, prepunu zelenila.

— Ovo je tako zvani Juditin bazen — reče Go-deen s ponosom, posljednje slobodno indijansko lovište. Čini se da je vlasništvo Siouxa, ali ponekad i Crowsi i Probušeni nosevi tvrde da je njihovo, sve to zbog ugleda.

Ben prinese ruku čelu da se zaštiti od sunčevih zraka.

— Je li onaj konjanik dalje Probušeni nos ili Crow, što misliš?

— Probušeni nos — ustvrdi mješanac. — Poznaje se po tome što nema pera. Pripadnici plemena Crow nose obično na potiljku dva pera u obliku

slova V. Probušeni su nosevi, međutim, preuzeli neke običaje Blijedih lica. Looking Glass, njihov veliki poglavica, nosi šešir, neki stari armijski šešir, upravo onakav kakav nosi onaj ratnik.

Go-deen izvadi iz bisaga mali dalekozor i pruži ga svome drugu.

— Progone li ga Siouxi? — zapita Ben.

— Da. Radi se o onih šest Hunkpapasa koje predvodi Buffalo Ribs. Ne mogu uočiti njegovo lice, ali odlično poznam njegova konja, a u Siouxa nitko nema pravo jašiti konja osim vlasnika. I, ako mi hoćeš vjerovati, ovome Probušenom nosu ne preostaje više mnogo života.

— Ne mogu to dopustiti! — uzvikne Ben Allison.

Izvuče kolt i pojuri niz padinu. Bude li dovoljno brzo potjerao svoju mazgu, mogao bi do kraja padine stići prije Siouxa. Probušeni nos je nastojao dohvatiti se podnožja padine, da bi među stijenama našao zaklon i što skuplje prodao svoju kožu. Progonitelji su se trudili da ga stignu, ali se njihovi mali konji nisu mogli natjecati u brzini s krupnim mustangom progonjenog. Na sreću, kiša koja je padala preko noći pretvorila je prašinu u blato, pa Indijanci nisu otkrili Benovu prisutnost. U trenutku kad je sjašio da se sakrije iza velikog kamenja, s njegove desne strane dojaši progonjeni Indijanac.

— Sjaši! — dovikne mu Ben.

Nije mogao provjeriti je li ga mladi ratnik poslušao, jer je odmah jurnuo prema progoniteljima. Oni su sada jahali ravno na njega, ali je on predvidio kakav će učinak učiniti na njih njegova iznenadna pojava. I zaista, konji se progonitelja iznenada, prestraše i zanjište i maknu se u stranu. Buffalo Ribs i još jedan njegov ratnik gotovo su ga okrznuli, tako da u njih nije mogao gađati. Ali drugi ratnici nisu bili te sreće.

Odjeknu tri revolverska pucnja. Po načinu na koji su dva ratnika pala s konja Ben zaključi, da na njih više ne mora računati.

— Dobri pogodak! — začuje kraj sebe ozbiljan i melodiozan glas.

Četiri su ostala Hunkpapasa bježala natrag u preriju.

Ben se okrene i osmjehne mladom Indijancu.

— Hvala ti, što si se upleo! — reče Indijanac.

— Ti pripadaš plemenu Probušenih noseva, je li?

— Da, plemenu Wallowa, starog Josepha.

— Čini mi se da si malo predaleko od svojih vigvama, prijatelju.

Mladi se ratnik uozbilji.

— Nazvao si me prijateljem. Zar ne znaš da čovjek nikad nije predaleko od rodnog kraja kad je s prijateljem?

Cijeneći te riječi, Ben prinese ruku čelu, u znak pozdrava. Lice Wallowe se ozari i on uzvrati pozdrav.

— Ti razumiješ moj jezik — reče. — To je dobar znak. A ja razumijem tvoj. Dakle, moramo postati dobri prijatelji.

— Zaista, ti veoma dobro govoriš engleski.

— Ja sam kršćanin. Od moje šeste godine odgajali su me u katoličkoj misiji, gdje sam naučio mnoge stvari.

— Još nikad nisam sreo Indijanca koji bi tako lijepo i čisto govorio jezik Bijelaca.

— A ja — promrmlja netko ljutito — nikad nisam sreo bijelca koji bi govorio tako mnogo kao ti. Makni se da obavim jedan posao.

Ben i mladi Wallowa naglo se okrenu; ugledali su Go-deena koji je uperio pušku prema njima. Desetak koraka iza njih ranjeni Sioux poskoči sa zemlje od udarca puščanog metka. Bio se naime već naslonio na lakat i spremao se pucati u leđa Bena i mlada ratnika.

Ben ustane. Sioux je pokušao reći nešto, ali nije uspio protisnuti ni riječi. Prinese međutim ruku čelu a onda se skljokao. Ben priđe Siouxu i oduzme mu novu vinčesterku. U međuvremenu je ustao i Probušeni nos i Ben zamijeti da šepa.

— Što ti je, moj prijatelju? — upita Ben. — Nisam znao da si ranjen.

— Šepam od stare rane — odgovori mladi ratnik.

— I tu ti je ranu, kladim se, zadao neki Sioux — upadne u razgovor Go-deen. — Ti si Aluin Euekie, je li? John Lame Elk, zar ne? Onaj koji je mladu ženu oteo plemenu Crowheart.

Mladi Wallowa im priđe. Bio je krupan kao i Ben i veoma lijep. Glas

nježan kao u žene ali pogled oštar i prodoran kao u orla.

— Da — odgovori — to sam ja. Zaista me nazivaju Lame Johnom (Šepavi John), ali budi bez brige, moja mi noga ništa ne smeta. Ranu sam dobio boreći za za mladu bijelu ženu. Ali, da bih je ponovno pronašao, spreman sam podnijeti još nekoliko takvih rana.

Ben se namršti.

— Ti je dakle tražiš? — upita.

— Da. I neću prestati dok je ne nađem.

— Znaš li je li još u Siouxa?

— Ne znam. Progonitelji koje si otjerao iznenadili su me u trenutku kad sam parao jelena što sam ga malo prije ubio. Nisam mogao pomisliti da ovdje ima Siouxa i kad bi moji u selu saznali za ovu pustolovinu, ne bih mogao preživjeti od stida.

— Hej, ti! — uzviknu Go-deen. — Zar ne znaš da sam ja napola Oglala?

— Njihovo ime znači »Bacači blata«.

— Znam. Ali, vjeruj mi, pošto je Ben promašio Buffala Ribsa, bit će bolje da ne pljesnivimo ovdje. Imam dojam da ona četiri ratnika nisu daleko.

Ben i Lame John pogledaše Go-deena. U tom se trenutku iza stijena pojavi Buffalo Ribs, nasloni vinčesterku na rame i ispali pet metaka redom. Zatim mašući puškom nešto doviknu svojim ljudima pa nestane.

— Pet pucnjeva! — reče Ben zamišljeno. — Što to znači, Go-deen?

— U Siouxa je broj pet nesretan. To znači da će te ponovno potražiti. Istini za volju, drago mi je što ta poruka nije bila upućena meni. Hajdmo.

Ben uze uzde svoje mazge iz Go-deenovih ruku i uzjaše.

— Hoćeš li reći da je poruka bila upućena samo meni?

— Jesam li ja priskočio u pomoć neprijatelju u bijegu? Jesam li ja izbacio iz borbe tri ratnika? Ne boj se, onog dana kad nas ponovno sretne, Buffalo Ribs se neće zabuniti, neće pucati u mene umjesto u tebe. Vjeruj mi, brate.

— Braćo — reče Lame John — poslušajmo prijedlog debeljka. Odjašimo.

— Debeljko? — zamuca Go-deen. — Debeljko! To mi se zaista sviđa!...

— Hajdmo i ne svađajmo se zbog sitnica. Ovdje smo s istim ciljem i bolje je da budemo složni.

— Što hoćeš reći? — upita zbunjeno Lame John. — Kako bismo bili s istim ciljem? Ja tražim mladu ženu s plavom kosom.

Ben izvadi medaljon sa sličicom i ispriča mladom Wallowi priču o Amy Johnston. Pošto je završio, Probušeni nos ga je dugo promatrao prije nego što je progovorio mirnim glasom:

— Znači ne tražiš je zato da bi ti postala ženom?

— Ne. Tražim je da bih izvršio obećanje koje sam dao njenom ocu.

— U tom slučaju zaista imamo isti cilj. I nas trojica stojimo protiv tri stotine Siouxa.

— Samo dvojica — reče Go-deen. — Ja sam samo vodič i ne mogu se boriti protiv Siouxa, svoje braće. Ne računajte na mene.

Lame John ga znatiželjno pogleda.

— A onaj što si ga malo prije ubio? Što je s njime?

— Ne postavljaj pitanja. Ja sam Frank Go-deen, mješanac iz plemena Mils Rivers. Zašto bih lagao nekom Wallowi?

— A ja sam John Lame Elk — reče Probušeni nos — i neću postavljati pitanja onome tko je ubio svog brata da bi me obranio.

— Bio je to zapravo samo polubrat — odgovori Go-deen preko volje.

Ben je pružio ruku Johnu Lame.

— Ime mi je Ben Allison — reče — i sretan sam što te mogu primiti u krug branitelja Amy Johnston.

Mladi ratnik stegne pruženu ruku novog prijatelja s ozbiljnim izrazom na licu.

— Hajdmo — reče Go-deen. — Krenimo prije nego što naš bijeli prijatelj ne otpočne novi govor. Bijelci govore previše, ali ovaj ovdje...

— Volim kako govori bijeli brat — odgovori s osmijehom Lame John. — Nikad nisam čuo tako lijep govor kao ovaj koji je malo prije održao Siouxima.

— Bah! Svatko može iskočiti iza stijene i pripucati na Hunkpapase bez obrane. To ti je kao da loviš pastrvu u nekoj mlaci. Lako je govoriti barutom.

Krenuli su, da obiđu stijenu.

— Nije sasvim lako! — reče Lame John. Naš je bijeli brat izložio opasnosti svoj život radi mene. Zar je to bezvrijedno? Nije. Vidiš, ja sam sada spreman žrtvovati svoj život za njegov.

— Hajde, ne pretjeruj! — reče Ben pocrvenivši lako. — Nitko nikome ne duguje ništa. Računi su izravnani.

— Indijanski zakon kaže: »Život za život.« Od ovog trenutka, moj prijatelju, ja sam uza te i idem s tobom do kraja.

— E pa, prijatelju moj, pobijedio si — promrmlja Go-deen promatrajući Bena. — Od sada ga se više nećemo riješiti. Dobijesa, treba hraniti troja usta, a imamo samo dvije ruke za kuhanje!...

VI

Dim iz indijanskih šatora uzdizao se iznad stabala. Cijeloga su dana slijedili tragove Indijanaca, a onda se ulogorili među cedrovima Little Beltsa, na mjestu s kojeg su selo Siouxa mogli promatrati odozgo. Pošto su pojeli skroman ručak, pratili su, s pomoću Go-deenovog dalekozora, kretanje Indijanaca u selu, pokušavajući pronaći Amy Johnston. U drugoj prilici, činjenica da Go-deen pripada plemenu Oglala, omogućila bi mu pristup u selo. Ali, pošto ga je Buffalo Ribs zacijelo vidio u društvu Bena i Lame Johna, nije više mogao računati na prijateljski doček u selu, tim više što su pripadnici Hunkpapasa oduvijek pokazivali neprijateljstvo prema plemenu Lame Johna. Osim toga, mješanac je dočuo da Indijanci već na proljeće predviđaju obnavljanje neprijateljstva s Blijedim licima.

Go-deen upita svoje drugove imaju li ideju kako bi se mogli prišuljati selu, ali je odgovor obojice bio niječan.

— Morat ćemo u zoru napustiti ovaj zaravanak i stijenu — reče — i pobjeći što dalje, koliko nas noge nose.

— Zašto — upita Ben. — Što izaziva u tebi toliku nelagodnost, uznemirenost?

— Upravo promatram šator Buffala Ribsa. Zapalili su veliku vatru, oko koje sjedi poglavica i njegovih dvanaest savjetnika. Poglavica upravo nešto govori. U blizini nema nijedne žene. Radi se dakle o ratnom savjetovanju.

Ben je nastojao pogledom probiti tamu, ali golim okom nije mogao uočiti ni najmanji pokret u grupi što je zasjedala.

— Ako si u stanju iz takve udaljenosti — reče — čitati s njihovih usana, veoma bih rado znao o čemu govore.

— Srž, smisao tvoje šale posve mi izmiče — odgovori mješanac. — Ne mogu čitati s njihovih usana, ali prave krupne pokrete rukama koje mogu objasniti. Mogu ti reći da su me vidjeli kako pucam na njihovog prijatelja, a isto tako su vidjeli i tebe kako priskačeš u pomoć Lame Johnu. Ostalo je veoma lako naslutiti: već u prvo svitanje poći će u potragu za nama.

— O mladoj ženi nije bilo ni riječi?

— Kroz moj dalekozor ne mogu ništa naslutiti. Mislim da bi za sada najbolje bilo da što brže klisnemo, kako bismo što prije i što dalje odmakli od njih.

Ben i mješanac krenu prema svojim konjima, ali Lame John ne učini ni korak da bi ih slijedio.

— Zar'ti ne ideš? — upita ga Ben.

— Znaš dobro da ne idem. Zakleo sam se da ću dovesti tu mladu ženu ili ću izgubiti život.

— I meni je i te kako stalo da je pronađem. Ja sam položio zakletvu njezinu ocu. Ali ako izgubimo život u ovoj pustolovini, nas je dvojica nećemo spasiti. Ustani i kreni!

— Nikada!

— Dajem ti svoju časnu riječ da ćemo se vratiti čim budemo imali dovoljno ljudi, pomoći. Nemoguće je da djelujemo sami.

— Odlazi, brate moj. Ja ostajem.

— Nećeš, dobijesa, ostati! — uzviknu Ben. — Kažem ti da nas slijediš!

— Mi ne gledamo stvari iz istog ugla, što je posve prirodno pošto sam ja

crveni a ti bijelac. Naše se ruke mogu naći, ali duše ne.

— Nećemo otići bez tebe.

— Govori za sebe, Ben — upadne mu u riječ Go-deen. — Sa ili bez Wallowa, ja odlazim.

Mješanac je već zašao u mrak. Ali, u jednom skoku, Ben ga dostigne, uhvati ga za ovratnik košulje i dovede ga pred Lame Johna koji je još ležao potrbuške, pogleda uperena u vatru indijanskog sela.

— Ne — reče mu. — Neće otići sam. Nećemo se odvajati. Moramo držati mali ratni savjet. Dva zapovjednika, to je malo previše, zar ne? Shvaćaš li?

— Što predlažeš? — upita Lame John svojim melodioznim glasom.

— U prvom redu moramo odlučiti tko će od nas dvojice poći potražiti Amy Johnston. Osim ako to nije pothvat koji zahtijeva prisustvo obojice. Drugo, moramo odlučiti na koji ćemo način najbolje obaviti posao.

Ben je još uvijek držao Go-deena za ovratnik košulje. Mješanac se pokušavao otrgnuti i mrko ih gledao.

Lame John polako ustane i pruži ruku Benu.

— Jutros sam ti obećao — reče — da ću te slijediti do kraja. Spreman sam. Što moramo učiniti?

Ben napokon pusti Go-deena, priđe Lame Johnu, stavi mu ruke na ramena i reče:

— Najprije ćemo učiniti ono što nam je predložio Go-deen, to jest, udaljit ćemo se što je više moguće odavde već u zoru, prije izlaska sunca. Zatim ćemo učiniti ono što sam ja predložio: potražit ćemo pomoć, pojačanje, a onda se vratiti ovamo. Mislim da je to ipak najbolje rješenje.

Lame John spusti glavu. Na licu mu se ocrtavala duboka tuga.

— Eto, u tome je razlika između Indijanca i Bijelca — reče polako i tiho. — I, kao što je rekao Joseph, na kraju Bijelci uvijek dobivaju.

* * *

Nešto prije zore prešli su Big Snowy Range na istočnoj strani logora Siouxa. Pred njima se odjednom otvorila prerija, nalik po svemu, osim po prostranosti, onoj u kojoj je udario svoj logor Buffalo Ribs.

Izašavši iz šume već su zakoračili u preriju a da u prvom trenutku nisu sasvim shvatili koliko je ova ravnica nalik onoj drugoj. Go-deen koji je bio na čelu trojke, iznenada promuklo promrsi neku kletvu i naglo zaustavi svog konja. Ben gotovo izgubi ravnotežu kad njegova mazga udari glavom o sapi Go-deenova konja.

— Što se događa? — upita Lame John koji ništa nije mogao vidjeti iza širokih leđa svog prijatelja.

— Siouxi! — protisne mladi bijelac.

Dan još nije bio posve osvanuo, ali nije bilo nikakve sumnje: tri mlada jahača naletjela su na drugu skupinu Throat Slittersa, koji su, iako je bilo rano jutro, već bili uvelike budni, zaposleni.

Ben, Go-deen i Lame John, iscrpljeni noćnom jurnjavom, nisu imali izgleda da se izvuku iz škripca,tim više što je osam ili deset vinčesterski već bilo upereno u njih.

Metalno škljocanje obarača posve ih umrtvi. Zastali su kao skamenjeni.

Dva su Indijanca krenula prema njima. Jedan je bio niska rasta, a drugi mnogo krupniji s trokutastim licem, šiljatom bradom i veoma opaljen suncem. Tek kad se gorostas posve približio, Ben zamijeti nešto što je bilo zaista neobična za Indijanca: čovjek je imao sive oči. U istom trenutku Go-deen prepozna nižeg crvenokošca.

— Tashunka! — vikne. — Juhuuu, to si ti!

Indijanac, zacijelo manje zadovoljan od Go-deena ovim neočekivanim susretom, uzdigne ruku i postavi pitanje na koje je Go-deen odgovorio na dijalektu Siouxa prije nego što se okrenuo Benu i Lame Johnu.

— To je Crazy Horse (Ludi Konj) — reče — jedan od mojih bratića iz plemena Oglala. Spaseni smo.

— Spaseni? Od čega? — upita iznenađeno krupniji Sioux na engleskom jeziku, čije je savršenstvo iznenadilo Bena.

— Od onog prokletog Buffalo Ribsa! — odgovori namršteno Go-deen.

— Slohana? Sad mi je sve jasno.

Go-deen je iznio razloge njihova prisustva u ovom dijelu prerije Krupni Indijanac okrene se tada Crazy Horseu i reče mu brzo nekoliko riječi na

njihovu dijalektu. Crazy Horse se namršti, ali napokon ipak kimne glavom prije nego što se vratio u logor i sjeo uz vatru.

— Možeš sjašiti — reče krupan Indijanac Go-deenu — a isto tako i tvoja dva prijatelja. Tashunka je dobre volje i izjavio je da nam se možete pridružiti pri vatri i ako želite poslušati vijesti.

— Hvala ti, Cetan — reče mješanac s najvećim poštovanjem. — Zaista je lijepo od tebe što si govorio u našu korist i... u korist te mlade žene.

— A što sam mogao drugo, kad si mi rekao da ona pripada bijeloj rasi.

Ben je smatrao da je pomalo čudno što Indijanac s Visoravni tako govori.

Tri su putnika slijedila Cetana do vatre i, oponašajući uljudno svoje domaćine, čučnuli. Dok su se komadi slanine pekli na vatri, Ben je usredotočio svoju pažnju na krupnog Siouxa sivih očiju, koji ga je zbunjivao i zanimao više nego Crazy Horse, upravo zbog činjenice što je tako izvrsno govorio engleski. Činilo mu se da je u njegovu govoru zamijetio zatezanje toliko svojstveno ljudima iz Teksasa. Lame John i Go-deen su dakako znali engleski, ali je u njihovom engleskom bilo pojedinih rečenica koje su u stvari bile prijevodi s indijanskog, i imale primjereno indijanske ustrojstvo, dok je Cetan govorio besprijekorni engleski školovana čovjeka, mnogo bolji od Benova. U tome je bila neka tajna i Ben je odluči riješiti.

Oko vatre je lijepo tekao razgovor, ali su Lame John i Ben šutjeli, smatrajući da je pametnije da ljude oko vatre ne podsjećaju da su njihovi nepomirljivi neprijatelji. Nakon jednog sata Crazy Horse ustane i dade znak za odlazak, dok Cetan krene prema Benu i Lame Johnu.

— Budite što mirniji — savjetovao im je — pođite za nama i ne ističite se ničim. Dobio sam obećanje da vam se neće ništa dogoditi, ali dok ste među ratnicima morate pokazati krajnji oprez, u svakoj prilici. Jeste li razumjeli i pratili razgovor koji se vodio uz vatru?

— Samo djelomično — odgovori Ben. — Nitko od nas ne govori sioux-dijalekt, ali smo znali protumačiti pokrete ruku.

— Znači da ste shvatili da se govorilo o ratu. Trudim se svim svojim snagama da spriječim taj besmisleni sukob, ali u ovome plemenu imam dosta neobičan, poseban položaj i ne mogu činiti čuda.

Ben se ponovno zapita kakav li je položaj čovjeka sa sivim očima, ali se nije usuđivao postaviti neposredno pitanje.

— A što je s mladom ženom, Amy Johnston? — zapita. — Smatrate li da će prihvatiti nagovor i zamoliti Buffalo Ribsa da je pusti?

— Učinit ću sve što je u mojoj moći da ih nagovorim na to i već sam o tome progovorio nekoliko riječi s Tachinkom. Jednostavno mi je odgovorio da će malo razmisliti. Za sada će biti najbolje da ne nastojimo previše na toj stvari.

— Pravilno — reče Go-deen koji je u tom trenutku stigao s konjima i čuo posljednju Cetanovu rečenicu. — A sada u sedlo i do daljnjega ne govorimo o tome. Jasno?

— Kamo idemo? — zapita Ben dok se Cetan udaljavao. Vjerojatno je krenuo po svog konja.

— S njima, naravno — odgovori mješanac slegnuvši ramenima. — Ne misliš valjda da će nas ostaviti same. Mene bi možda i ostavili. Ali, vas dvojicu, Bijelca i pripadnika Probušenih nosova? Zacijelo ne!

— U redu. Ali reci mi barem kamo oni idu.

— Svome bratiću Slohanu, razumije se. Kamo bi drugamo išli?

Ben stegne zube i pogleda oko sebe, ne uhodi li ih neki Sioux. Pošto se uvjerio da ih nitko ne nadzire, dobaci poluglasno Go-deenu:

— Slušaj, ti ludo jedna. Nije mi do smijeha. Jučer sam obio tri Hunkpapasa i tako izvrgnuo ruglu Buffalo Ribsa u očima ljudi koji su ga pratili, a sada treba da s ovima idemo u njegov logor. Sve to zacijelo neće uljepšati moj i Johnov boravak u Ribsovu selu. Što se mene tiče, uopće mi ne pada na pamet da idem tamo, jasno? Izvući ću svoj revolver i pokušat ću se neprimjetno izvući. Ako drugačije ne bude išlo, pucat ću u ratnike. Ideš li sa mnom, John?

— Idem — odgovori spremno Wallowa. — Hunkpapasi će nas ubiti usprkos

svemu što bi Oglale mogli obećati, dok će nas ovi možda pustiti da odemo. Hajdmo!

— Trenutak samo! — prošišta bijesno Go-deen. — Varate se u pogledu Oglala. Oni vam neće dopustiti da odete. Jedino je što ih priječi da vam obojici ne prerežu grkljane prisutnost je Cetana uz Crazy Horsea. I ništa drugo, shvatite to! Mislite li da vam je Cetan od šale savjetovao da budete posve mirni?

Go-deen je izgledao veoma ozbiljno dok je izgovarao te riječi, što je bilo neobično,a to je navelo Bena i Lame Johna da malo bolje razmisle o svojoj odluci.

— Cetan čini mi se raspolaže čudnom moći — reče Ben. — Obično nije tako lako djelovati na nekog Indijanca.

— To je točno — reče mješanac polako.

— Onda, u čemu je stvar?

— Onda... taj čovjek nije Indijanac već bijelac!

Dok su ponovno prelazili Big Snowies, Ben je našao priliku da priupita Go-deena o tajanstvenom pratiocu i savjetniku Crazy Horsea, ali mješanac je o Cetanu znao veoma malo, zapravo gotovo ništa.

— To je neki stari vodič što je nekoć radio za armiju, ranjen tijekom borbi do kojih je prošle zime došlo kod tvrđave Phil Kearny. Eskadron pukovnika Fettermana pao je u zasjedu pa su ih Indijanci kojima su na čelu bili Red Cloud, Long Fox i Crazy Horse desetkovali. Bijelca su pokupili na razbojištu. Crazy Horse, koji se divio njegovu junaštvu, poklonio mu je život i dao ga prenijeti u He Sapu, svetu zemlju Sioux Indijanaca. Čovjek je ozdravio i dobio indijansko ime Cetan Mani. Oženio je mladu Indijanku i posve se prilagodio plemenu. Njegova koža, opaljena suncem i šibana vjetrom postala je isto tako tamna kao i koža Indijanaca koji su ga usvojili. Bio je veoma spretan u baratanju revolverom i puškom tako da je uskoro bio imenovam zapovjednikom lovaca plemena, pa ga je Crazy Horse čak primio u svoj šator: postao je njegov pomoćnik, zamjenik. Ali, što se tiče njegova podrijetla, nitko ništa ne zna, kao što nitko ne zna kako se zvao u bijelaca.

Ben je odlučio da sazna što više o tome bijelcu-Indijancu. Ali, bio je svjestan da ga o tome može obavijestiti samo sâm Cetan i nitko drugi. Go-deen je međutim bio mnogo rječitiji kad se radilo o grupi Indijanaca koju su slijedili.

— Ne čelu kolone, na tamnoriđem konju jaši Iron Plume (Željezno pero), jedan od najboljih ratnika u plemenu. Za njim su Charging Bear i Little Wound. Slijede Low Dog, Crow King, Fast Bear, Little Big Man, Old Bull, Red Shirt i Big Road. Oni nisu svi Oglale, već pripadaju i drugim plemenima grupe Siouxa, koji odlaze Slohanu na ratno savjetovanje. Tom će vijećanju prisustvovati i pripadnici Cheyenna, kao na primjer Hail, Two Moon, High Wolf, Yellow Hand pa čak i slavni Blackfoot. Dakako, bit će govora o ratu koji se priprema. Ali mislim da će doći i do eksplozije smijeha u sv neprijatelja Bijelaca kad se Crazy Horse bude zalagao da puste bijelu ženu da ode s vama, odnosno s tobom i ratnikom Wallowa, tim više, što će ondje biti u High Bear i Gall, pobočnici Sitting-Bulla koji će intervenirati u ime najnepomirljivijeg neprijatelja Bijelaca.

Ben nije ozbiljno shvaćao naklapanje mješanca, tim više što se činilo da Go-deen unaprijed uživa u smijehu koji će među crvenokošcima izazvati prijedlog velikog poglavice.

— Tebe bi trebalo strpati u azil — rekao je mrko.

— Što je to? — upitao je nevino G-deen.

— Mjesto gdje zatvaraju luđake kao što si ti. Ludnica, ako će ti to biti jasnije.

Go-deen pokaže prstom skupinu Indijanaca okićenih ratnim perjem.

— Vidjet ćemo na kraju tko je od nas dvojice lud — odgovori. — I to ćemo saznati veoma brzo. Prepoznaješ li onaj brežuljak?

Ben pogleda u smjeru koji je pokazao mješanac, ali kako se spuštao sumrak, nije ništa razaznao.

— Zacijelo ga ne prepoznaješ — nastavi Go-deen — jer kad smo neke večeri prošli ovuda, bilo je prilično tamno.

— Prokletstvo! Zar smo već stigli?

Ben je zadrhtao. Zaista se iza tog brežuljka prostirala prerija na kojoj su se uzdizali šatori Slohana i njegovih Hunkpapasa.

* * *

Kakve su odluke donijete na velikom vijećanju plemenskih poglavica? Ben i njegovi prijatelji nisu to odmah saznali, jer su ih prije početka vijećanja zatvorili u šator. Pred šatorom su postavili dva čuvara iz plemene Oglala.

Noć je brzo pala i Ben je kroz razrez vrata zamijetio da su usred sela zapalili veliku vatru. Promatrao je zasjedanje. Zamijetio je da su Hunkpapasi žestoko odgovorili na riječi Crazy Horsea, iako iz pokreta njegovih ruku nije mogao zaključiti o čemu je govorio. Go-deen pak sa svojeg mjesta nije mogao vidjeti govornika, pa je izostalo i njegovo objašnjenje. Međutim, tri su prijatelja ubrzo saznala za zaključke, jer se uto u šatoru pojavio Cetan u pratnji jednog do zuba naoružanog Indijanca, posebno surova izgleda.

— Ovo je Yellow Bird — predstavi Cetan ratnika. — On će vas izvesti iz logora i pokazati vam put. Hunkpapasi su impresionirani njegovim vračarskim moćima pa će vas propustiti.

— Je li bilo poteškoća? — upita Ben, dok mu je Cetan odvezivao konopac kojim je bio vezan.

— Da — odgovori bijeli Sioux, pa priđe Lame Johnu da i njega oslobodi veza. Zatim je došao na red Go-deen. — Bilo je ozbiljnih poteškoća i najbolje biste uradili da se što prije izgubite iz ovog kraja.

— A mlada žena?

— Mlada bijela žena nije više ovdje. Siouxi su je prošlog mjeseca prodali nekim Cheyennima, koji su prolazili ovim krajem. Bili su to Cheyenni s juga, pripadnici plemena Black Kettles. Hunkpapasi su kasnije saznali, ne pitajte me kako, jer je to jedna od njihovih tajni koje još uvijek nisam uspio otkriti, da je ni Cheyenni nisu zadržali. Oslobodili su je se,čini se, negdje u Arkanzasu, jer je bila obuzeta zlim duhom i nije se htjela dati poglavici. Navodno su je ustupili Kiowama za deset konja, što je veoma visoka cijena, posebno za Satanka.

— Satank? — uzviknu Go-deen.

— Je li to zao znak? — zapita Ben živo.

Mješanac obeshrabren digne ruke u zrak.

— Sve je što ima bilo kakve veze sa Satankom, vrlo loše. U njemu su usredotočene zloća i surovost. Satank je poglavica Kaitsenkosa, najsurovijeg plemena Kiowa. Svi su pripadnici tog plemena ubojice a Satank je najgori od svih. Ako je jadna žena pala njemu u ruke, možemo mirno sve napustiti i otići u lov na bizone na Milk River.

— Na žalost, nisi daleko od istine — prizna Cetan. — Ali, ako ste zaista odlučili da siđete do Arkanzasa kako biste vratili to jadno dijete, mogu li još nešto učiniti da vam pomognem?

— Već ti ionako mnogo dugujemo — odgovori Ben. — Ali, prihvatit ćemo s najvećom radošću svaku pomoć koju nam možeš pružiti. Jer, ako je Amy Johnston još živa, želim održati obećanje koje sam dao starcu.

— Na to sam i mislio, inače ne bih dao deset mladih kobila i svog najboljeg konja kako bih vam omogućio odlazak. Neću niti spominjati Winčesterku i osam kutija metaka, koliko me stajao ovaj mladi Kiowa.

Do krajnosti zbunjen, Ben je upravo želio nešto zapitati, ali Cetan im mahne da ga slijede. Izišli su kroz stražnji otvor na šatoru i krenuli prema šumi. U trenutku kad su zašli među prva stabla, Ben se okrenuo. Ustanovio je da su čuvari napustili svoja mjesta pred šatorom i da se buka glasova oko vatre povećala.

— Hajdmo brže — vikne Cetan.

Konji su bili pola milje daleko, na maloj čistini, pod paskom dječaka.

— Ovo je Little Tree — reče Cetan i položi ruku na dječakovo rame. — Hunkpapasi su ga zarobili prošle jeseni prilikom jednog upada na jugu. Htjeli su ucijeniti njegova oca sa stotinu i pedeset konja, ali ih je Tashunka uspio uvjeriti da je bolje vratiti dječaka, kako bi im se možda Kiowe priključili u budućem ratu.

— Dobijesa! — vikne Ben. — Čini mi se da sjedimo na buretu baruta!

— Istina je! — prizna Cetan. — Ali, nadam se da ćete se ipak izvući. Yellow Bird će vas odvesti do Musselshella.

— Reci mi — upadne u razgovor Go-deen sa stanovitim poštovanjem, ali

očito zabrinut — ima li ovaj Little Tree ikakve veze s Big Treeom?

— Bojim se da ima, Frank. To je uostalom i razlog što je zatražena tako visoka otkupnina.

Mješanac promrsi nešto nerazumljivo.

— Što mumljaš? — zapita Ben. — Kakve to ima veze s problemom koji nas muči?

— Oh, nikakve. Savršeno nikakve. Samo što postoje još dva Kiowe koji uživaju ne manje zao glas od Satanka, a jedan je od njih upravo Big Tree.

— Gotovo si me preplašio. Pa, to mi ne izgleda tako strašno.

— I nije — reče iznenada dječak na engleskom, široko se osmjehujući. — Osim ako ne izazovete srdžbu velikog strijelca Satante.

— Oh, ne! — uzvikne Go-deen. — To je nemoguće! Jamačno nisam dobro čuo... On nije rekao: **Satanta**, zar ne?

— Da, rekao je **Satanta** — odgovori mu Ben i začuđeno pogleda mješanca. — Pa što je s tim? Postoji li nešto čudno u tome? I što?

— Moj konj! — drekne Go-deen. — Gdje je moj konj? Neka mi ga odmah dovedu! Kažem vam: zbogom!

Ben ga jednom rukom čvrsto zgrabi, a drugom mu zatvori usta.

— Zaveži, glupane! Hoćeš li da nas upecaju prije nego što prijeđemo prijevoj? Što te spopalo, do vraga?

— Spopalo me ime Satanta! — promumlja mješanac. — To je treći od one trojice o kojima sam malo prije govorio. Milije mi je vratiti se Buffalo Ribsu.

— Je li? U redu, ali ćeš ipak uzjašiti svoju ragu i šutjeti kao riba.

Kad su krenuli, Ben zamijeti da mladi Kiowa vodi za uzde još dva konja.

— To je za tebe i Franka — objasni veliki bijeli Sioux. — Konji koje imate možda vas neće moći dovoljno brzo izvući iz područja koje nadziru Hunkpapasi. Za sada se poslužite konjem i mazgom koje jašite, a sutra u zoru promijenite životinje.

Ben pruži ruku bijelom Indijancu koju je ovaj dugo držao u svojoj.

— Ne gubi vrijeme — reče Cetan kad je Ben zaustavio da mu zahvali.

— U redu. Ali... hoćeš li mi reći svoje pravo ime?

— Ono ti ništa ne može reći — odgovori tiho Cetan odmahujući glavom. — Znaj samo to da sam rođen na Jugu kao i ti.

Prekine se, dok su mu oči trenutak lebdjele negdje daleko, a onda je nastavio tiho, gotovo odsutnim glasom:

— Neki od nas često odlaze čudnim putovima. Pretpostavljam da je tom kriv rat.

Zatim se trgne i postane stvaran:

— Na put, prijatelju. Imajte povjerenja u Yellow Birda, on će vas odvesti do rijeke. I neka vam je sretno!

— Hvala ti, prijatelju! — reče Ben i mamuzne mazgu da bi stigao ostale koji su već bili krenuli. Lame John se okrene i još jednom pogledao visoku priliku Cetana koja se isticala na zvjezdanom nebu.

— Go-deen se prevario — reče. — Taj čovjek nije bijelac.

— Možda imaš pravo — odgovori mu Ben zamišljeno, pogleda izgubljenog u nekom dalekom snu.

Ali i on se još jednom okrene i uspravi na stremenima, da bi uputio posljednji pozdrav čovjeku koji je još uvijek stajao nepokretan, promatrajući ih kako odmiču. I učinilo mu se da je zamijetio ruku koja se dignula na stidljiv pozdrav.

Više nikada nije vidio velikog Oglalu sivih očiju niti je išta čuo o njemu.

VII

Yellow Bird ih je doveo do Musselshella putevima i stazama koje ni Go-deen nije poznavao, i Ben je izračunao da su tijekom noći prešli više od četrdeset milja. Mladi Sioux nije čak dopustio da se napoje konji, već je odmah krenuo u rijeku. Ben je u nekoliko navrata vjerovao da će se

njegova mazga Malachi srušiti pod njim, ali je stara životinja odlično izdržala sva iskušenja i kad joj je htio zahvaliti prijateljskim tapšanjem, ugrizla ga je za ruku. Ben joj nije ničim uzvratio, shvaćajući da i mazga ponekad ima pravo.

Njihov je vodič pokazao prstom prema jugu i rekao nešto Little Treeu. A onda se bez riječi, niti ne pogledavši jahača, okrenuo. Nekoliko trenutaka kasnije nestao je u gustom šipražju na drugoj obali.

Ben se okrenuo mladome Kiowi.

— Što je rekao? — upita.

Dječak se osmjehne i slegne ramenima.

— Rekao je: »Bježite što brže možete«.

Ben mu uzvrati osmijeh, pitajući se gdje li je taj mali crveni vražičak stekao tako civilizirano vladanje.

— Mislim da je imao pravo —reče. — Vodi nas.

— Trenutak, samo! — uzvikne Go-deen uvrijeđeno. — Ta će nam crvena beba možda biti korisna u Arkanzasu, ali se ne slažem da nas vodi ovuda. Često sam dolazio u ovo područje, i to davno prije nego što se mališan rodio. Da bismo stigli do zemlje Kiowa, moramo prijeći teritorije plemena Aarapahos, Ute, Cheyennes i Pawnee. Zar želiš prijeći sedam stotina milja a da te vodi ovaj dječarac? Nećeš dospjeti ni do brežuljaka Smoky, a još manje do Arkanzasa. Nećeš stići ni do North Platte, dopustiš li da te vodi ovakav žutokljunac! Jer, ne zaboravi ipak da je on odvjetak trojice najgorih crvenokožaca pod kapom Manitua! Bude li te slučajno i doveo do kraja puta, učinit će to zato da te odvede ravno u zasjedu. Čovjek ne smije nikad vjerovati Kiowi. To je stara poslovica nastala u ravnici. Radije se povjeri iskusnu čovjeku.

— Bez sumnje imaš pravo, Frank. Kad ću već jednom naučiti šutjeti? Hajde, kreni, mi te slijedimo.

Go-deen pogleda mladog Little Treea bez neprijateljstva i preuzme vodstvo kolone.

— Uvući ćemo se malo više u šumu — reče — da bismo zamijenili konje. Onda ćemo nastaviti put i zaustaviti se tek uvečer da nešto pojedemo.

Nitko nije ništa rekao. Mladi Kiowa je stao uz Bena i nekoliko je trenutaka znatiželjno promatrao mješanca, a onda reče:

— Vidiš, veliki brate, ono što me najprije iznenadilo u njega bio je obujam njegove trbušine. Ali sada primjećujem da ima isto toliko bezobraštine koliko i sala.

Ben se jedva suzdržao da ne prasne u smijeh.

* * *

Putovanje za vršilo bez neprilika. Go-deen je znao kuda ide i, zahvaljujući sreći, nisu naišli ni na kakve neugodne Indijance. Nakon nekoliko dana putovanja odlučili su da se malo dulje odmore.

Ben se trudio da se sprijatelji s mladim Little Treeom i tako je jedne večeri uz vatru saznao kako je dječak tako dobro naučio engleski i upoznao običaje bijelaca. Poslali su ga u državnu školu u Washiti, kraj tvrđave Cobb, da bi za račun svog plemena uhodio garnizon. Često je razgovarao s vojnicima i najviše se čudio njihovoj sirovosti i nepristojnosti, lošem ponašanju.

— Nisam mnogo naučio — reče — osim »oprostite« kad bih nešto prokleo.

Napokon su ga, ne zbog loše ponašanja ili nesposobnosti, već zato što je svoje drugove iz tvrđave Cobb jednog dana odveo ravno u zasjedu koju su pripremili njegovi suplemenici, izbacili iz škole. Zbog toga je također vojska odbila da se umiješa kad su ga Siouxi uhvatili i zatražili za njega ogromnu otkupninu. »Bar smo se riješili nevolje« rekao je zapovjednik tvrđave Kiowi koji je došao zatražiti pomoć. »Možeš otići Hunkpapasima i reći im da im nudim pedeset konja samo da ga zadrže!«

Ben je strpljivo slušao dječaka, očekujući zgodnu priliku da progovori o problemu koji ga je tištio. Napokon je upitao dječaka pozna li mladu ženu plave kose.

— Koju ženu? — začudi se Little Tree.

Iznenađen, Ben ga zapita je li često u Indijanaca sretao plavokose djevojke s modrim očima.

— Oh, ti govoriš o onoj djevojci — reče dječak. — Ali o njoj se nema što pričati.

— Kako to misliš? — promrmlja Ben, znatiželjan kako mali Little Tree može tako spokojno priznati da se među otmičarima nalazi bijela žena.

— Čuj — reče dječak — jesi li vidio onog bijelca što živi s Oglalama? Jesi.

— Da, pa što?

— E, pa, on je s njima tek šest mjeseci.

— Kakve to veze ima s mladom bijelom ženom?

— Ona je u Indijanaca već punih dvadeset godina.

Ben uzdahne.

— Go-deen je dakle imao pravo — reče kimnuvši glavom. — Upozorio me da neću naći bijelu ženu nego Indijanku.

— Tako je. To je istina. U noći, uz vatru, ili za oblačna vremena teško ćeš je razlikovati od neke žene iz plemena Komanči Kwahadi.

Ben ustane umorna izraza na licu da ugasi logorsku vatru.

* * *

Trideset dana nakon njihova odlaska iz Musselshella, 5. lipnja, stigli su nadomak sjevernog ogranka Canadian Rivera i prešli rijeku na starom indijanskom prijelazu kod Gypsum Bluffsa. Jutro je bilo lijepo i sunčano, a tišinu je prostrane ravnice remetilo samo glasanje ševa i trčki. Ipak, Bena nešto stegne oko srca; predosjećao je nešto neodređeno, osjećao se nelagodno. Približio se Little Treeu koji je jahao uz njega.

— Jesmo li daleko? — zapita ga.

Mladi Kiowa, koji je za vrijeme puta bio uljudan i prijateljski raspoložen, naglo se okrene kao da ga prvi put vidi, lica zatvorena kao u odrasla Indijanca.

— Još jedan dan hoda! — odgovori suho.

Ben ga začuđeno pogleda, ali ne reče ništa. Okrene se Go-deenu što je jašio iza njih, a ovaj mu uputi neprimjetan znak da bude oprezan. Sat kasnije, kad su zastali. Ben povuče Go-deena u stranu.

— Što to može značiti? — zapita. — Jesi li vidio kako uzvraća ovaj mali vrag? Još jučer je čavrljao kao svraka, a jutros je nasrtljiv kao i svaki drugi crvenokožac.

— To znači — odgovori mješanac — da se osjeća kod kuće, na zemlji koju nadzire njegovo pleme. Sinoć je to bio dječak sretan što provodi ugodno vrijeme, a danas pred sobom imamo mladog ratnika.

— Bilo bi dobro za nas da pripazimo na njega.

— Da, jer ako nam uspije pobjeći, ne jamčim za naše skalpove.

— Šališ se! Taj je dječak proveo s nama mjesec dana i smatra nas prijateljima.

— Hm. On je naš prijatelj isto toliko koliko su vojnici iz tvrđave Cobb njegovi prijatelji.

Ben pozorno pogleda mješanca. Ali, Frank se ovaj put nije šalio, kao što je to obično radio.

— U redu — odgovori mladi bijelac. — Pripazit ću na njega. Vratimo se.

— Samo trenutak! — reče Go-deen i položi ruku na ruku svog prijatelja. — Réći ću ti još nešto. Ako taj klinac pokuša pobjeći, pucaj u njegova konja. Jer ako to ne učiniš, ja ću pucati u dječaka, bez oklijevanja. On za nas sada predstavlja jedini spas.

— Što misliš time reći?

— Od jutros su nam Indijanci za petama. A to nisu ni Arapahosi ni Cheyenni.

Ben poprijeko pogleda dječaka.

— Misliš da mali zna za to?

— Ne, jer se ni jednom nije okrenuo.

— Što da radimo po tvojemu?

— Moramo nastaviti put. Oni ništa neće pokušati dok nas ne budu mogli napasti istodobno s dvije strane.

— Prema tome, čekat će dok ne stignemo nadomak Washite.

— Vjerojatno.

— U redu, ugasimo vatru i nastavimo put. Gorim od znatiželje da vidim kako će klinca dočekati njegov nježni otac!

* * *

Bilo je podne kad su na obzorju zamijetili niz stabala, vjerojatno na rubu neke rijeke. Mješanac digne ruku i dade znak da stanu, a onda izvadi dalekozor. Između njih i rijeke prostirala se široka ravnica sa sivim brežuljcima i Indijanci su se lako mogli sakriti iza svakoga od njih. Napetih živaca Ben je jedva čekao da Go-deen spusti dogled.

— Dakle? — zapita napokon.

— Dakle — odgovori poluglasno mješanac — možeš se spremiti da pucaš u kljuse. Ili... u dječaka. Tamo je Washita. A ako je Satank stigao na sastanak, možeš biti uvjeren da ćemo ga sresti prije nego što stignemo do rijeke.

— A dječak nam je rekao da imamo još dan hoda!

— To znači da se prevario — odgovori Go-deen i slegne ramenima.

— Što predlažeš, kakvo stajalište da zauzmemo?

— Nema smisla pretvarati se. Najpametnije što možemo učiniti jest da krenemo naprijed, kao da uopće ne sumnjamo.

— Ne misliš li da bismo morali vezati dječaka za sedlo i voditi konja na povocu?

— Ne. Naprotiv, moramo pričekati da dječak pokuša pobjeći. Može se dogoditi da izabere drugo rješenje i da ostane s nama, ali, kladim se s jedan prema sto, da će nam pokušati izmaći.

— Ako ostane s nama, ne misliš li da će nas Kiowe prijateljski dočekati?

— Kiowa su Indijanci, brate moj. Ako misle da ti duguju nešto... oni će ti to platiti, budi bez brige. Na ovaj ili onaj način.

— Sad je dakle na dječaku red da zaigra svoju igru.

— Točno. Ali, ne zaboravi što sam ti rekao: nikad ne smiješ vjerovati Kiowi.

Ben se okrene Lame Johnu koji je jahao uz mladog Indijanca i pokuša ga upozoriti da treba oštro nadzirati dječaka, a onda su krenuli dalje.

Dvadeset minuta kasnije stigli su na vrh prvog brežuljka koji ih je odvajao od rijeke. U udolinici nije bilo ničega sumnjivog. Ben je odahnuo s olakšanjem, ali je mješanac sumnjičavo vrtio glavom.

— Ne raduj se prije vremena — reče. — Očekuju nas iza druge uzvišice.

Pogledao je prema Lame Johnu i mladom Little Treeu koji su ih upravo sustigli.

— Kako se osjeća moj brat? — upita Lame Johna.

— Ne najbolje. Čini mi se da je ovaj južni zrak zagušljiv.

— Istina je. Pođimo prema rijeci, ali se nemojmo odvajati jedan od drugoga. U nas ima poslovica koja kaže: »Kad si bolestan, ostani uz vatru«. Što kažu u vas?

— »Nesreća raste s osamom«.

Obojica su se okrenula Benu.

— U nas — reče mladi bijelac — obično kažu: »Kad ti je srce tužno, izbjegavaj samoću«. Zbog toga moramo ostati zajedno.

A onda, škiljeći na mladog Kiowu, doda:

— A što kaže na to naš mladi bratić Kiowa?

Mladi Indijanac spusti glavu i pocrveni. Neko je vrijeme užižio pogled u unkaš, a onda digne pogled prema Benu i reče izazovno:

— Ništa neću reći!

— Jesi li zaista uvjeren da nam nemaš što reći? — zapita Ben. — Pa, zar nismo bili prijatelji?

Divlji dječakov pogled malo se pomuti, ali onda ga brzo skrene: nije mogao izdržati Benov prijekor.

— U redu, Frank, idemo — zaključi Ben.

Sišli su niz blagu padinu, prešli udolinicu i počeli se penjati uz idući brežuljak. Iako nije bio iznenađen, Ben osjeti grč u želucu kad iznenada ugleda pedesetak ratnika na konjima koji su im zapriječili pristup rijeci. Bili su to bez ikakve sumnje Kiowe i Go-deen odmah prepozna njihova poglavicu, omanje zbijenog čovjeka.

— Satank! — reče naglo i potegne uzde svog konja.

Onda se naglo okrene i pogleda iza sebe. I Ben je to učinio i zamijetio drugu skupinu Indijanaca.

— Kako vidiš, sve štima!

— Jesu li to oni koje si zamijetio?

— Da, a na čelu im je Satank glavom.

Ben pokuša na brzinu ocijeniti situaciju. S desne se strane prostirala ravnica zasađena osamljenim stijenama i nešto nižim vrbama i jablanovima. Bijeg na ovu stranu bio je gotovo nemoguć. Područje s lijeve strane bilo je ravnije i bez stijena i stabala i u Benu za trenutak zatinja tračak nade. Samo trenutak, jer se tu pojavi treća grupa Kiowa. Zastali su kao i ostali, očekujući zacijelo da neprijatelj pokaže svoju namjeru.

Krug je bio zatvoren.

— To je Big Tree — reče mješanac. — Nadam se da si to pogodio.

Tek što je to izgovorio, Little Tree ošine konja Lame Johna i kao strijela pojurio prema mjestu gdje se nalazio njegov otac. John, koji se trudio da umiri svog konja, nije mogao pucati. Go-deen se namršti, brzo izvuče pušku iz navlake na sedlu i nacilja u dječaka. Već je bio pritisnuo obarač kad Ben brzo pruži ruku i otkloni cijev puške. Metak završi negdje u zraku.

— Glupane! — drekne mješanac — Što ćemo sada?

Prije nego što je Ben uspio odgovoriti, čak prije nego što je i sam mogao shvatiti zašto je spasio život mladom deranu i izdajici, Lame John se probi među njih. Na njegovu lijepu licu pojavi se diskretan osmijeh, koji je uvijek čuvao za najteže prilike.

— Probušeni nosevi imaju još jednu poslovicu a ona kaže: »U slučaju sumnje, jurni prema rijeci«. Što kažete na to?

Go-deen kimne svojom velikom glavom.

— Probušeni nosevi su veoma umni! — reče a onda vikne: — Naprijed!

U istom trenutku ošine svog konja drškom puške. Životinja zanjišti a onda jurne kao strijela. I Lame John i Ben jurnu za njim niz padinu, dok su ih mazga Malachi i stari konj Go-deena slijedili malo slabijim tempom.

Bio je to zaista smion pothvat. Bjegunci su bili svjesni da postoji veoma mala mogućnost, jedan prema deset, da probiju redove Kiowa. Pa čak kad bi im to i uspjelo, zacijelo ne bi prije Indijanaca uspjeli stići na otočić koji su zamijetili nasred rijeke. To malo sklonište bilo je njihova jedina nada, jedini spas, ali Ben nije vjerovao da će ga se dokopati. Usprkos zebnji koja ga je obuzela, nije se mogao oteti smijehu kad je odjednom ugledao staru Malachi koja je dojurila pušući kao tuljan.

— Hajde, stara moja — reče Ben nježno — to je naše posljednje kupanje.

Spuštenih trepavica Malachi skoči pred konja svog gospodara i gurne ga. Ako se ti glupi ljudi (mislila je Malachi) okruženi Indijancima žele igrati junaka, onda će im stara mazga iz Montane pokazati da i ona zna svoju igru. Strigne ušima, činilo se da gleda otočić nasred rijeke a onda jurne kao metak. Za tren pređe Go-deenovog konja i u ludoj trci sagne glavu kao ovan i zareve tako strašno da je unijela paniku među indijanske mustange i zbunila ih toliko da su se propeli i maknuli u stranu.

Tri jahača jurnu u pukotinu u indijanskim redovima koju je napravila hrabra mazga.

VIII

Kiowe, koji do toga trenutka nisu pucali, nadajući se da će svoje neprijatelje uhvatiti žive, odjednom pripucaše, želeći pogoditi konje bjegunca prije nego stignu do rijeke. U žurbi su promašili ciljeve, ali je pušaka bilo toliko, da je bjeguncima prijetilo da budu pogođeni svakog trena. Nagnuti u sedlima mislili su samo kako će požuriti svoje životinje, jer bi odgovaranje na vatru Indijanaca bilo gubljenje vremena.

Poticali su svoje konje pokretima i uzvicima. Ali kad su stigli na tridesetak metara od obale, shvatili su da nikad neće stići do svog cilja. Približili su im se Satankovi ratnici, a uskoro su strijele zamijenile puščane metke, zviždeći oko njihovih uha. U ravnicama je Juga puščana municija bila dragocjena i Indijanci je nisu htjeli rasipati, tim više što su im strijele, tomahovci i noževi mogli bolje poslužiti.

— Stići će nas, psi! — zaurla Go-deen. — Nakon strijela stupit će u akciju noževi za skalpiranje. Ipak, spremite se da skinemo iz sedla barem nekoliko tih demona.

Ben i Lame John su pustili uzde, okrenuli se na sedlu i spremili se za

pucanje. Ali, prije nego što su opalili i prije nego što je mješanac podignuo svoju tešku pušku tipa sharp, odjeknuli su pred njima pucnjevi automatske karabinke. Kiowe je obasula učestala puščana vatra s otočića usred rijeke. Tri su se bjegunca ponovno nagnula nad svoja sedla i jurnula kroz zastor iskričave vode koja je pljusnula pod kopitima njihovih konja. Iznad njihovih glava zviždali su meci, sijući metež među Indijancima.

Nenavikli na snažan otpor, Indijanci su se raspršili, okrenuli konje i odustali od progona neprijatelja.

Bjegunci su stigli do otočića, sjašili i pošli u potragu za neznancem koji im je tako iznenada priskočio u pomoć. Ali, borba je bila prekinuta samo privremeno. To su shvatili zamijetivši snažnu spodobu nekog bradatog gorostasa koji se pojavio iza šiblja i oborenih stabala na obali.

— Čestitam, prijatelji — reče div na francuskom jeziku — Uzalud se žurite. Otišli su.

Prišao je Go-deenu i odalamio ga po ramenu udarcem koji bi oborio vola.

— E, moj François — uzvikne snažnom glasinom — čini mi se da si malo naučio od našeg posljednjeg susreta. Trebao bi omršaviti i smanjiti tu svoju trbušinu.

Popratio je svoje riječi ponovnim udaranjem, ali ovaj put po mješančevu trbuhu, tako da je ovaj uzmaknuo dva koraka.

— Mogao sam i misliti da si to ti — promumlja Go-deen. — Tko bi drugi, osim mene, dakako, mogao biti toliko lud da se nađe u ovom kraju u trenutku kad se Indijanci spremaju izvući bojne sjekire?

Div slegne ramenima.

— Cherchez la femme (u pitanju je žena)! — reče sa širokim osmijehom. — Pa ti me barem poznaš. Ali, kad bi vidio tu ženu! Oh, prijatelju moj, kakvo božansko biće!

— Predstavljam vam čuvenog Baptista Pouriera — reče mješanac okrenuvši se svojim drugovima. — On sebe smatra najboljim vodičem prerije. Istini za volju, pošto je Kanađanin, nije ni loš. Radi za američku armiju kad mu ona želi pokloniti svoje povjerenje, a to se ne događa često.

— Je li to znameniti Big Bat kojeg se toliko boje Siouxi? — upita Lame John pokročivši naprijed.

— Da, to sam ja. Iako, istini za volju, nikad nisam shvatio razlog njihovu strahu.

— Moglo bi lako biti da je zbog onih što iza tebe ostaju nepokretni u preriji — naceri se Go-deen — kao i ovih nekoliko Kiowa koje si oborio malo prije.

Okrenuli su se da pogledaju leševe četiriju Indijanaca što su ležali nedaleko od obale.

Big Bat ponovno slegne ramenima.

— Uvijek sam ubijao Indijance samo ako nikako drugačije nije išlo — reče.

— Pa ti me znaš, François. Zar sam mogao dopustiti da te ti divljaci uhvate i skalpiraju?

— Radije bih da me spasio netko tko ima barem mrvicu zdravog razuma. Već vučem za sobom dvojicu čaknutih, a sad sam naletio i na trećega. Mislim da ću tijekom noći na put i vratiti se kući.

— Nećeš se vratiti kući! — reče Ben.

— Ipak mislim da bi bilo najbolje da do sutona odmaglimo odavde. Imam dojam da ova hrpa pijeska predstavlja preslabo sklonište.

— Mladić ima pravo — reče Big Bat. — Kako ti je ime, prijatelju?

— Ben Allison.

— Tvrdiš da si bijelac uz boju kože koju imaš?

— Da, bijelac sam. Naime... koliko znam.

— A ja sam kanadski Francuz — reče div pružajući mu svoju ručetinu.

Ben je čvrsto stegne a onda predstavi Lame Johna. Nakon toga kanadski ih div odvede u svoje sklonište od granja iz kojeg se nekoliko trenutaka ranije izvukao.

— Sjednimo — reče. — Zapalit ćemo vatru. Nadam se da ste donijeli čaja.

— Nismo — odgovori Go-deen. — Imamo samo malo kave.

— Kave! — uzvikne div razočarano i s negodovanjem. — Spasio sam vam život izlažući svoju divnu periku, a vi mi želiti ponuditi kavu? Prokletstvo, zaista nemam sreće. Ima dana kad bi bilo mnogo bolje da ostanem zavijen u svoje pokrivače. Pa neka bude, dajte

mi tu svinjariju! Takva mi je sudbina, što ću!

* * *

— A sada, dragi prijatelji, da malo pročavrljamo...

Kanađanin im je objasnio da se nalazi u ovom kraju na zahtjev armije, kako bi po mogućnosti saznao namjere Kiowa, na koje se sumnja da žele stupiti u savez u Cheyennima u ratu što se sprema protiv bijelaca. Taj bi savez obuhvaćao u prvom redu plemena Satanka, Big Treea i Quanaha, poglavice Komanča Kwahadija. Quanah je sin poglavice plemena Kwahadi i bijele žene, Cynthije Ann Parker, koja je odgojena na nekom ranču u Teksasu. Iako je još bio mlad, Quanah Parker, tako su ga ponekad nazivali, osjeća prema bijelcima strahovitu mržnju a po okrutnosti se s njime može usporedivati samo stari Satank.

Big Batov je zadatak bio da se uvuče na teritorij Komanča i potraži nomadsko pleme koje su nazivali Komančerosima, pleme napola meksikansko, napola indijansko, koje je lovilo bizone za potrebe španjolsko-američkog tržišta u Santa Feu i Taosu. Poglavica im je bio neki Soledad Dominguin s kojim je Kanađanin uspio porazgovoriti, a to ga je stajalo nekoliko zlatnika.

Soledad je potvrdio da su se Kiowe i Komanči dogovorili da tijekom ljeta napadnu rančeve između Rio Peca i Panhandlea. Pokupivši te informacije Big Bat se vraćao u tvrđavu Cobb, kad su ga dan ranije iznenadili živost i nemir, neuobičajeni za Kiowe. Morao se odvojiti od svog konja i potražiti sklonište na otočiću, gdje bi bio u sigurnosti, da trojici glupana nije palo na pamet da projašu obalom rijeke. Ali, dakako, smatrao je svojom obavezom da im priskoči u pomoć i da ih izvuče iz nevolje u koju su upali.

Ben je smatrao da je došao trenutak da još jednom ispriča povijest Amy Johnston. Na kraju upita Kanađanina nije li tijekom svojih lutanja čuo nešto o mladoj plavokosoj ženi modrih očiju.

— Sapristi! — uzvikne Big Bat blistava oka pa se široko osmjehne. — Ne samo da sam čuo o njoj, već sam je i vidio! Mogu vam čak reći gdje se nalazi u ovom trenutku, a mogao bih vas i odvesti onamo da nemam još važniji zadatak, a to je da spasim vlastitu kožu. Ali da znate, momci, kakva je to djevojka! Ima tijelo od kojega se zavrti u glavi svakom muškarcu što je ugleda! Još je ljepša od one moje male prijateljice Kwahadi što me čeka u tvrđavi Cobb, i čiji su me vatreni zagrljaji i nagnali da prihvatim ovaj zadatak. Ona mi je rekla gdje mogu naći Soledada Dominguina. Divna djevojka! Grudi su joj nalik na najsočnije dinje Colorada, mjesečina u ljetnim noćima nije tako mekana kao njezina stražnjica, njezin je trbuh nježniji i mekši od dabrova krzna, njena bedra mirišu na preriju u proljeće a u trenucima ljubavi uzmiče kao...

Ben je smatrao da će biti najbolje da prekine zanos divovskog Kanađanina. Uspio je u tome: div napusti opisivanje draži svoje djevojke iz plemena Kwahadi. Bena je prije svega zanimalo kako da nađe Amy Johnston. Big Bat se ispriča zbog svoje upadice i nastavi, malo se namrštivši:

— E, pa, pošto želiš saznati što se dogodilo toj jadnoj djevojci, reći ću ti. Točno je da ju je Satank kupio od Cheyenna. Ali stari joj Kiowa nije dorasao kao ni poglavica Cheyenna ranije, pa je mladu ženu ustupio Soledadu Dominguinu, koji je sada namjerava preprodati Apašima. Vjerojatno ju je namijenio Mimbrenosima poglavice Mangasa Coloradosa, iako, o tome nije ništa govorio. Mimbrenosi su naime nakon ubojstva starog Mangasa naprosto poludjeli za bijelim zarobljenicima. Bilo što bilo, posljednji put kad sam čuo govoriti o toj mladoj bijeloj ženi, bila je kod Clear Forka s Komančerosima Dominguina, očekujući dolazak Apaša iz Novog Meksika, koji su trebali doći da je pogledaju i eventualno kupe. Logor se nalazio nedaleko od Clear Forka, u Double Mountainsu, četiri dana jahanja daleko od najbliže vojne postaje.

Vodič je zastao i užižio pogled u Bena Allisona. Onda je ispružio ruku, uperio prst u Benove grudi i dodao ozbiljnim glasom, iz kojeg je nestalo svake šale:

— Prijatelju moj, ako želiš vidjeti Amy Johnston živu, bit će potrebno da odeš do Komančerosa. Jer kad se Apaši

jednom domognu djevojke, nećeš na to smjeti ni pomisliti. To će biti gore nego da je mrtva. Bog mi je svjedok da se u dvadeset godina otkako krstarim prerijom, ni jednom nije dogodilo da se žena vrati od Apaša.

IX

— Svi mi dolazimo sa sjevera — reče Big Bat. — Indijanci dakle očekuju da ćemo pobjeći u istom smjeru. Zbog toga ćemo krenuti prema jugu. S druge strane, očito misle da ćemo pobjeći tajom, budući da smo prestrašeni. Prema tome, izazvat ćemo najveću moguću buku i prirediti vatromet da bismo označili naš odlazak. Slijedite li moju misao?

Pogledao je redom svoje nove drugove. U sjaju vatre njegove su oči blistale kao žeravica dok je veoma polako miješao svoju kavu. Budući da nitko nije prozborio ni riječi, nastavi:

— Ako činiš onako kako Indijanac očekuje, možeš biti siguran da će ti uskoro skinuti skalp. Ali, ako učiniš nešto što Indijanac ne očekuje, a posebno ako je to nešto što on ni u kom slučaju ne bi učinio da je na tvome mjestu, ti ćeš ga zbuniti, jer on nema nikakva smisla za iznenađenje, improvizaciju. Varam li se, François?

— Ne varaš se — odgovori mješanac. — To je točno. Ali, objasni nam svoju misao, Kanađanine.

— Zapalit ćemo veliku vatru, baciti u nju sve drvo što nađemo na otoku i dok budemo pripremali konje za odlazak, bučit ćemo što više budemo mogli. Probušeni nos bi mogao kriknuti nekoliko ratnih pokliča na svom jeziku. Ti i ja ćemo veoma glasno govoriti u dijalektu Oglala, a kad budemo spremni za odlazak, ispalit ćemo pet metaka koje oni smatraju nesretnim, kobnim, kao i Siouxi. Nakon toga prijeći ćemo na obalu pjevajući pogrebnu pjesmu Kiowa. To će biti dovoljno da umru od straha. Ima li kakvih primjedbi?

— Ja sam spreman da te slijedim — izjavi Go-deen.

Kanađanin se okrene Lame Johnu i stavi mu svoju šapu na rame.

— Jean, prijatelju moj — reče. — Jesi li ljut zbog mojih riječi o tvojim sunarodnjacima? Zar nije istina da se Indijanac može boriti s divljim grizlijem, a onda pobjeći glavom bez obzira ako ugleda sjenu u olujnoj noći?

— Istina je što kažeš, brate moj. A istina ne smije vrijeđati ni naljutiti nikoga. Pozabavit ću se konjima.

— Vrlo dobro, prijatelju moj. Na posao!

Dok je to govorio Big Bat zgrabi neko deblo veličine odrasla čovjeka i baci ga na vatru.

— Zapalit ću cijeli otok — reče smijući se iza glasa.

Ščepao je još jednu debelu granu i nju bacio na vatru.

— A sada ćemo zapjevati. Najprije potiho, dok naučite riječi, a onda sve glasnije i na kraju iz sveg glasa. Hajde, počnimo pogrebnu pjesmu plemena Sarsi iz obitelji Kiowa!

Iha hyo oyaiya iha yaya yoyo

Aheya aheya yaheyo ya eye heyo eheyo...

U isto doba je Kanađanin podjarivao vatru, drvlje je počelo pucketati a iskre vrcnule na sve strane. Kad je Ben spremio posuđe, vatra je gorjela kao u kovačnici a u noć su se uzdizali plamenovi visoki do petnaest stopa.

— A sada nastavimo pjesmu svi zajedno, ali glasnije.

Rekavši to uzjahao je konja i natjerao ga u vode Washite, nastavljajući pjesmu svojim dubokim baritonom. Ostali su odmah krenuli za njim. Iza njih je ostalo ognjište, vatra se proširila, činilo se da je cijeli otok u plamenu. Iz tri puške odjeknulo je po pet pucnjeva, dok su konji gazili vodu u kojoj su plamtjeli odsjaji vatre s otoka. Prizor bi snažno djelovao i na manje praznovjerne duhove od Indijanaca.

Satank je, prije nego što je uzjašio konja, potaknuo svoje ljude na borbu. Ali nije otišao dalje od vrha brežuljka s kojega je promatrao odlazak četvorice jahača. Big Tree je već bio otišao da bi sina odveo majci, koja je već odavna

očekivala njegov povratak. Bilo je očito svakom Kiowi koji ima trunku pameti, da su četvorica bjegunaca koji mirno odlaze u noć urlajući i pjevajući pogrebnu pjesmu, na konjima što idu korakom, posve sigurno sišli s uma. Zbog toga je stari Ten Beans, koji je nedavno napunio sedamdesetu i koji je u svojoj duši potajno bio prijatelj bijelaca, mogao reći da povratak Little Treea predstavlja dovoljno veliku pobjedu a da četiri luđaka ionako idu ravno prema teritoriju Kwahadija. Nakon toga su se ratnici mirne duše vratili u logor, uvili u pokrivače i nastavili spavanje.

* * *

Sutradan su se naši prijatelji nalazili četrdesetak milja daleko od Washite i stigla na mjesto gdje su se trebali razdvojiti. Big Bat se spremao nastaviti put prema tvrđavi Cobba na Gb-deenovu konju, kojeg su mu poklonili za učinjene usluge, dok su Ben, Lame John i mješanac namislili krenuti prema Double Mountainsu i logoru Komančerosa Soledada Dominguina.

Pijući kavu Kanađanin je na tlu štapićem crtao put kojim trojica »luđaka« trebaju poći. Tri puta je opsovao jer mu je toliko puta puknuo štapić.

— Dovraga! — dreknuo je pri četvrtom pokušaju da nacrta put i bacio štapić.

A onda, pokazavši s obje ruke tipično francuski gest (koji odgovara našem »bosanskom grbu« — nap. prev.) obeshrabreno nastavi:

— Ne polazi mi nikako za rukom. Najbolje će biti da vas otpratim do kraja. Na konje!

* * *

Nakon tjedan dana opreznog jahanja stigli su do Clear Forka koji se nalazio usred zemlje Komanča.

— Moramo izbjegavati te vragove kao kugu — rekao je Big Bat — a posebno onog prokletog Quanaha na čelu bande Tshaosa.

Spretni ih je Kanađanin tako vodio opasnim područjem da za cijelo vrijeme puta nisu naišli ni na jednog Kiowu ili Komanča, pa čak ni na riječnom prijelazu Cashe Creek, gazu koji su Indijanci veoma često koristili. Bio je to zaista pravi pothvat i Ben je smatrao potrebnim čestitati kanadskom divu.

— Mali moj — odgovorio je Big Bat — svaki se sin prerije može barem osam dana igrati skrivača, s Kwahadijima. Ali, dok se ne dočepamo te mlade bijele žena, nećemo učiniti ništa vrijedna. U razgovoru sa Soledadom Dominguinom morat ćeš pokazati svu svoju diplomatsku vještinu. Laska može do stanovitog stupnja goditi meksikanskoj strani njegove ličnosti, ali ćemo mu na kraju vjerojatno morati pritisnuti cijev puške na trbuh, da bismo ga prisilili da pregovara o kupoprodaji djevojke...

Ben je nabrana čela neko vrijeme promatrao svog novog prijatelja, a onda i ostalu dvojicu suputnika.

— Bilo bi najbolje da ti rukovodiš pothvatom — reče napokon, obraćajući se Kanađaninu. — Mi ćemo te slijediti.

— U redu. Molim vas zato svu trojicu da radite točno ono što ću vam reći. Komančerosi su općenito plašljivi i lukavi, i upućuju svoje osmijehe i Indijancima i bijelcima. Ali indijanska krv koja kola u žilama Dominguina pomalo je žestoka, a ostali Komančerosi ga ne vole kao u ostalom ni Amerikanci, pa ni sami Meksikanci. On je više razbojnik nego lovac na bizone, pa je vojska raspisala ucjenu na njegovu glavu.

— To znači da je ubojica, opasan čovjek — reče Ben.

— Još gore od toga, prijatelju moj. On je prije svega trgovac ljudskim mesom, robljem. Nabavlja bijele žene divljim plemenima koja ih upotrebljavaju kao robinje ili konkubine. Upravo zbog toga vojska traži njegovu glavu, ali ga nikad neće uhvatiti. Može li se konjičkom patrolom uhvatiti dim ili puškama odreda stijelaca ubiti fantoma? Ne, prijatelji moji, Soledad Dominguin se ne boji nikoga i veoma je opasan. Zbog toga će zaista biti najbolje da ja s njime govorim.

Pogledao je Bena i prstom pokazao kolt koji je ležao u koricama o bedru.

— Pretpostavljam da brzo izvlačiš oružje?

Stojeći pred kanadskim divom Ben, čini se, nije učinio ni pokret, ali je sekundu kasnije Big Bat osjetio cijev revolvera na pupku. Prasnuo je u smijeh, pokazavši niz bijelih pravilnih zubi.

— Pokus je uspio iznad svakog očekivanja! — priznao je. — Spremi svoju igračku i izvući ćeš je u Komančerosa kad ti budem dao znak, to jest kad ustanovimo da ne možemo djelovati na Dominguina osjećajima i kad nam ponestane dokaza.

— Ako se radi o rječitosti, možeš se pouzdati u Bena — reče Go-deen. — On bi nadmašio i samog Satanka kojeg su, kao što ti je poznato, nazvali Govornikom prerije. Nemaš nikakvih izgleda da ga pobijediš u toj igri. Sjećam se onog slučaja kad smo kao vodiči krenuli prema selu starog Crow-hearta. Bila je predvečer ...

Nije dospio dalje, jer ga je gorostas podignuo sa zemlje i ručetinom velikom kao stegno jelena, začepio mu usta.

— François — rekao je tiho — stareći gubiš pamćenje. Ti me već odavno poznaš i dobro znaš da, bude li potrebno nadmetati se u govorništvu sa Satankom, nećemo izabrati malog Bena, jasno?

Položio je mješanca ponovno na zemlju i okrenuo se mladom bijelcu:

— Izvući ćeš svoj kolt — reče — u trenutku kad budem slegnuo ramenima, govoreći Dominguinu: »E, pa, dragi prijatelju, budući da te ne mogu urazumiti, nek ostane na ovome.« Ja ću mu okrenuti leđa a ti ćeš mu u istom trenutku cijev revolvera potisnuti o trbuh. A što se tebe tiče, François, ti ćeš stati iza Dominguina i kad bude uzmaknuo korak pod prijetnjom kolta, poškakljat ćeš ga nježno po rebrima vrškom svog noža. Jasno?

— Postoji nešto što me muči — reče Ben. — Htio bih znati što će Komančerosovi drugovi raditi za vrijeme tog prizora.

Big Bat izvuče iz kožnate navlake na sedlu malu pušku henrijevku s kojom je pozdravio Kiowe na obali Wahite.

— Zaboravljaš ovu malu ljepoticu — reče. — Ona govori brže od Françoisa. Ispljunut će šesnaest metaka prije nego što Dominguin bude uspio otvoriti svoju gubicu i držat će u strahu sve njegove prijatelje dok se vi budete bavili poglavicom. Komančerosi poznaju ovakvu igračke i kažu kao i svi Siouxi: »Puniš je nedjeljom i to je dovoljno da pucaš cijeli tjedan«. Pristaješ li sada?

— Da, da. Tako je najbolje.

— U tom slučaju, krećimo!

Pošto su napojili konje, četiri jahača krenuše: na čelu kolone bio je Big Bat, za njim su jahali Go-deen, Ben pa Lame John, dok je na začelju kaskala stara mazga Malachi.

— Dakle, brate moj — reče Ben Johnu — još ti je uvijek stalo da pronađeš Amy Johnston?

— Više nego ikad — odgovori mladi Wallowa. — Što se više približava trenutak susreta, sve me više obuzimaju misli na nju, upravo me progone. Volim je, brate moj.

— A ona? Misliš li da ona tebe voli?

— Ne znam. Nismo nikad o tome razgovarali.

Ben ga začuđeno pogleda.

— Želiš li reći da nikad niste prozborili ni riječi?

— Da.

— I ti si prešao toliki put, svakog si dana u životnoj opasnosti radi žene s kojom nikad nisi progovorio ni riječi?

— Vidio sam je i to je dovoljno, vjeruj mi.

— Zar je zaista tako lijepa?

— Svatko gleda vlastitim očima, brate moj..

— Bez sumnje. Ipak, čini mi se da si nekako na slijepo krenuo u veliku pustolovinu.

Lame John kimne glavom i na licu mu se pojavi izraz sjete. Položi tada ruku na rame svog druga i tiho reče:

— Ako prva strijela pogodi srce, koliko će ih biti potrebno da ga ubiju?

X

Kad su četiri jahača stigla u logor Komančerosa, ovi su upravo ručali. Dominguin ih pozove da sjašu i da im se pridruže. Ben se neprimjetno ogleda, ali ne vidje ni traga bijeloj ženi koju su tražili. Pitajući nisu li ponovno prekasno stigli, promatrao je ponašanje Kanađanina. Čini se da Big Bat nije bio iznenađen što ne vidi bijelu djevojku. Pošto je sjašio, pošao je s osmijehom na usnama prema poglavici Komančerosa.

— Velika nam je čast ukazana tvojim pozivom — reče — i zahvaljujemo ti na njemu. Dolazimo izdaleka da poslovno porazgovorimo s tobom, ali to može malo pričekati.

Okrenuo se prema svojim pratiocima i nastavio:

— Pridite da vam predstavim našeg prijatelja Soledada, najvažnijeg čovjeka ove pokrajine.

Ben reče u sebi da ljudi pustolovna duha kao što su Frank Go-deen i Baptiste Pourier, moraju imati mnogo aduta da bi mogli preživjeti u preriji. Nije bilo dovoljno da čovjek bude dobar strijelac, snažan i otporan: trebalo je imati osobine divljeg psa, lukavost kojota i otpornost mazge. Prišao je i u svjetlu vatre bolje pogledao tamnoputog Komančerosa. Zamalo da nije povukao ruku koju je ispružio, ali je već bilo prekasno.

— Predstavljam ti gospodina Bena Allisona — nastavi Big Bat. — On je zainteresiran za posao o kojemu sam govorio.

Soledad prihvati ruku. Benu se učinilo da je primio zmiju.

— Sjednite senor Allison — reče Komančero. — Uvjerit ćete se da je poslovati s Dominguinom pravi užitak.

Pokaže na ražnjiće što su se pekli na vatri i zapita:

— Što ćete uzeti?

Ben je sjeo. Osjetio je nelagodnost.

— Kotlete, molim — reče.

Dominguin dohvati štap na kojem je bilo šest ogromnih kotleta ukupne težine dva kilograma i pruži ga počasnom gostu. Ostali su se također poslužili i dvadesetak minuta nije se čula ni riječ. Gosti su veoma cijenili taj prvi pošteni obrok u posljednjih osam dana putovanja.

Ostali Komančerosi koji su jeli podalje od poglavice, šutke su promatrali pridošlice, žene i djeca sa znatiželjom, ali više prijateljski, dok su muškarci bili ponešto rastrojeni, ili barem suzdržani. Četiri tjelesna čuvara koja su stajala blizu Dominguina kad su gosti stigli, sad su nestala. Ben, Lame John i Go-deen, zauzeti večerom, nisu to ni zamijetili. Samo je Big Bat, čiji je tek bio isto tako velik kao i u njegovih drugova, promatrao ispod oka sve što se zbiva, ne zapuštajući pri tom ni malo ogroman odrezak.

Pošto je utažio glad, Ben je poželio razgledati logor Komančerosa: duge konopce na kojima se sušilo meso bizona, stara meksikanska kola što su služila za prijevoz koža divljači, male šatore arapskog tipa, konje i mazge, šarene pse a iznad svega cowyboye odjevene u šarenu odjeću, neobičnu mješavinu španjolskog, američkog i meksičkog stila. Bio bi potreban cijeli dan za razgledavanje, a mladić u ovom trenutku nije za to imao ni vremena ni volje.

Pošto su se gosti najeli, Dominguin pljesne rukama. Neka stara žena, naborane kože lica, kao da je sad izašla iz nekih ciganskih kola, priđe gostima i podijeli im glinene lončiće a onda u njih ulije vrelu meksikansku kavu. Tada na španjolskom upita goste žele li malo mlijeka uz kavu. Iznenadila se kad joj je Ben odgovorio na istom jeziku:

— Ja bih samo malo mlijeka, senorita.

Stara je vještica bila očarana i otišla poskakujući. Uskoro se vratila vodeći na uzici kobilu koju je pratio mladi ždrijebac. Uzela je iz Benovih ruku lončić i prije nego što je bilo što uspio protisnuti, uštrcala u njega malo mlijeka ravno iz kobiljeg vimena. Ben je tada uzeo ponovno lončić, dignuo ga u zrak i nazdravio starici s osmijehom:

— U vaše zdravlje!I hvala vam!

Starica zakakoće kao koka koje je upravo snesla jaje. Udarila je svojom čvornatom rukom Bena po ramenu, a onda je koštunjavi kažiprst uperila u Dominguina i rekla:

— Jesi li čuo? To je momak i pol. Vodi brigu o njemu, sine!

— Prokletstvo! — drekne Dominguin. — Gubi se i zaveži! Jasno?

— Bah! — posprdno će stara.

»Zacijelo mu je to majka« pomisli Ben.

— Ne bojim te se, Soledad, zapamti što sam ti rekla!

Kad je nestala u mraku, Dominguin slegne ramenima kao da se želi ispričati.

— Što je starija, to više gubi pamet — reče. — A mogu vam reći da je to nekoć bila ličnost. Sjećam se dok sam još bio dijete, bila je u stanju oderati kožu sa sedamnaest životinja. Ah, mnogo se toga do danas promijenilo. Ne možeš naći ženu koja bi bila u stanju oderati pet koža. A osim toga ostavljaju više mesa na koži nego na kosturu životinje.

Nešto je opsovao i pljunuo u vatru. Onda se, osmjehujući se dobrohotno, okrene Benu:

— Molim vas da mi oprostite — reče — ali ovdje vodimo tako surov i primitivan život da zaboravljamo pravila dobrog ponašanja.

Trenutak se zamislio a onda nastavi:

— Niste li malo prije rekli da ste došli radi poslova?

— Istina je — odgovori Ben. — Hoće li vas smetati budemo li govorili engleski?

— Ni govora, iako smatram da govorite španjolski bolje od mene. Smijem li vas upitati gdje ste ga naučili?

— I ja sam sebe pitam. Do večeras smatrao sam da ne znam ni riječi španjolski. Ali, ima toliko stvari koje ne znam o sebi i to je upravo razlog što se u ovom trenutku nalazim na jugu. Tražim odgovor na neka pitanja...

Ben zamijeti iskricu ljutnje u Dominguinovim očima i odjednom osjeti nelagodnost.

— Je li? A kakve to odgovore tražite, senor? Postoji li neki koji bi vam mogao dati Dominguin? Očekujem da mi to kažete. Ali, nema smisla žuriti; imamo dovoljno vremena.

U tom je trenutku Ben jasno osjetio da s druge strane netko stoji. Nagnuo se da položi lončić na zemlju i pogledao ispod oka. Uspravio se i pogledao Big Bata koji se nalazio na suprotnoj strani vatre. Pročitao je odgovor u njegovim očima. Istodobno mu je Kanađanin neprimjetno dao znak.

— Da, prijatelju, imamo vremena — reče Big Bat Dominguinu. — Ali, ne misliš li da je uzaludno raspravljati s onima koji nemaju čime platiti?

— Znači da ti imaš novaca?

— Nisam li ti prošlog tjedna dao vrećicu novaca?

— A imaš li još?

— Imam koliko je potrebno. Dakle, da pređemo na stvar.

— Zlato je najbolji i najjači dokaz — reče Komančero s medenim osmijehom.

— Što želiš?

— Želim mladu ženu — mirno izgovori Big Bat. — Onu koju si dobio od Satanka u zamjenu za osam šarenih konja.

Dominguinov osmijeh nestane kao izbrisan. Njegovi tjelesni čuvari koraknu korak naprijed. Sada su bili tako blizu Bena da je mladić osjećao opor miris bizona i usirene krvi koji je izbijao iz njihovih prljavih odijela.

— Riječi koje si prozborio zaista su neugodne — izjavi Dominguin.

Nastala je duboka šutnja. Ben je osjećao kako su mu se mišići napeli, kao da će pući. Zamijetio je da ga Go-deen i Lame John promatraju, pažljivo prateći svaki njegov i najmanji pokret i on shvati da su obojica spremna da ga slijede u svemu što bude poduzeo. Osim toga, osjećao je da on mora uzeti inicijativu, jer su ostali, po starom običaju prerije, ostavili svoje oružje naslonjeno na najbliža prerijska kola još prije nego što su sjeli uz vatru. Dakle, samo je on imao revolver.

Big Bat je još uvijek uporno gledao Komančerosa.

— Zatražio sam tu mladu ženu — nastavio je glasom koji nije izgubio svoj mir. — Zašto smatraš da je to neugodno? Je li žena mrtva? Možda je pobjegla? Ili si je već ustupio nekome drugome?

— Ne, ništa od toga.

— Onda objasni.

— Dao sam drugome riječ da ćemo raspraviti o poslu.

— Na kojoj osnovi?
— To je moja stvar.
— Nećeš mi dakle ništa reći?
— Što se još može reći?
— Što si učinio s djevojkom? Dobro znaš da imam dovoljno zlata. A sada, poslušaj: imamo mi i drugih dokaza.

— Ma nemoj? Zaista? — upita podrugljivo Dominguin bacivši pogled na svoje tjelohranitelje. — Znam svoju moć, ali ne znam kakvi su tvoji dokazi. Reci ih!

Big Bat pruži ruku prema sjeveru i odgovori:

— Dolazim iz tvrđave Cobb. Armija mi je povjerila da ti poručim: ako odbiješ da mi predaš tu djevojku, poslat će stotinu vojnika da desetkuju tvoja stada i preriju pretvore u veliku klaonicu. A sada, dragi moj, što kažeš na to?

Ben je nekako neodređeno osjetio da je trik uspio. Po svemu se činilo da uništenje stada za Dominguina predstavlja veću prijetnju i opasnost, nego sve ono što bi se moglo dogoditi njemu osobno.

— Loše! — rekao je. — Veoma loše.
— Dakako — odgovori Kanađanin slegnuvši svojim snažnim ramenima. — Dakle, što ćemo s tom mladom ženom?

— A što je sa zlatom? Želim ga vidjeti!

— Zahtijevam da najprije vidim djevojku.

Ponovno je zavladala šutnja. Na znak poglavice Komančerosa četiri se tjelohranitelja razdvoje. Dvojica koraknu naprijed, prema vatri, da bi što bolje mogli nadzirali Bena, treći je ostao iza njega, a četvrti prišao najbližim kolima i oružje gostiju bacio u kola.

Tek tada se osmijeh vrati na Dominguinovo lice.

— Još uvijek želiš vidjeti djevojku? — upita.

Umjesto odgovora Big Bat posegne rukom u unutrašnjost svoje veste, dok se Komančeros, iznenada zainteresiran, nagne naprijed. Kad se ruka kanadskog diva ponovno pojavila, Ben je kao i poglavica Komančerosa razrogačio oči od iznenađenja: kožnata je vrećica čak i u krupnoj ruci Big Bata izgleda dovoljno velika u dovoljno teška da bi mogla sadržavati otkupninu za caricu.

Kolos je držao vrećicu i polako je ljuljao na uzici, kao njihalicu neke nevidljive zidne ure. Ben nije vjerovao da Pourier ima dovoljno zlata da bi mogao potkrijepiti svoju obmanu o eventualnom pothvatu armije, a bilo je očito da je i Dominguin tako razmišljao. Atmosfera se odjednom naglo promijenila, i razbojnik se osmjehnuo ispod svojih brkova.

— Sa starim prijateljima čovjek može sebi dopustiti poneku šalu — reče — prije nego što prijeđu na posao.

Dao je znak tjelohranitelju koji se nalazio iza Bena da se odmakne.

— Nemam li pravo, gazda? — doda usrdnim glasom, gledajući Bena.

— Dakako — odgovori Ben suzdržano. — Gdje je mlada žena?

Dominguin prasne u smijeh i nešto zapovjedi tjelohranitelju koji je stajao uz kola s oružjem. Ovaj se udalji i trenutak kasnije vrati se držeći za ruku mladu Indijanku, vitku i dražesnu, odjevenu u odjeću Oglala, s okovima oko gležanja, povezanim lančićem. Tek u trenutku kad ju je potpuno obasjao plamen vatre i kad je podignula glavu, četiri stranca mogla su zamijetiti njene izvanredne modre oči i duge zlatne pletenice što su se spuštale do pojasa.

— Amy Johnston! — promrmlja Ben posve tiho. — Nebesa!

* * *

Djevojka, koja kao da je prije imala šesnaest nego dvadeset i četiri godine, kako je tvrdio Chilkoot, bila je izvanredno lijepa. Big Bat nije pretjerao kad je govorio o njenu tijelu, ali je zaboravio, zanemario opis njena lica koje je zaista bilo čudesno. Savršena oblika, mrkocrvene puti, malo kosih očiju, rumenih i punašnih sočnih usana, to je lice bilo tako lijepo da je svaki muškarac mogao izgubiti razum, odmah se zaljubiti, potpuno i beznadno, noseći u sebi tu prekrasnu sliku do kraja svog života.

Pošto je prošlo prvo iznenađenje, Ben je u tišini i miru mogao promatrati predivnu djevojku koja je stajala pred njim. Sa svoje je strane mlada zarobljenica, nalik na jadnu progonjenu životinju, promatrala četiri stranca, nastojeći među njima prepoznati prijatelja. Big Bata je već vidjela prošlog tjedna, i njezin se pogled zaustavio na

njemu samo za tren: Još je brže skrenula pogled s Go-deena, koji je, čini se, uopće nije zanimao.

Kad joj se pogled zaustavio na Benu, činilo se da je trenutak oklijevala. Osjetio je njen dubok, pažljiv pogled koji ga je ispitivao, vagao, i nije bio u stanju prozboriti ni riječ. Činilo se da s tračkom nade u očima očekuje njegovu riječ, ali pošto je on šutio kao zaliven i nije učinio ni najmanji pokret, okrenula se Lame Johnu. Promatrala ga je neko vrijeme, onda su njene lijepe modre oči prepune zebnje i očekivanja odjednom oživjele, i mladi se Indijanac uspravio.

Pokročio je nekoliko koraka prema mladoj ljepotici. Neko su vrijeme stajali oboje posve nepokretni, licem o lice. Onda je Lame John učinio još jedan korak i nježno uzeo ruku Amy Johnston, prinesao je svojim grudima i položio na svoje srce. Nakon toga, uzmaknuvši korak, rekao je nježno i tiho:

— Mi smo tvoji prijatelji.

Pokretom ruke pokazao je Bena i dodao:

— Ovaj jaki mladi čovjek pripada tvojoj rasi a poslao ga je tvoj pravi otac, koji je još živ. Hoćeš li ga poslušati, ako ti sve ispriča? On će ti reći tko si ti zapravo i zašto nas moraš slijediti da se vratiš kući.

Mlada se djevojka okrenula Dominguinu, koji se zadovoljio time da, je slegnuo ramenima. Snažnom glasinom Big Bat potvrdi da je Lame John govorio istinu. Ben kimne glavom, još uvijek nesposoban da odvoji pogled od tolike ljepote i dražesti. I sam Go-deen, prekinuvši šutnju koju je sam sebi nametnuo, ponudi se kao prevodilac, jer je među ostalim govorio i dijalekat Shoshona.

Kad je iz mješančevih ustiju začula svoj jezik, mladoj se zarobljenici lice ozarilo osmijehom. Gledajući Bena ravno u oči, rekla je grlenim glasom, kao što govore žene s Wind Rivera:

— Slušam svog brata mješanca!

Protivno svom običaju, Go-deen je ovaj put bio sažet, jer mu se očito žurilo da sve to što prije završi i da odu iz logora Komančerosa. Za vrijeme njegova izlaganja djevojka je ostala mirna, zadovoljavajući se da od vremena do vremena kimne glavom ili odrečno odmahne rukom. Mješanac je završio svoju priču iznijevši joj opasnosti kojima je prošao Ben da bi je našao i vratio starom ocu koji je očekuje u Montani.

Tada Ben doživi drugi šok te večeri. A da nije skidala pogleda s Bena, mlada je žena govorila brzo i mnogo, popraćujući svoje riječi širokim pokretima ruku i hladnim i prezrivim pogledima. Kad je završila, spustila je glavu, oči su joj se ponovno ispunile prazninom i činilo se da je iz njih nestalo svake i najmanje nade.

— Hoćeš li znati što je upravo rekla? — upit Go-deen nakon kratkog vremena.

— Naravno.

— Upozoravam te da ti se to neće svidjeti.

— Molim te, ne oklijevaj.

— Vrlo dobro. Rekla mi je da ti kažem da je tvoja priča puka laž. Ona tvrdi da je njezin pravi otac Crowheart i da je ona kćerka Magpie. Nadalje je dodala da je ona čistokrvna Indijanka i da si ti obični bijelac. Na kraju je rekla da je ona »katela«.

— Što je to?

— Izgubljena djevojka.

Ben se okrenu Big Batu.

— Zna li ona sve o Apašima?

— Reklo bi se da zna... Go-deen, reci joj da se ne brine radi Mimbrenosa iz plemena Red Sleevesa, jer mi imamo dovoljno novaca da je otkupimo. Ali, daj joj na znanje da se moramo požuriti prije nego što dođu Apaši sa svojom ponudom.

Mješanac kimne glavom i počne prevoditi poruku, kad Dominguin polako ustane. Gotovo istog trenutka ustao je i Ben.

— Čini se — reče Komančeros — da ti uopće ne shvaćaš situaciju. Ne radi se više o tome tko će prvi dati ponudu.

— Što to znači? — uzvikne Big Bat ustajući i bijesno pogleda poglavicu Komančerosa.

— Odgovor je veoma jednostavan: Apaši su već stigli!

Bena je nešto steglo oko srca, dok je kanadski div nastavio tiho:

— Nisi je valjda prodao tim psima, Soledad?! Pripazi na to što ćeš odgovoriti!

— Da. Prodao sam je.

Nekoliko je sekundi vladala tišina puna prijetnje i napetosti.

A onda Lame John, kao bijesni vuk, skoči za vrat Dominguinu.

XI

U istom je trenutku Ben poskočio unatrag i izvadio svoj kolt, ali nije mogao pucati prije nego što se Lame John odvojio od poglavice Komančerosa, jer se bojao da će pogoditi mladog ratnika. Probušenih noseva. Prisjetio se Indijanca koji je stajao iza njega, naglo se okrenuo, ali je i ovaj put bilo prekasno: razbojnik ga je tresnuo drškom revolvera po glavi, i Ben se bez svijesti srušio kao vreća.

Riknuvši kao životinja Big Bat je pojurio na Komančerosa koji je stajao kraj kola s njihovim oružjem, ali ovaj nije oklijevao ni trenutka, nego opali Kanađaninu u lice. Div je kriknuo od boli, prinesao ruke licu i zateturao. Metak mu je okrznuo čelo i krv je obilno tekla. Zaslijepljen, završio je na kotaču kola i pao.

Frank Go-deen je samo podignuo ruke u zrak, u znak svojeg nemiješanja, dok su ostali tjelohranitelji žurili u pomoć svom poglavici koji se kao luđak otimao iz čvrstog zagrljaja Lame Johna. Mješanac je zatim sjeo uz vatru i na brzinu dohvatio oveći komad bizonova mesa. Pošto je pojeo meso, ulio je u lončić kavu.

Dominguinovi tjelohranitelji nisu mogli pucati u Lame Johna, jer je postojala opasnost da pogode poglavicu. Tada su učinili jedino što su mogli da razdvoje protivnike: uhvatili su ih za noge. A onda su se divljački oborili na Lame Johna udarcima revolvera.

Komančeros i njegova četiri razbojnika nagnuli su se nad svoje žrtve. Ustanovivši da su na tlima samo trojica, potražili su pogledom četvrtoga i ustanovili da ovaj sjedi uz vatru i diže ruke u znak nemoći i predaje.

— A što sam mogao uraditi? — reče. — Ja sam samo jadni, plaćeni vodič i mješanac kao i vi. Jesam li se mogao ili smio boriti s ljudima svoje rase? Nisam. Ja sam miran mladić kojemu je jedina želja da uživa vašu gostoljubivost i prijateljstvo.

Dignuo je lončić s kavom i dodao:

— U vaše zdravlje. I moje.

Dominguin zapovjedi dvojici svojih tjelohranitelja da odvedu djevojku. A onda, okrenuvši se ostaloj dvojici, pokazujući Bena i ostale, reče:

— Maknite te strvine prije nego što dođu Mimbrenosi. Zavežite im ruke, zapušite usta, bacite ih u kola i prekrijte pokrivačem. Neću gužve dok djevojku budem prodavao Apašima. Ja ću se pozabaviti ovim glupanom kraj vatre. Hajde!

Dok su četvorica Komančerosa izvršavali poglavičine zapovijesti, ovaj je sjeo uz vatru i nalio kave u lončić.

— U tvoje zdravlje! — ponovi Go-deen.

— Već si to rekao. Ne ponavljaj se! — mrko će Dominguin.

— Je li? Oprosti mi, brate. Gubim pamćenje.

— Postoji opasnost da izgubiš i više od pamćenja.

— Što misliš reći time, bratiću?

— Dobro si me shvatio, debela svinjo!

Go-deen je s mukom progutao slinu.

— Što? Pa nećeš me valjda ubiti, bratiću Soledad? Možda dvojicu bijelaca i ratnika plemena Probušeni nosevi, ali mene, koji pripadam tvojoj rasi, tvojoj krvi? Naprosto ne mogu povjerovati u to...

Dominguin ga je neko vrijeme uporno promatrao a onda, čini se, donese odluku.

— Ja sam poslovan čovjek. Zašto bih vas ubio, tebe i tvoje prijatelje, kad vas mogu prodati?

— Tako ti Manitua, nećeš nas valjda prodati Apašima zajedno s mladom djevojkom?

— Ne — odgovori Komančeros. Uznemirujući osmijeh nije mu silazio s lica. — Ne bih to nikad učinio svome bratu po krvi. Ali imam i drugih kupaca koji bi rado dali jednog ili dva konja za zarobljenika u dobrom stanju. Govorim o dva bijelca, dakako. Što se tiče Probušenog nosa, možda ću ga dati pride. U poslovima ponekad treba pokazati velikodušnost.

— Neka te Manitu blagoslovi, brate moj. U jednom sam trenutku povjerovao da ćeš nas prodati Apašima.

— Nikad ne bih učinio nešto tako strašno. Prodat ću vas Komančima.

* * *

Kad se Ben osvijestio, na vedrom je nebu sjao mjesec. Promatrajući zvijezde zaključio je da se kola Komančerosa kreću prema jugu. Kraj njega su ležali Big Bat Pourier i Lame John. Na kraju kola bio je Go-deen, slobodnih ruku, ali gležanja vezanih u okove španjolskog tipa, poput onih koje je na nogama nosila Amy Johnston. Kola su napola bila puna bizonskih koža od kojih se širio u toploj noći odvratan miris i malo je manjkalo da se Ben ponovno ne onesvijesti. Uto mu se privukao Go-deen i pomogao mu da sjedne, naslonivši se na stranice kola. Big Bat je nasuprot odbio mješančevu pomoć, mumljajući kao stari medvjed. On bi radije čuo glas bijelca nego glas Françoisa, koji je uvijek ponovno molio milost, kad god bi poglavica Komančerosa prolazio pokraj kola. Što se tiče Lame Johna, on nije mogao prozboriti ni riječi otkako je došao k svijesti.

— Što li su uradili s djevojkom? — uzviknuo je iznenada Ben.

Pogledao je Kanađanina i nastavio:

— Nisu je valjda... To je nemoguće, zar ne?

— Na žalost, istina je, prijatelju. François mi je rekao da je Dominguin sklopio posao odmah nakon što nas je izbacio iz borbe.

— Jadna djevojka!

— Ona je sada već daleko — reče Go-deen. — Zaboravi je. Bit će bolje da se pobrinemo za sebe. Komančeros nas namjerava prodati Kwahadima.

Ben zadrhti i s nevjericom ga pogleda.

— To nema nikakva smisla — reče. — Što će, dovraga, s nama? Oni ne žele muškarce, već žene.

— Kupit će nas da nas podvrgnu mučenju — reče Big Bat. — Neće nas skupo platiti, dakako, ali Dominguin je dobro prošao uzevši u obzir neugodnosti koje je doživio prošle noći.

— Što misliš time reći? — upita Ben i nabere obrve.

Glava ga je strašno boljela i jedina mu je želja bila da potraži malo vode i da se osvježi.

— Želim time reći — odgovori kanadski div — da je doživio veliki gubitak, pa će ga mali dobitak razveseliti. Naime, Apaši su mu ponudili samo polovicu dogovorene svote i rekli Soledadu: ili pola ili ništa. Dakako, pristao je na polovicu, jer da je prekinuo posao, Apaši bi pobili njega i sve njegove, cijeli logor.

— Teško je u to povjerovati. Koliko ja znam o Indijancima, kad daju riječ, održe je. Nije im nalik da prevare sudionika.

— Apaši su tvrdili da ih je Dominguin prevario. Zaključili su posao misleći da je riječ o čistokrvnoj bjelkinji, a on da im je ponudio prljavu mješanku. Rekli su čak, da po svoj prilici u njoj nema ni jedne kapi bijele krvi, ali, da bi pokazali i dokazali svoje poštenje, kupit će je, ali upola cijene. I to samo zato jer ima izvanredno lijepo tijelo i jer se nije bojala dok su je pregledavali. Tvrdili su nadalje da Broken Hand, Mimbreno za čiji račun kupuju djevojku, voli mušičave, nepokorne žene poput mačaka i da smatraju da djevojka odgovara tim uvjetima. Zbog toga su je i odveli.

Big Bat se osmjehnuo prije negoli je nastavio:

— A to nas dovodi do onog bitnog, to jest do plana koji se rodio u mojem genijalnom mozgu. Nešto zaista izvanredno!

— Ne sumnjam u to — odgovori Ben koji je još uvijek rukama pritiskivao glavu što mu je pucala od bolova. — Ipak, volio bih da budeš malo jasniji.

— Riječ je o vrećici zlata, prijatelju moj. Onoj vrećici, koju sam ponudio za djevojku. Vidiš, osvijestio sam se upravo na vrijeme da ustanovim da je vrećica još u mene.

— Bilo što bilo, u ovakvoj me prilici uopće ne bi ražalostila činjenica da je vrećica nestala, kad to zlato nije bilo dovoljno da kazaljka na vagi pretegne na djevojčinu stranu. A, osim toga, vrećica je mogla biti i puna kamenja.

— E, da, prijatelju moj, upravo je tako. Osjetio sam da nas ta komančeroska hulja želi nasamariti. I sam sam sebe prešao.

— Želiš li time reći — upita iznenađeno Ben — da je u vrećici zaista bio samo pijesak? Ali, dobijesa, mogao si time izazvati našu smrt!

— Da. Samo umjesto toga, ta nam je genijalna ideja spasila život. Misliš li da bi se Dominguin trudio da nas vuče do Kwahadisa da je u vrećici bilo zlata? Zacijelo ne bi. Dakle, imamo izgleda da ostanemo živi i ove noći. A tko zna kakve nam darove sudbina priprema za sutra?

— Prokletstvo — upadne im u riječ Go-deen. — Zašto se nisam rodio s tako praznom glavom kao što je tvoja? Putujemo prema logoru Kwahada, a ti nam govoriš o nekim izgledima u zoru.

— Jesi li spomenuo Quanahov logor? — zapita Ben. — To je onaj što je...

— Da mali moj Bene — odgovori Kanađanin prije nego što je Ben završio rečenicu. — Ali, ne brini, Baptiste Pourier će naći neko rješenje.

— Oh, zacijelo hoće! — podrugljivo će mješanac. — Još nešto slično kao pijesak u kožnoj vrećici za novac!

— Idi, nemaš uopće smisla za humor!

— A ti imaš?

— Dakako.

— Hm, hm. Vidiš, a ja bih radije bio na Milk Riveru i lovio bizone, ili u Popo Agiu ljubio mlade pripadnice Shoshona.

Noć je sporo prolazila. Zarobljenici su tiho govorili o mogućnostima eventualnog bijega, ali se činilo da nema pogreške u mjerama opreza koje je Komančeros poduzeo. Uz vozača na prednjem dijelu njihovih kola, skutrila se Dominguinova majka. A vozač je bio jedan od četiri tjelohranitelja. Bilo je očito da se svima žurilo. Ben je zapitao staricu zna li razlog žurbi.

— Žurimo zato jer želimo biti što dalje od logora koji smo upravo napustili. Vidiš, sine, nitko nije u milosti Mimbrenosa, čak ni Komančerosi koji sklapaju s njima poslove. Boje ih se čak i Gospodari prerije!

— Koga nazivaju tako? To mi nešto kaže, ali što?

— Gospodarima prerije nazivaju Komanče. Ne znam zašto, ali se neprestano pitam nema li u tebi krvi Kwahada.

— Ništa nije nemoguće, ali bi me čudilo kad bi tako bilo, premda je činjenica da me Indijanci veoma zanimaju. Kad ćemo stići u njihov logor?

Starica je pogledala u zvjezdano nebo a onda na istok gdje se pojavilo sivilo zore.

— Stići ćemo za jedan sat — odgovori.

Nakon nekog vremena Big Bat, koji nije razumio ni riječi španjolskog, nestrpljivo dobaci:

— Što priča stara vještica?

— Ona tvrdi da pripada Komančima i pita me nisam li i ja mješanac. Izgleda misli da sam pomalo nalik Kwahadima.

— Uvijek sam ti govorio — promumlja Go-deen — da nisi čistokrvni bijelac. Tvoja je krv jamačno pomiješana, kao i krv Big Bata koji je tamniji od mene, a Siouxi ga ne podnose, što je pouzdan znak da imam pravo.

— Ja mješanac! — naljuti se Kanađanin. — Imaš sreću što su mi ruke vezane, inače...

— Inače ne bih ništa rekao — odgovori smješeći se mješanac.

***

Zarobljenici su već cijeli dan bili u logoru Kwahada. I taj cijeli dan proveli su vezani palcima za stup. Na sreću nije bilo jako vruće, jer je vjetar donosio svježinu. Ipak su bol i ukočenost zbog neugodnog položaja u kojem su se nalazili bili sve nepodnošljiviji. Uz to su ih djeca neprekidno gađala kamenjem, a žene pljuvale po njima. Sva četvorica zamalo su se onesvijestila, ali tad je naišla kiša i donijela spas.

Međutim, njihove su muke trebale zapravo početi u noći. Dominguin ih je prodao veoma jeftino, za pet konja, kobilu i mladu mazgu, pa svečanost zacijelo neće biti dugotrajna. U svakom slučaju trebalo je pričekati dolazak poglavice koji je bio krenuo u pohod

prema Concho Riveru. U stvari, zarobljenici su se već davno prestali pitati što će biti s njima, jer su trojica od njih gotovo posve izgubila svijest. Lame Johna, za kojega se Ben pitao kako je mogao sve to izdržati, nije osvijestila ni kiša.

Poglavica se vratio kratko vrijeme nakon večere, veoma zadovoljan pohodom u kojem se dočepao sedamdeset konja. Pošto su na brzinu nešto pojeli, poglavica je prišao zarobljenicima i zapovjedio da ih skinu do pojasa, kako bi se moglo pristupiti prvom krugu mučenja: na mjestima kud prolaze živci zarezat će im kožu, da bi uz najmanje krvi podnosili najveće bolove.

Stara žena koja je pristupila Benu da mu skine košulju, pozorno je promatrala nekoliko časaka njegovo lice, kao da ga želi nešto pitati ali je prešutjela. Kimajući glavom zgrabila je košulju i poderala je do pojasa. Tada je razrogačila oči i uperila je prst u grudi mladog bijelca na kojima se vidjela mala blijeda mrlja u veličini kovanog novčića.

— **Sam bou!** Znak Water Horsea! (Vodenog konja) — viknula je dramatičnim glasom.

XII

Komanči su se okupili oko bijelog zarobljenika, zbunjeni i znatiželjni istodobno, i četiri su zarobljenika bila odmah odvezana. Onda su Bena posjeli na izvezeni pokrivač i pozvali poglavicu plemena da ga ispita.

Jezik kojim su govorili bio je podsvjesno blizak mladiću, ali ipak nije razumio o čemu govore. Razgovor s pomoću pokreta ruku bio je nešto djelotvorniji, ali još uvijek nedovoljan. Činilo se da su u ćor-sokaku, kad se netko prisjetio Dominguinove majke i njena razgovora s Benom.

Odmah su poslali grupu ratnika u potjeru za Komančerosima koji su napustili logor samo sat ranije. Naime, željeli su iskoristiti mrak da se još malo udalje od Apaša. Jer ako Broken Hand pomisli, kao i Cheyenni i Kiowe, da kupovina djevojke predstavlja loš posao, Dominguinu je i te kako bilo u interesu da se što prije izgubi i bude što dalje od prevarenih kupaca.

Bilo je prošlo osam sati uvečer kad su poglavica Komančerosa i njegova majka dovedeni u logor. Mladi ratnici koji su pošli za njima nisu im dali nikakvo objašnjenje, jer Gospodari prerije ne običavaju raspravljati s Komančerosima.

Tek kad je Quanah pokazao Dominguinu znak plemena Water Horse na Benovim grudima i zapovjedio mu da bude tumač, Komančeros je shvatio.

— Hoćeš reći da on ne zna tvoj jezik — prasne Dominguin.

— Da.

— A nisi ni pomislio da možda poznaje neki drugi jezik? Što misliš, na kojem je jeziku razgovarala moja majka s njime?

— Pokretima ruku, pretpostavljam.

— Ne pokretima ruku već na španjolskom.

— Španjolskom? — iznenadi se Quanah.

— Da. Tvoj dragocjeni gost, tvoj prljavi bijelac govori španjolski bolje od mene. Možeš se u to odmah uvjeriti. A sada čini s njime što hoćeš, kupio si ga i mene se to više ne tiče. Samo, što će biti sa mnom? Tvoji su me ratnici doveli ovamo, izgubio sam nekoliko dragocjenih sati, a oni prokleti Apaši jašu za mnom na udaljenosti od manje od dvadeset milja. Moraš nešto učiniti za mene.

Quanah je za vrijeme razgovora bio posve miran, i Ben, koji je počeo dolaziti sebi, pitao se zašto je tako strpljiv s Komančerosom čiji je glas izražavao ljutnju. Ipak, Quanah je sjevnuo očima kad je odgovorio:

— Da, učinit ću nešto za tebe, Soledad. Dajem ti rok do sutra u zoru da prijeđeš Pecos.

— Pecos? Pa ti se šališ! To je područje Apaša.

— Da. Eto, tako se ja šalim.

— Ali, Quanah...

— Ti si to htio, Soledad.

Ben nikad u životu nije čuo tako obične, riječi a tako pune pritajene prijetnje.

— Tražio si da učinim nešto za tebe — nastavi tiho poglavica nakon trenutka šutnje. — Pa to i činim, Soledad.

— Pa to je isto kao da me šalješ u gotovo sigurnu smrt — promuca prestrašeni Komačeros. — To je isto kao da mi kažeš da se sam ubijem.

— Sam si to tražio svojom drskošću. Nikome ne dopuštam da sa mnom govori tonom kojim si ti sebi dopustio.

— Pa to nije bilo ništa. Bio sam malo ljut jer su me prisilili da se vratim zbog tako glupe...

Prekinuo se, ali prekasno. Okrenuo se prema Benu, dok mu je u očima zablistao očaj.

— Slušaj — reče mu na engleskom molećivim tonom — možeš li mi ti pomoći? Čuo si što zahtijeva od mene? Ti si bijelac i ne možeš dopustiti tako nešto.

— Bio ja bijelac ili ne, što bi to trebalo značiti, Soledad.

— Quanah želi da do zore prijeđem rijeku Pečos, a to znači da će me Apaši ubiti. Ostanem li ovdje, ubit će me on. To mi je jasno dao na znanje.

— Ja nisam tako shvatio. On ti je samo rekao da nestaneš prije zore, i to je sve.

— Molim te, reci koju riječ za mene, založi se. Poslušat će te. Ne može ti to odbiti.

— Što želiš time reći? Jesi li iznenada poludio?

— Ali, nebesa, zar nisi shvatio? Zar nisi pratio što su govorili o bijelom znaku koji nosiš na grudima? Ti si Water Horse! A Water Horsi su u Komanča otprilike ono što su u Španjolaca hidalgi, to jest najviša kasta.

Ben je bio iznenađen i duboko potresen.

— U redu, ako i jest tako, kakvog ja utjecaja mogu imati na Quanaha?

— On je poglavica Water Horsea, glupane!

Ben je bio sve zbunjeniji.

— Hoćeš reći da...

— Ti si njegove krvi, da. Moja se majka nije varala kad je tvrdila da si Komanč.

— Nevjerojatno! — promrmlja Ben. — To je nemoguće!

Ipak, okrenuo se prema Quanahu da mu postavi pitanje na španjolskom.

— Je li istina, kao što tvrdi Komančero, da smo mi iste krvi?

— Da — odgovori poglavica Komanča nakon kratke stanke. Pogledaj!

Otkopčao je svoju košulju i Ben je ispod lijeve sise poglavice Kwahadija ugledao isti znak koji je i on nosio.

— Mi smo, zapravo, bratići. Naše majke su bile sestre i sve što posjedujem pripada i tebi. Možeš dakle ostati u logoru kako dugo hoćeš i tvoj neprijatelj ne može biti moj prijatelj.

Ben je sa zebnjom pogledao svoja tri druga.

— A moji prijatelji? Što je s njima.

Tada je Quanah pogledao zarobljenike, na koje je posve zaboravio.

— Oprosti mi — reče. — Umoran sam nakon dugog jahanja. Ali, budi bez brige, tvoji su prijatelji naši gosti i brzo će se oporaviti.

Okrenuo se i dobacio nekoliko zapovijesti. Ben je shvatio da je poglavica naredio da se pobrinu za iscrpljene zarobljenike. Zatim je odvukao Bena u svoj šator gdje su nastavili razgovor.

— Zašto nisi ništa rekao o svom podrijetlu Komanča? — upita poglavica dok su se približavali šatoru. — Da Dominguinova majka nije zamijetila znak, mi bismo bili ubili jednog našeg, a to bi jamačno donijelo veliku nesreću.

— Ništa ne znam o svome podrijetlu — odgovori Ben. — Zapravo, ni o čemu ne znam ništa...

* * *

Dok je Quanah palio svjetiljku i kasnije prostirao dva pokrivača, Ben je pažljivo promatrao poglavicu čija je slava doprla čak do Montane. Bio je začuđujuće mlad i činilo se da nema više od dvadeset godina. Bio je visok i zaista lijep čovjek, sa suncem opaljenom kožom, bijelim i pravilnim zubima, crnom kosom. Jedino što je moglo navesti na zaključak da je mješanac, bila je siva boja njegovih očiju.

— Ponajprije — reče Quanah pošto su sjeli — dopusti da govorim o sebi. Nešto sam mlađi od tebe, ali nikad više

nisam vidio svoju majku nakon što su je uhvatili rangersi kapetana Rossa, oni isti što su prije toga ubili mog oca Peta Nocona. Bilo je to 1860. godine kod Pease Rivera. Rangersi su tog dana pobili sedamdeset i sedam Komanča, a da ne govorim o mome ocu koji je bio poglavica. Možeš dakle lako razumjeti što osjećam prema tim plaćenim ubojicama. Imao sam i mladog brata i sestru, koja je još bila dijete. I njih su ubili. Malu Prairie Flower (Prerijski cvijet) volio sam više od svog života i ona je uginula kao ptičica, ranjena i dotučena od tih divljaka. Ali ne želim te rastuživati takvim pričama. I oprosti mi zbog mog lošeg engleskog. Upravo učim taj jezik, ali to je zaista težak zadatak. Obično se misli da me je majka naučila taj jezik, ali to je netočno, jer ona je imala devet godina kad je napustila ranč na kojem je odrasla. Kad sam je upoznao, nije uopće govorila engleski. A sada, ako hoćeš, želio bih čuti tvoju priču.

Ben zahvali Quanahu i ukratko mu objasni kako je zbog pada izgubio pamćenje, kako ga je spasio stari Chilkoot i o obećanju koje mu je dao: da će pronaći njegovu kćerku koju su odgojili Indijanci i dovesti je kući.

— Ime urezano u tvoj pojas zacijelo je tvoje pravo ime — reče poglavica. — Tvoja je obitelj vjerojatno živjela na obalama Little Colorada, nedaleko od San Sabe. Ali, nakon rata tamo više nema nijednog Allisona.

Poglavica Kwahada dalje objasni da je Benova baka, starija sestra stare Spider, tek nedavno umrla. Njenu kćerku, rođenu u ljubavi s nekim bijelim zarobljenikom iz Arizone, odveli su rangersi na neki ranč u Teksasu kad je imala šest godina i ondje je provela prvu mladost. Međutim, baka je ostala u vezi s njom, čak i nakon što se kćerka udala za nekog poručnika američke vojske, koji je postao Benovim ocem. Kad je poručnik bio dodijeljen tvrđavi McKavett, južno od San Sabe, Ben i njegov mlađi brat Clint često su odlazili u posjet svojoj indijanskoj baki, tako da to njihov otac nije znao. I tako su oba dječaka dobro upoznala običaje Komanča.

Pošto je bijela grana roda pomrla, njegov su dom sada Komanči i Quanah je rekao da bi bio veoma sretan kad bi Ben ostao uz njega. Ben mu zahvali na plemenitosti, ali ga podsjeti na preuzeto obećanje.

— Moram Chilkootu Johnstonu dovesti njegovo jedino živo dijete, tu djevojku plave kose koju je ovaj razbojnik Dominguin prodao Broken Handu.

— Nemoj niti pomišljati na to!

— Zar ne bi i ti tako postupio da si dao svoju riječ?

— Da, svakako bih ovako postupio. Samo, znaš, s one strane Pecosa, na teritoriju Apaša, ne mogu ništa uraditi da ti pomognem.

— Razumijem. Ne molim te ništa drugo nego da me dovedeš do rijeke: A kad prijeđemo rijeku, djelovat ćemo sami, snaći ćemo se nekako.

— Neka te Manitu prati! — reče Quanah ozbiljno.

Ben je neko vrijeme stajao mirno, promatrajući lice svog mladog bratića iz plemena Kwahadi, predosjećajući da ga vidi posljednji put.

XIII

Krenuli su na put sutradan u suton, a vodio ih je Short Dog koji je savršeno poznavao područje kojim su prolazili. Krenuli su prema skloništu Broken Handa, smještenom u planinama Pinos Altos.

U zoru trećeg dana, pošto su prevalili stotinu pedeset milja prerijom, stigli su na gaz Horsehead, koji su putnici obično najviše upotrebljavali. Ali, Short Dog je počinio pogrešku, jer tu nisu naišli ni na kakav trag Apaša. Vodič je zatim predložio da pođu prema riječnom prijelazu Toyah Creek. Ovaj put im se sreća osmjehnula.

— Jedanaest nepotkovanih konja i dvanaesti, konj mlade žene, potkovan, koji potiče iz Dominguinova logora —

izjavi Short Dog pošto je pogledao tragove.

Nagnuo se prema tlu, ispitujući tragove iz bližega, i pročeprka po pjeskovitu tlu, onjuškujući izmetine apaških konja.

— Prošli su ovuda najmanje prije tri dana — zaključi. — Nema tragova vatre, a to znači da su se zadržali veoma kratko, zacijelo samo da napoje konje i malo se odmore.

* * *

Sad su već bili duboko prodrli u neprijateljsko područje, pusti kraj nazvan Great Sakt Sink. Usprkos tome što je bio odličan čitač tragova, Go-deen nije u tom kamenitom kraju bio u stanju slijediti tragove Apaša, ali Short Dog nije imao nikakvih poteškoća. Pošto su tako prevalili još sedamdeset i pet milja, pošli su uz podnožje planinskog vijenca Guadelupe i dva dana se odmarali prije nego što su prošli kroz prijevoj, da bi se spustili u pustinju. Što su više prodirali u zemlju Apaša, sve ih je više gušila vrućina i bili bi zacijelo umrli od žeđe da Short Dog nije nekim svojim posebnim njuhom i osjećajem svakog dana pronalazio vodu.

Pošto su prešli planine Organ, stigli su do tvrđave Fillmore. Pred njihovim se nogama prostirala plodna dolina Rio Granda, a malo bliže uzdizale se ruševine tvrđave i šumarci vrba koji su izgledali poput fantoma. Pošto su zaobišli ostatke tvrđave, prešli su rijeku na prijelazu Santo Tomas. Na zapadnoj obali rijeke naišli su na put izbrazdan bezbrojnim tragovima konjskih kopita.

— To je apaški put — objasni im Short Dog. — On s jedne strane ide do Arizone, a s druge prodire u Sierra Madre. Neki odvojci vode u sela. Želimo li naći vodu, moramo od sada slijediti taj put.

* * *

Pedeset milja zapadnije put je slijedio osušeno korito Rio Mimbresa, a onda se uspinjao prema sjeveru i završavao na staroj postaji Mimbrenosa, na napuštenoj pruzi koja je nekoć vodila prema Tucsonu. Short Dog im savjetova da se zaustave barem dvadeset i četiri sata, jer je bilo neophodno da se konji dobro odmore. S druge strane, bio je uvjeren da sada veoma malo zaostaju za Apašima s djevojkom, odnosno da su im za petama.

— Izmetine njihovih konja još su svježe — izjavio je. — Ti su psi samo nekoliko sati jahanja pred nama. Mislim da bi najbolje bilo da ovdje prenoćimo, jer smo tu izvan opasnosti.

— Izvan opasnosti? Kako možeš biti tako uvjeren u to? — zapita Ben.

Short Dog pokaže prstom na izgorjele grede stare željezničke stanice:

— Pogledaj dobro tragove koje su ostavili njihovi konji i ustanovit ćeš da su napustili korito rijeke nešto prije nego što su stigli ovamo, u velikom krugu obišli stanicu a onda se vratili u korito. Kad Apaši zapale neko mjesto, poslije ne prolaze kroz njega, jer vjeruju da bi im to donijelo nesreću.

* * *

Sunce je naglo zapalo u posljednjem plamsaju purpura i mrak ih je obavio gotovo bez prijelaza.

— Sutra — reče Short Dog pošto su večerali — moramo biti spremni. Mimbrenosi su usporili svoje napredovanje, ustanovio sam to po njihovim tragovima. Pretpostavljam da razmišljaju o tome što će reći Mangasu u pogledu mlade bijele žene. Kao i njegov otac, on ne pridaje nikakve važnosti bijelim zarobljenicima.

— Misliš li da bi je mogli ubiti kad stignu u logor? — zapita Ben očima punim strave. — Kad pomislim da smo tako blizu!

— Nisam htio to reći, iako bi oni bili kadri učiniti i nešto takvo. Ne, mislim da postoji razlog zašto je Broken Hand usporio napredovanje. Ne bih se čudio kad bi tražio način da spriječi Mangasa kako ne bi rasparao lijepu košutu s modrim očima kad stigne u logor na Pinosu Altosu.

— Prokletstvo! Nisam ni mislio na to!

Komanč nježno potapša Bena po ramenu.

— Ne brini — reče. — Legni i spavaj. Short Dog bdije.

* * *

U jedanaest sati prije podne gotovo su stigli Apaše. Short Dog je napustio korito rijeke sat ranije i sad su se kretali putem koji je išao usporedno s putem što je prolazio kamenitim područjem istočne obale.

Iznenada mladi Komanč sjaši i dade znak Benu da mu priđe. Zastao je na rubu kamenite pukotine što je nadvisivala dolinu. Dolje, nedaleko od mjesta gdje su stajali, zamijetio je kolonu Apaša.

— Dobro sam dakle izvršio zadatak koji mi je povjerio Quanah — reče.

Ben je uzeo Go-deenov dalekozor.

— Da, to su oni, nema nikakve sumnje — reče pošto je neko vrijeme promatrao dolinu.

Short Dog je kimnuo glavom i ponovo uzjahao. Onda je mahnuo rukom u znak pozdrava:

— Zbogom, prijatelji — reče prinesavši ruku čelu — Želim vam sve najbolje.

Već je okrenuo svog mustanga kad Ben shvati da će ih Short Dog zaista napustiti. Nekoliko minuta kasnije, vjerni je Komanč nestao na obzorju.

— Što ćemo sada? — reče uznemireno Ben.

Lame John bez riječi uzme mješančev dalekozor. Neko je vrijeme promatrao Mimbrenose što su polako napredovali prostranom ravnicom.

— Brate Bene — reče — obećao sam ti da ću te slijediti do kraja. Jesmo li sada stigli do kraja puta i oslobađaš li me moje riječi, moje zakletve?

— Rekao sam ti odmah da mi ništa ne duguješ, Johne.

— Da, rekao si. Ali nisi odgovorio na moje pitanje. Smatraš li da smo na kraju puta? Hoćeš li otići s drugima?

— Kojim drugima? — upita Ben, gledajući Big Bata i Go-deena. — Ne vidim nikoga tko bi htio okrenuti konja i vratiti se.

Lame John ih zabrinuto pogleda redom.

— Hoćeš li reći da... još uvijek namjeravaš odvesti mladu djevojku modrih očiju?

— Da. Zar je netko tvrdio nešto drugo?

Lame John ih je ponovno proučavao svojim pogledom, preispitivao svoja tri druga: dva bijelca i jednog mješanca u srcu apaške zemlje, s ograničenim količinama municije, malom zalihom vode u mješinicama, bez ikakva poznavanja pustinje, neumoljive pustare koja ih je okruživala. Ipak, ti su ljudi bili spremni da s njime nastave ovaj luđački zadatak, spremni da se suoče sa svim opasnostima, samo da bi Mimbrenosima preoteli mladu plavokosu i modrooku zarobljenicu, koja ništa nije znala o svome pravom podrijetlu, koja ih je šibala pogledima i nazivala lažljivcima u logoru Komančerosa Dominguina.

— Ne mogu vjerovati u to — reče tiho ratnik Probušenih noseva. — Općenito se vjeruje da bijelci gotovo nikad ne drže riječ.

— To je zacijelo zato jer mi nismo obični bijelci — odgovori mu uvjerljivo Ben.

Lame Johnov pogled nehotice skrenuo prema Big Batu.

— Nije potrebno da me ovako gledaš! — uzvikne Kanađanin. — Ti znaš moju devizu: Cherchez la femme! Dakle, što zapravo čekamo?

Lame John odahne, licem mu se prelije blag osmijeh.

— Neka nam Ben pokaže put — reče.

Ben Allison je dakle ponovno morao igrati ulogu junaka. Ali, sudbina ih je dovela dovde: možda će ih voditi još tridesetak milja koliko je po procjeni Short Doga ostalo do Mangasovog logora. Stegnuo je vilice, približio se pukotini i ponovno pogledao niz ravnicu kroz lelujanje užarenog zraka.

— Frank — reče — dodaj mi dalekozor.

Još je jednom dalekozorom obišao beskraj ravnice, onkraj mjesta gdje je ranije zamijetio Apaše.

— Nestali su iza neke kamene gromade — reče. — Imam dojam da put naglo zaokreće prije nego što se nastavi s druge strane udolinice, jer vidim nastavak puta. Mislim da bismo onamo mogli stići okolnim putem, prije nego što se oni počnu uspinjati uzbrdicom iza kamenih gromada. Što misliš o tome, Go-deenu?

Mješanac je uzeo dalekozor i pogledao prema stijenju iza kojeg se nastavljao pustinjski put. Kao i Ben došao je

do zaključka da bi mogli pokušati. Napokon je pogledao i kanadski div. I on se suglasio s Benovim prijedlogom.

Deset minuta kasnije ponovno su galopirali prema zapadu, uzduž isušenog korita rijeke. Za pola sata stigli su do kamenih gromada. Usporili su da bi se uspeli komadić puta prema stijenama.

— Nebesa! — uzvikne iznenada Ben, našavši se na rubu gromade. Iznenada je zaustavio konja. Mimbreno i njegovih deset Apaša držali su puške uperene u njih.

* * *

— Lijepo iznenađenje, zar ne? — zapita podrugljivo Mimbreno na engleskom sa strašnim naglaskom.

Ben, koji je očekivao da će Apaši pripucati, trgne se na to pitanje i pozdravi na indijanski način.

— Pa, moglo bi se reći da je upravo tako — odgovori.

Crvenokošci su promatrali zbunjene bijelce koji su im stajali nasuprot. Samo je Lame John hrabro izdržao pogled indijanskog poglavice. Ben se uzalud ogledavao, bijele žene nije bilo nigdje.

Ali, Lame John je i dalje čvrsto motrio Broken Handa. Učinio je pokret desnom rukom u kojoj je držao pušku i rekao tiho i polako:

— Imam moderno oružje s kojim se oružje tvojih ratnika ni izdaleka ne može usporediti. Upozoravam te da mogu veoma brzo pucati i da se ne bojim smrti. A sada, hoćeš li mi reći što si učinio s mladom plavokosom bijelom ženom?

— Što ti znaš o njoj? — zapita Broken Hand. — Zašto te ona zanima?

— To je moja žena! — izjavi Lame John bijesna izraza, otkočivši brzim pokretom vinčesterku.

— A ja sam mislio da ona pripada meni, jer sam je dosta skupo platio! — reče mirno Apaš.

— Želim je vidjeti i to odmah, u protivnom slučaju ti si mrtav čovjek!

Broken Hand je zavidnim pogledom promatrao Lame Johnovu vinčesterku.

— Zaista imaš divno oružje — prizna — i vjerujem da si u stanju da ostvariš svoju prijetnju. Hrabar si i zato ću udovoljiti tvojoj želji.

Zatim se okrene jednom od svojih ljudi i reče:

— Pođite po ženu!

Pošto se činilo da oklijevaju, doda:

— Požurite! Želite li da nas pobiju?

Trojica se odmah izgube iza stijenja i uskoro dovuku Amy Johnston: bila je svezana a na nogama je imala okove kao i ranije.

Uzdah olakšanja Lame Johna trajao je kratko: pogled mu s mlade žene skrene prema Benu. Osjećalo se da se jedva svladava da ne počini neku ludost. Činilo se da pogledom zaklinje druga da mu pomogne.

— Tako ti svega, Johne, ne miči se! — reča Ben.

Mladi ratnik Probušenih noseva trenutak je oklijevao. Broken Hand to iskoristi i približi se nekoliko koraka na svojem konju.

— Dobar savjet — reče. — Tvoj prijatelj je razuman. U ostalom, smiri se: djevojci nije loše.

Činilo se da njegove riječi nisu neprijateljske, te su i Go-deen i Big Bat zaklinjali Lame Johna da ništa ne pokušava. Ben skrene pažnju Broken Handa pa mu priđe.

— Drago nam da joj je dobro — reče. — Mnogo smo puta prevalili da bismo je vidjeli.

— Zašto?

Ben ponovi priču o Amy Johnston, nastojeći da bude što uvjerljiviji i ističući dramatičnost događaja.

Činilo se da je priča nešto malo djelovala na indijanskog poglavicu.

— Lijepa priča — reče. — Lijepo govoriš.

Frank Go-deen svladavši strah koji ga je obuzeo, diže ruke i promuca:

— Istinu govoriš, bratiću Broken Handu. On je najbolji govornik sjeverno od Arkanzasa. To sam oduvijek tvrdio.

— Šuti, ti mješanče! — prekine ga poglavica pa mu dobaci leden pogled.

— A ipak je to istina — promrmlja mješanac — potiskujući svog konja sve bliže Kanađaninu.

— Zaista si majstor da pokvariš sve! — reče Big Bat.

Pogled koji je dobacio Go-deenu nije bio manje leden od pogleda indijanskog poglavice.

Jedan od Apaša, neki mladac prkosna lica što je u rukama držao karabinku sa skraćenom cijevi, priđe poglavici neprekidno držeći oružje upereno u Kanađanina i Go-deena.

— Dosta naklapanja! — reče. — Idimo sada.

— Imaš pravo, Chaco — reče Broken Hand. — Ovo nije vrijeme ni mjesto za raspravljanje. Poći ćemo neko vrijeme uz rijeku.

— A ja bih da se što prije vratimo na ranč! — odgovori nestrpljivo mladić.

— Budi strpljiv, mladiću. Moram još malo razmisliti. Dobro poznaš Mangasa. Zašto bismo uzalud izazvali njegov gnjev?

— Zar ćeš ove noći logorovati? Pa to nema smisla.

— Uradit ćemo ono što ja odlučim. Kad se mjesec uspne na nebo, otići ću na ranč da bih porazgovorio s Mangasom. Možda će htjeti ženu poslije mene, a možda prije mene. To ćemo vidjeti.

— A ovi ovdje? — upita mladi ratnik pokazujući pokretom glave zarobljenike.

— Čuvat ćeš ih u logoru. Četiri zarobljenika: to može prevagnuti i prisiliti Mangasa da promjeni mišljenje o bijeloj ženi.

— Uvelike si se promijenio otkako je ta mlada žena među nama. Časna riječ, vjerujem da si poludio za njom!

— To nije istina. Ali platio sam je dosta skupo i ona mi pripada. Ne bih htio da je Mangas ubije.

— U redu — naceri se Chaco. — Ako želiš noćas logorovati, pristajem. Ali je uzaludno da ovdje provedemo dan u raspravi.

— Onda krenimo! — složi se Broken Hand. — Svežite noge zarobljenika ispod trbuha njihovih konja.

Mladi Indijanac priđe Lame Johnu i prisloni mu cijev puške među rebra.

— Naprijed! — naredi i kimne ostalim Indijancima što su odvezivali konopce. — I to brzo!

Još je jače pritisnuo pušku među rebra Lame Johna, tražeći povod da pritisne obarač. Mladi Wallowa mu odmah pruži priliku. Iznenadnim, naglim pokretom uhvati pušku za cijev i žestoko je odgurne prema Indijančevu trbuhu, upravo u trenutku kad je ovaj okinuo. Metak se zarije u unkaš, a Chaco odjednom osjeti kako leti u zrak, napola ugušen lijevom rukom svog protivnika, koji mu je desnom rukom pritiskivao cijev oružja u slabine.

— Dakle, što je ? — upita Lame John okrenuvši se prema Brake Handu. — Hoćeš li pucati? Čekam.

Apaški poglavica podigne ruku u znak prosvjeda.

— Taj mladić je moj nećak — reče. — Roditelji su mu umrli i volim ga kao svog sina. Što hoćeš?

— Pusti me da odem! — odgovori Lame John.

Njegova su se tri druga začuđeno međusobno pogledali.

— Zaista je pravi Indijanac! — promrmlja Go-deen slegnuvši ramenima.

— Da, idiot! — tvrdio je Kanađanin. — Uvijek sam to mislio.

— A kud bi pošao? — upitao Broken Hand. — Ma kuda otišao, naći ćemo te.

— Vodit ću mladića sa sobom i pustiti ga tek kad stignem do Rio Granda. Imaš moju riječ, ali ako me pokušaš slijediti ili mi oduzeti dječaka, ubit ću ga! Jasno?

— Bilo bi bolje da ga ubiješ odmah nego da ga odvedeš do Rio Granda. Uspiješ li ga zadržati samo jedan dan, obećavam ti da te više neću progoniti.

— U redu — odgovori mladi Wallowa. — Pustit ću ga na slobodu nakon dvadeset i četiri sata. Ali, daješ li mi riječ?

— Imaš moju riječ!

— U redu. Polazim odmah. Neka mi dovedu mog konja. Ali, dobro pazi što radiš, Broken Hande!

Kad je mladi Apaš ponovno uzjahao konja, Lame John ga brutalno gurne svojom puškom.

— Naprijed! — naredi.

Ben se okrene Big Batu.

— Ta neće valjda vjerovati ovom crvenom vragu, koji će ga jamačno odvesti u neku zasjedu! — protisne posve tiho.

— Šuti i ne miči se! — odgovori mu isto tako tiho div.

— Frank — nastavi Ben — ne možemo ga pustiti da ode samo ovako, ma kakve bile njegove namjere.

— Učini što ti kaže Bat — odgovori mu mješanac. — To je kao da je već s druge strane Rio Granda. Poglavica mu je dao svoju riječ.

Međutim, Ben se nije dao urazumiti. Ruka mu je poletjela prema revolveru, ali ju je Big Bata munjevito čvrsto zgrabio, držeći ga za zapešće.

— Mali moj Bene — reče tiho div. — Učiniš li i najmanji pokret, prelomit ću ti ruku kao krilce u pileta. Nećeš valjda da te ubiju zbog jednog Probušenog nosa! Makni se i pusti ga da ode!

Chaco je prvi prošao između njih, dok ga je Lame John slijedio u stopu. Trenutak kasnije nestali su iza zavoja puta i topot se njihovih konja sve slabije čuo.

— Kujin sin! — promrmlja Ben tiho.

— Što kažeš? — upita Broken Hand približavajući mu se.

— Ništa — odgovori Ben. — To je neka vrst molitve u nas.

***

Te su večeri Apaši zastali u tvrđavi Webster, nekadašnjem garnizonu, sad u ruševinama, u kojoj svojedobno su bile smještene jedinice koje su simpatizirale s konfederativcima. Tvrđava je napuštena 1861. godine. U ruševinama je žuborio izvor svježe vode i Mimbrenosi su često ovamo navraćali.

Zarobljenike su zatvorili u jedinu ćeliju koja je ostala netaknuta i nisu ih svezali, jer nije bilo nikakve mogućnosti da pobjegnu. I zaista, jedini otvor na vratima imao je jake željezne rešetke, dok su vrata, izrađena od teške hrastovine, bila debela gotovo pet palaca. Indijanci im nisu dali vode, pa su strahovito trpjeli zbog nepodnošljive vrućine koja je vladala u maloj ćeliji. U suton su ih međutim pustili da prošetaju, ali je Big Bat bio izgubio svijest, pa su ga morali vući napolje. Što se tiče Go-deena ni on se nije osjećao bolje.

Indijanci su poslali po Broken Handa i on je zapovijedio da zarobljenicima daju malo vode. Ben se najbolje osjećao, pa mu poglavica Apaša naredi da ga slijedi. Odveo ga je do nekadašnje blagovaonice, gdje se smjestio, i ponudio ga s nešto sušenog mesa mazge i pečenog kukuruza, što je Ben sve zalio svježom vodom iz izvora. Kad je pojeo, čekao je da Broken Hand progovori. Poglavica je pušio meksikanski cigarillo kojeg je pažljivo ugasio prije nego što je ostatak gurnuo u džep.

— Iako si bijelac, sviđaš mi se.

— Ja sam mješanac, u meni ima četvrtina krvi Kwahadi plemena; rođak sam Quanaha. Moja je majka potjecala iz plemena Water Horsea.

— Hm! Veoma zanimljivo. Pitao sam se kako si mogao prodrijeti tako duboko u naše područje, a da te nitko nije otkrio. Pretpostavljam da si imao vodiča iz plemena Komanča,

— Da. Napustio nas je jutros kad smo vas spazili.

— Inteligentan Komanč, kao, u ostalom i onaj Probušeni nos.

— Ratnik Wallowa nas je izdao, dok je mladi Komanč samo izvršio zapovijest svog poglavice Quanaha.

— Ti ne razumiješ Indijance. Probušeni nos je spretan, to je sve.

— Zamijetio sam da si mu brzo poklonio povjerenje.

— Naravno, jer je Indijanac kao i ja. I znam da dječak nije u opasnosti dok je s njime.

— Mene manje brine sudbina dječaka nego naša vlastita sudbina. Pretpostavljam da ćeš nas ubiti, ali smijem li znati kakav smo zločin počinili?

— Ti si bijelac i to je dovoljno.

— Ja sam samo djelomično bijelac.

— Tričetvrtine.

— A moji prijatelji? Jedan je od njih mješanac.

— To je gore nego biti čistokrvni bijelac.

— Ako sam dobro shvatio, Apaši ubijaju sve bijelce što im padnu u ruke.

— Da, osim žena ako su mlade i lijepe u licu i tijelu. Ponekad poštedimo i dječake koji kasnije postanu dobri ratnici. Što se tebe tiče, prava je šteta što si bijelac. Dakako, ne smijem prekršiti apaški zakon, ali ću ti učiniti uslugu.

— I mojim prijateljima?

— Ne. Samo tebi.

— Hvala ti, ali ja moram dijeliti sudbinu svojih drugova.

— Mangas će odlučiti o njihovoj sudbini. Što se tebe tiče, već sam donio odluku.

— Mogu li znati kakvu?

— O smrti koja ne obećašćuje: bit ćeš strijeljan sutra u zoru.

Indijanski poglavica iz džepa izvadi ostatak cigarillosa i pruži ga Benu.

— Popuši ga — reče s prijateljskim osmijehom. — Bit će ti posljednji.

XIV

Ograda nekadašnje tvrđave bila je izradena od cedrovih oblica, učvršćenih pojasom čvrstih greda. Kraj ćelije u kojoj su bili zatvoreni Ben, Go-deen i Big Bat, nalazila se mala zgrada od opeka, koja je nekoć služila kao skladište hrane. Stanovi su oficira također bili od opeke, ali je blagovaonica bila od drva.

Ben je bio svjetan da ne postoje nikakvi izgledi za bijeg, jer su jedini izlaz bila teška, uvijek širom otvorena vrata. Samo bi Apaš mogao proći između poludivljih indijanskih konja. Dakle, onuda se nikako nije moglo bježati. Trebalo je naći drugi način i drugi put. Ben je pokušao pogledom probiti mrak, a onda je tiho pozvao svoje drugove da se uvjeri osjećaju li se dobro. Odlanulo mu je kad je dobio potvrdan odgovor Big Bata, koji se osmjehivao. Odjednom osjeti snažan udarac mokasinom u usta, tako jak da odleti do zida kantine. Pređe rukom preko raskrvavljenih usana a onda zamijeti mračnog Hotu, zamjenika Broken Handa.

— Zabranjeno je govoriti! — odsiječe Apaš.

— Smiješno! — reče Ben.

Mokasina ponovno stupi u akciju. Promaši je Benova usta, ali mu je gotovo odbije uho.

— Rekao sam ti da ne govoriš! — ponovi Hota.

Ovaj put Ben ništa nije odgovorio. Indijanac je neko vrijeme šutio, a onda nogom bocne uspavanog Broken Handa. Poglavica se naglo probudi i sjedne.

— Što se događa? — zapita.

— Ništa! — odgovori Hota — osim što ova velika gubica previše govori. Morao sam mu je zatvoriti.

— Hm! Čini mi se da sam malo zadrijemao! To je loš znak.

— Sreća da je zarobljenik vezan.

— Ne boj se, ja ga nadzirem. Pozabavi se drugima. Ja obavljam svoj posao, a ti obavi svoj. Jasno?

— U redu. Kad namjeravaš otići Managasu?

— Već sam rekao: kad se pojavi mjesec.

— To će biti uskoro. Ostaje ti samo dvadesetak minuta.

— Bit ću spreman — promumlja Broken Hand. — Vrati se i pozabavi se drugima. Ne... samo trenutak! Najbolje će biti da ih dovedeš ovamo i sve ih zatvoriš zajedno sa ženom. Kad budu zajedno, bit će ih lakše nadzirati.

Hota je neko vrijeme oklijevao, kao da se sprema raspravljati o zapovijesti, ali se predomisli i ode bez riječi. Nešto kasnije vrati se s nekoliko ratnika koji su po prašini vukli za pete Go-deena i Big Bata. Obojica su bila s vezana kao i Ben: ruke su im bile na leđima a veza spojene s vezanim nogama.

— Stavite ih zajedno sa ženom! — zapovjedi Broken Hand. — I ovoga. Ostat ću pred vratima dok se ne pojavi mjesec. A vi pođite ponovno spavati.

Ratnici su odvukli Bena i njegova dva druga u tamu nekadašnjeg skladišta za hranu, gdje je bila zatvorena mlada bijela žena, sretni što ih je poglavica oslobodio odgovornosti da nadziru zarobljenike, a onda se vratili svojim drugovima, umotali se u pokrivače i zaspali uz logorsku vatru.

Pred vratima prilagođena zatvora Broken Hand je čekao da iziđe mjesec. Hota je stajao malo podalje naslonjen o zid i razmišljao kako je njegov poglavica premekan prema zarobljenicima,

posebno prema onome visokome koji je previše govorio. Ali čim Broken Hand bude otišao da se porazgovori s Mangasom, stvari će se brzo promijeniti. Osim toga, tu je i djevojka! Iako je bila divlja kao mačka, tijelo joj je bilo mekano kao gubica mlade kobile. Hota ju je dodirnuo. Nije ni čudo da ju je stari pokvareni vrag tako skupo platio. Osim toga ona uopće nije mješanka. Hota je uspio zamijetiti da joj je koža ispod odjeće bijela kao mlijeko mlade kobile. Da, bila je to ženka za čovjeka mlađeg od Broken Handa, čovjeka koji se tako lako ne uspava!

Hota baci pogled prema svome poglavici koji je ponovno počeo drijemati i podrugljivo se osmjehne. Otkrije svoje bijele zube poput vuka koji je ugledao mladu gazelu što se udaljava od legla uspavane majke. Stari glupan! Neka samo spava. On, Hota, budan je i te kako i čeka svoj trenutak koji će vegma brzo doći.

Imao je pravo... U istom trenutku začuje iznenadno komešanje među konjima, vezanim uz glavna ulazna vrata tvrđave. Pogledao je prema vratima, ali su se konji već smirili. Svaki bi drugi Indijanac tome i te kako poklonio pažnju. Ali, Hota se razlikovao od ostalih crvenokožaca. Počeo se šuljati mrakom koji je vladao u napuštenoj tvrđavi.

Pred njim su se vrata ocrtavala kao svjetlija četvorina u kojoj je neodređeno nazrijevao obrise konja. Zastao je kad se nalazio na tri, četiri metra daleko od vrata. Ništa se nije micalo osim mustanga što su strignuli ušima kad su osjetili da im se približava gospodar. Indijanac se uspravi i opusti napete mišiće.

— Ooooj... — reče tiho. — Miiir!

Onda se okrenuo da se vrati ružičastom žaru logorske vatre. I to je bilo posljednje što je vidio na ovome svijetu, jer je iz sjene zida tvrđave iskočila visoka spodoba i preciznim ga udarcem noža oborila u travu stare tvrđave. Visoka se prilika trenutak nagnula nad njim a onda se ponovno uspravila.

— Ooooj... Miiir! — reče tiho Lame John, opkorači mrtvog Hota i pođe prema vatri.

* * *

Mjesec se još nije pojavio na nebu, iznad zidova napuštene tvrđave, da bi probudio starog Broken Handa. Trojica zarobljenika nisu niti pokušavala porazgovoriti s Amy Johnston, potiho raspravljajući na engleskom o skromnim mogućnostima da se izvuku iz ovog položaja. Treba li Broken Handu pokušati oduzeti nož što ga je zadjenuo za pojas i čiji su blistavi držak nazirali u odsjaju vatre, ili jednostavno čekati zoru, tražeći pomoć od sudbine, koju nijedan od njih do sada nikad nije zazvao. Odlučili su se za prvo rješenje. Radilo se samo o tome tko će se prvi odšuljati kroz prostoriju do zadrijemala poglavice da mu oduzme toliko željeni nož.

Go-deen je bio isključen zbog trbušine, a Big Bat zbog krupnoće. Dakle, ponovno je Ben morao u prve redove. Polako se počeo šuljati svjestan opasnosti koja mu prijeti. Zamijete li ga da želi ukrasti nož, zacijelo ga čeka nešto gore od udarca mokasinom u vilicu. Brokend Hand je spavao, ali je rastrojeni Hota bdio, sćućuren u nekom mračnom kutu stare tvrđave. Čuje li Bena ili ga zamijeti u blizini vrata, nad Benom će na licu mjesta bez ikakva oklijevanja biti izvršena smrtna kazna.

Ben, međutim, nije stigao dohvatiti poglavičin nož. U trenutku kad se približio poglavici i uvijao kao zmija da bi vezanim rukama dospio do Indijančeva pojasa, visoka se prilika ocrta u sjeni ulaznih vrata. Mjesec se polako počeo uspinjati vedrim nebom iza crte dalekih planina, i sva su trojica zarobljenika zamijetila da sjena koja se pojavila u vratima nije nalik na surovog Hotu. Ben se okrene pogleda uperenog u vrata a u istom se trenutku iznad ograde tvrđave pojavi mjesec i obasja dvorište blagim mliječnim svjetlom.

Broken Hand se pokrene. Sjena na pragu zastane. Poglavica protrlja oči, zijevne i ogleda se polusjenom prostorije. Iza njega Ben ugleda sjenu koja se ponovno pomakne. Jedna se ruka pokrene, a u ruci bljesne opeka. Ruka se podigne a onda naglo spusti. Cigla pogodi Broken Handa u potiljak, a onda se začuje tiho pitanje Lame Johna.

— Što radiš ovdje, brate moj?

Broken Hand se skljoka kao i nekoliko trenutaka ranije Hot, a da nije dospio niti pisnuti.

Lame John ga opkorači i uđe u zatvor.

— Nisam ga ubio — reče — jer smo jedan drugome dali riječ. I molim te da mi oprostiš što sam namjerno ostavio dojam da sam vas izdao. Ali smatrao sam da je to jedini način da se izvučemo. Možeš li mi oprostiti, brate?

— John — reče tiho Ben. — Mi tebe moramo moliti da nam oprostiš. A sada, idimo što brže odavde.

Mladi Wallowa položi ruku na rame svog prijatelja.

— Moram vidjeti djevojku, moram govoriti s njom — reče.

— Ona je ovdje, tamo u kutu, u sjeni. Nismo joj se obraćali od straha da se ne naljuti, ali čujem kako se pomiče.

— Čudno da ona sama nije pokušala razgovarati s vama kad zna da Go-deen poznaje dijalekt Shoshona.

— Sve je čudno ovdje kao i pod cirkuskim šatorom — promumlja Ben — ali su cijene sjedala veoma visoke. Odveži me prije nego što pođeš djevojci.

Lame John je prerezao konopce kojima je bio vezan Ben. Ben je tada namjestio onesviješćenog Broken Handa u sjedeći položaj i prislonio ga na dovratak, dok je mladi Wallowa krenuo prema kutu u kojem se nalazila Amy Johnston. Kad se okrenuo, Ben zamijeti da mu Indijanac daje znak da se približi. Najprije je prerezao veze Big Batu nožem koji je oduzeo indijanskom poglavici, a onda ga pruži Lame Johnu da oslobodi mješanca.

Kad su prišli mladoj ženi, Lame John reče:

— Vidiš li sada zašto nije pokušala razgovarati s Go-deenom? Zapušili su joj usta da vam ne bi mogla dati nikakav podatak koji bi vam mogao pomoći. Odvezat ću je. Jesu li ostali spremni?

— Da. Ali, pričekaj malo s odvezivanjem djevojke. Možemo li imati povjerenja u nju? Pretpostavi da počne vikati čim joj skineš povez s usta? Ne zaboravi da prilikom posljednjeg razgovora nismo bili istog mišljenja.

— Moram je osloboditi. Dosta je patila do sada!

Već se nagnuo a joj skine kožnati povez vezan preko usta, ali ga Ben naglo zgrabi za zapešće te mu ga zavrne, prisilivši ga da se okrene.

— Nemaš pravo to učiniti, John — reče. — Mogao bi izazvati našu smrt. Razmisli, brate moj! Ona nas gleda divljim pogledom kao progonjena vučica.

— Pusti me, Ben, zaklinjem te.

Trebalo je svakako dati na znanje Lame Johnu da ta djevojka predstavlja za njih najveću opasnost, veću od uspavanih Apaša oko vatre, udaljenih nekoliko koraka od njih.

— Pusti mene, prijatelju, da to obavim — začuje se tihi glas kanadskog diva.

I prije nego što je mladi Wallowa mogao shvatiti što mu se događa, stegnule su ga snažne Big Batove ruke u svoj čelični zagrljaj. Dah mu se presjekao i Ben je to iskoristio da mu oduzme nož koji je Lame John još držao u desnoj ruci. Pružio je nož Go-deenu koji se pojavio na pragu pošto je pogledao po dvorištu tvrđave.

— Sve je mirno — reče tiho mješanac. — Požurimo!

— U redu — odgovori Big Bat. — Ben, ti se pozabavi djevojkom. Mora biti mirna, razumiješ li?

Ben kimne glavom nabravši obrve.

— Frank — reče — podigni je.

Go-deen posluša, uspravi djevojku i privine je k sebi. Ben je odmjeri pogledom a onda udari. Djevojčina se glava trgne unatrag na Go-deenove grudi, a onda se beživotno spusti naprijed.

— Sad joj možeš skinuti povez — nastavi Ben. Krene prema Lame Johnu kojeg je Kanađanin još uvijek držao i pogleda Indijanca ravno u oči.

— Johne — reče mu — ti znaš da sam ovo učinio s razlogom, zar ne? A sada, hoćeš li se svladati ako te Big Bat pusti? Želim da mi daš riječ.

Trenutak se činilo da mladi Indijanac neće dati svoju riječ samo zato da bi jurnuo na Bena da ga ubije. Onda se divlji pogled ublaži i mladi ratnik kimne glavom.

— Pusti ga! — reče Ben Big Batu.

Kanađanin pusti Lame Johna. Ovaj malo zatetura i bio bi zacijelo pao da ga Ben nije pridržao.

— Pogriješio sam brate — reče John. — Priznajem. Govorim kao ti, ali uvijek zaključujem kao Indijanac. Shvaćam, međutim, da nije bilo drugog rješenja. A sada pođimo. Ja ću je nositi.

Ben koji je otišao do vrata i pogledao napolje, odmahne glavom.

— Moramo tamo obaviti još jedan posao — reče. — Ako promašimo, nitko više neće morati da nosi Amy Johnston. Shvaćaš li?

— Da, brate moj. Hajdemo!

Svi su krenuli prema vratima.

— Ne vidim Hotu — reče Ben. — Vjerojatno je otišao.

— Da — potvrdi Lame John. — Otišao je zauvijek.

— Ubio si ga?

— Nožem. A što ćemo s ostalima? Hoćemo li ih nožem ili onesvijestiti?

— Bolje je onesvijestiti ih. S nožem nije tako sigurno — odgovori Ben.

— Točno — reče Big Bat.

— Djelovat ćemo po dvojica — reče Ben. — Go-deen i Big Bat, te Lame John i ja. Promaši li jedan, drugi nastavlja.

— U redu — odgovori Big Bat keseći svoje bijele zube. — François i ja ćemo početi s onima što su u blizini velikih ulaznih vrata.

— Trenutak! — upadne Lame John. — Bilo bi bolje da se njima pozabavimo Go-deen i ja, jer ako konji nanjuše bijelca, bit će kasno, nećemo moći niti početi.

— Imaš pravo! — odluči Ben. — Dođi Bat. Ti i ja ćemo udesiti one kraj vatre.

— Naprijed! — reča Kanađanin.

Izašli su u dvorište i prišli usnulim Apašima. Sedam ih je izbačeno iz borbe prije nego li su shvatili što se događa, ali se osmi probudio. Go-deen je promašio svojom ciglom, ali ga je dokrajčio Lame John svojim nožem. Međutim, uzmaknuvši nakon toga, John je nagazio na devetog Indijanca koji se uspravi držeći pušku u ruci. Odmah opali na mješanca koji gotovo oslijepi od baruta. Na sreću metak je završio na zidu, odbio se od njega i zviždući nestao u pustinji.

Big Bat tada dohvati Indijanca odostraga i tako ga stegne da je ubrzo gotovo prestao disati. Indijanac je još bio živ kad ga je Big Bat spustio na zemlju.

XV

Prenijeli su sedam onesviještenih Apaša u nekadašnju stražarnicu tvrđave, a vrata zatvorili s pomoću lanca i okova koje su skinuli s nogu Amy Johnston. Čvrsto su ih vezali. Broken Handa su ostavili napolju, da bi, kad se osvijesti mogao svojim ratnicima dati vode, jer su ključ bacili preko zida u preriju. Još prije su svim Indijancima skinuli odjeću, pokupili oružje i bacili ga u zdenac. To je bila Benova ideja, jer su Go-deen i Lame John tvrdili da Apaše treba pobiti a njihova tijela baciti u praznu cisternu. Ali su u staru cisternu bacili sedla, pokrivače, mokasine i sve ostalo što su našli u logoru.

Pokupili su i sve konje, jer da su ih ostavili, indijanski bi se konji vratili bez jahača u selo na Pinosu Altosu, a to bi uskoro dovelo do potjere.

Pripreme su trajale gotovo cijeli sat. Tada su djevojku smjestili na konja. Ona se već bila osvijestila i Ben zapovjedi da joj ruke ostanu svezane i privezane uz unkaš. Lame John se na to namršti, ali ništa ne reče. Njemu su povjerili brigu oko Amy i njenog konja.

Prije nego što su krenuli, Ben je, posljednjim porivom plemenitosti, izlio kabao vode na Broken Handa, da bi ga osvijestio. Objasnio mu je tada situaciju u kojoj ostavlja i njega i njegove ratnike. Umirio ga je u pogledu sudbine malog Chaca i rekao da će dječak biti pušten pošto proteknu dvadeset i četiri sata. Poglavica je dignuo prema njemu pogled i rekao:

— Idi. Znao sam da si hrabar. Možda sam te trebao ubiti kao što je to

zahtijevao Hota, ali ništa ne žalim. A sada, brzo pođi. I pazi na dim.

Ben kimne glavom, misleći da se savjet odnosi na vatru u indijanskim logorima.

— Hvala ti. Pripazit ćemo — odgovori Ben i prinese ruku čelu u znak pozdrava. — Brat Komanč pozdravlja Broken Handa.

Prošao je jedan sat nakon izlaska mjeseca. Ben je dao nalog za polazak i uskoro su se našli izvan napuštene tvrđave. Na čelu je jahao Lame John. Trebalo je naime najprije otići po Chaca, kojega je ostavio milju daleko.

Zarobljenik je bio svezan, zatvorenih usta. Postavili su ga na konja i nastavili put prema tvrđavi Craig, smještenoj na Rio Grandu, osamdesetak milja odavde.

* * *

U ranu zoru zastali su da skuhaju kavu i pojedu nešto od zaliha koje su oduzeli Mimbrenosima. Amy Johnston i Chaco su odbili jelo. Tada su pustili malog Indijanca iako su se Big Bat i Go-deen tome protivili. Ali, Lame John je bio dao svoju riječ, a dvadeset i četiri sata su prošla. I Ben je bio zbunjen odlukom Lame Johna, ali je barem uspio postići da Probušeni nos ne da konja mladom mladom Mimbrenosu.

Chaco je bez riječi krenuo putem, koji je napustio pošto je pretrčao četvrt milje. Onda u trku skrene u šikaru, smijući se kao lud.

— Što mu je? — zapita zbunjeni Go-deen.

— Sad počinju nevolje, uvjeren sam — reče Big Bat.

Odmaknuli su se malo od vatre i zamijetili Chaca stajao je na vrhu stijene. Njegov je glas jasno dopirao do njih u jutarnjoj tišini:

— Bando glupana! Čuvajte konje. Ja ću stići brže od njih. I dobro promatrajte nebo. Pripazite na dim. Nikad nećete stići na Rio Grande, nikad više nećete vidjeti svoje. Posljednje što ćete vidjeti bit će dim.

— Nek ga vrag nosi! — uzvikne mješanac. — Odgovorite mu i zadržite ga trenutak dok skočim po pušku.

Već je odmicao prema konju, kad se začuje zveket vinčesterke. Zastao je kao ukopan.

— Ne! — rekao je Lame John. — Ti nećeš pucati.

Go-deen se okrene i problijedi, videći uperenu Johnovu pušku. A onda se obrati Benu:

— Što sam ti rekao onog dana kad si dopustio ovom Probušenom nosu da pođe s nama, brate moj. Sjećaš li se?

Ben nije odgovorio.

— Prijatelji moji, ostavite puške — reče Big Bat — jer je mladi vrag već otišao.

— Misliš li da dječak zaista može trčati brzo kao konj? — upita Ben gaseći vatru.

— Moguće je. Neki Siouxi stignu brže od konja u trci što traje cijeli dan.

— Mislim da možemo pustiti konje koji su nam nepotrebni.

— Svakako. Što misliš o tome, Go-deen?

— Možete ih pustiti — odgovori mješanac. — Bat ima pravo: dječak će stići u indijanski logor u Pinosu Altosu prije konja.

Pustili su konje. Neko su vrijeme išli svaki svojim putem, a onda su se skupili, znatiželjno promatrajući Bijelce.

— Dobro je što smo ga pustili da ide pješke — reče Go-deen. — Ne misliš li tako, Bat?

— Da. Bez pokrivača nema dima! Na to misliš?

— Nadam se, u svakom slučaju. Ali, pitam se, nemaju li apaši još nekih trikova nepoznatih Oglalama. Siouxi na primjer više vole slati znakove zrcalom.

— Da, da, to su naučili od američke armije.

— Jedno vrijeme nisam mnogo volio vojnike. U ovom trenutku ne bi me smetalo da ih ugledam nekoliko stotina, pa makar i dva tuceta, kako se šuljaju po okolici.

* * *

Potkraj poslijepodneva ulogorili su se u divnoj maloj dolini, pošto su od jutra bili prevalili četrdesetak milja. Prema tome, nalazili su se kojih sedamdesetak milja daleko od tvrđave Webster. I, ako su Big Batovi računi

bili točni, preostalo im je još dvadesetak milja do tvrđave Craig.

Sunce je polako zalazilo za planine. Ben povuče Go-deena u stranu.

— Frank — reče mu — ti bi ponovno morao prevoditi razgovor s djevojkom. Moramo, na ovaj ili onaj način, postići da se okupa.

Mješanac odmahne glavom.

— Ne računaj na mene, brate. Ne bih to učinio ni za zlato cijelog svijeta. Jesi li vidio kakvim nas pogledom promatra? Ta bi nas mala đavolica ubila kad bi mogla. Onaj prljavi Crowheart i njegov još bjedniji odvjetak vjerojatno su joj do kraja zagorčili život u Shoshona.

— Zaveži! Ne tražim tvoje mišljenje o tome. Dođi i šuti!

— Ne. Ubij me ako hoćeš, ali radije bih okupao vučicu sa svom njezinom mladunčadi.

— Uf, prokletstvo! Pa ne tražim od tebe da joj trljaš leđa. Ni ja nemam namjeru da je dirnem. Ali treba je upozoriti da se mora okupati, urediti. To je za njezino dobro.

— Ne pričaj koješta. Reci radije da bi je želio vidjeti nagu.

— Ne zanima me njezino tijelo, Go-deene, već njena duša, ćud, narav, razumiješ li?

Mješanac je prasnuo u smijeh.

— Njena duša! Oh, nikad nisam čuo nešto luđe od ovoga! Zaista je smiješno!

— Molim te, Frank, pomogni mi. To je žena i ona se razlikuje od tebe i mene...

Go-deen je zaprepašteno gledao svog druga.

— Koliko si godina imao kad si to otkrio? — zapita. — I zašto to nisi saopćio svojim prijateljima?

— Zaklinjem te, poštedi me svog indijanskog humora. Dobro znaš što hoću reći: žena ne misli, ne reagira kao muškarac. Ona se mora brinuti za svoj izgled, posebno kad su muškarci oko nje. Čak i kad se radi o grubijanima kao što smo ti i ja.

Sad ga je mješanac pogledao sumnjičavo.

— Mislim da te počinjem shvaćati — reče. — I ti si zamijetio da te danas krišom pogledava, je li?

— Koga vraga želiš reći time? Ne znam o čemu govoriš.

Ali crvenilo koje mu je obasulo lice, pobijalo je njegove riječi.

— Ti i onaj Wallowa! Stječe se dojam da se još ne zna u koga će se ona zaljubiti. Pošto ubije ostale, dakako. Ali sve to nije važno. Nema smisla raspravljati o tome.

— Dakle, prihvaćaš li da mi pomogneš?

— Pa, zavisi o nekim stvarima. Moram li ja prisustvovati operaciji?

Ben ponovno pocrveni, ali se ipak uspije svladati.

— Nitko neće prisustvovati. Moj je jedini cilj da joj omogućim da se uredi i uljepša. Čak imam i sapun koji vučem još iz Montane. Shvati da je to žena, Frank, i to bijela žena! Mene uopće ne zanima što je odgojena na indijanski način. Dakle, hoćeš li govoriti s njom? Da ili ne?

Go-deen je razmišljao. Počešao se po glavi prije nego što je upitao:

— Dakle, ako je nećemo gledati ni ja, ni ti, tko će onda biti prisutan?

— Rekao sam: nitko!

— A što će je onda spriječiti da ne pobjegne?

— Sve sam predvidio — odgovori Ben pokazujući konopac što je ležao do njegovih nogu. — Vezat ću je ovim konopcem, uzao će biti na njezinim leđima, a drugi kraj konopca privezat ću s druge strane stijene koju vidiš ondje. Tamo se nalazi udubina prepuna vode iz izvora. Čvor će se brzo smočiti, pa ga djevojka neće moći razvezati. Prije nego što izustiš: »Halo, djevojčice!« ona će se preobraziti i biti spremna za razgovor. Svakako moramo pokušati, Frank. Ne možemo je dalje vući ovako na uzici, kao neposlušnu mladu kobilu. To nas zamara, usporava napredovanje.

— Ta je djevojka u stanju progutati taj debeli konopac kao da je nit o koju vežeš dječjeg zmaja — promumlja mješanac. — Ipak ću ti pomoći. Ne bih htio promašiti priliku da je vidim kako bježi kao od majke rođena. Bat ima pravo: ona ima tijelo šesnaestogodišnje djevice.

— Zaveži! I iznad svega, prevodi točno ono što ću reći. Smjestiš li ijednu riječ koja nije na mjestu, smoždit ću te kao palačinku. Jasno?

— Brate moj — odgovori mješanac, gledajući ga poprijeko. — Kad te čovjek sluša, reklo bi se da nemaš povjerenja u mene.

Ben se sagne i pokupi konopac i sapun. Iako mu je lice bilo blijedo i umorno, vidjelo se da je čvrsto odlučio ostvariti svoj naum.

* * *

Mlada djevojka — ili žena — sjedila je uz vatru; pogled njenih modrih očiju bio je spušten prema tlu. Njena kosa, isprana od prljavštine, masnoće i dima stotina indijanskih logora, padala joj je u divnom zlatnom vodopadu na ramena. Još mokra haljina prianjala joj je uz tijelo tako da su se vidjeli svi njeni raskošni oblici. Njeni suputnici nisu mogli skinuti pogleda s njene nježne figure i prekrasnog lica, koje je začudo bilo ozbiljno. Bijeli zubi nanizani kao biserje, njena put opaljena suncem, pravilan nos i malo istaknuta brada, njena usta s punim i dobro izdjelanim usnama, istaknute jagodice i malo koso smještene oči, pridavali su joj posebnu ljepotu.

Međutim, kad bi je čovjek promatrao prvi put, kao što su je sada po prvi put gledali Ben i Big Bat, ne bi odmah zapazio pojedinosti njenih crta lica ili savršenog tijela. Zamijetio bi prije svega izvanredan sklad cijelog njenog lika, zdravog i snažnog bića, koje je podnosilo teške napore i provodilo nelagodan život, kakvim zacijelo nije živjela nijedna bijela žena. Uz tu svoju nevjerojatnu životnost posjedovala je neporecivu draž divlje i ponosne djevojke kojoj se treba malo pomalo, veoma sporo i oprezno približavati.

Lame John je stajao po strani, ne razgovarajući ni s mladom ženom ni sa svojim drugovima što su je oblijetali ne bi li joj ugodili. Pretvorba koju je uzrokovao Benov komad sapuna, nije bila tako velika u očima mladog Indijanca kao u očima njegovih drugova. Za njega djevojčina ljepota nije bila nova. On ju je shvatio u prvom trenutku, još kad je sreo njezin pogled u tišini koja je nastala pošto je prestala borba s Iron Eyesom i njegovim Shoshonima, tamo daleko na kraju Montane, prije negoli su Slohanovi Siouxi uništili malu grupu Wallowa. Tada je zapazio tu divnu pripadnicu bijele rase, koja je bila zapravo indijanskija od ijedne Indijanke koju je ikad sreo.

Ali, ako Lame John nije jasno zamjećivao promjenu koja je nastala na djevojci, savršeno je shvaćao ponašanje svojih drugova prema njoj. Ljubomora mu probode srce, a sumnja potamni iskonsku dušu. Ustane, udalji se od vatre i pođe svome konju da ga pregleda i s njime progovori koju riječ. A onda, prije nego što je legao i umotao se u pokrivač, po navici duboko ukorijenjenoj u svakom Indijancu pogleda prema nebu, da pokuša predvidjeti vrijeme.

Trenutak kasnije jurnuo je prema vatri. Ljubomora i sumnja koje su obuzele njegov duh, odjednom su svoje mjesto ustupile nagonu samoodržanja. Kad su ga ugledali kako uzbuđen trči, ostali su mu naglo priskočili.

— Ne treba gledati mene, braćo, već nebo — reče im.

U rumenilu sutona jasno su se vidjela dva stupa dima, jedan jugozapadno prema tvrđavi Webster, a drugi sjeveroistočno, u smjeru tvrđave Craig.

XVI

Napuštajući tvrđavu Webster, znali su kamo idu. Ali te večeri nisu mogli odlučiti što bi trebalo učiniti idućih deset sati, koliko je još ostalo do zore.

— Pred nama su dva problema — reče Ben Allison nakon što su raspravljali cijeli sat: — voda i Apači. Vodu možemo naći samo ako krenemo prema Rio Grandu, a onda ćemo, možemo biti sigurni, naletjeti na Indijance koji nas čekaju. Ako pak krenemo prema mjestima gdje nema Indijanaca, nećemo naći ni kapi vode.

— Radije se borim protiv Indijanaca nego da oskudijevam u vodi — izjavi Go-deen. — Čovjek brže umire. Predlažem dakle da krenemo prema rijeci.

— Po mome mišljenju — nastavi Ben — morali bismo...

— Šuti malo — reče mješanac. — Mladi Wallowa još nije izrekao svoje mišljenje. A meni je već preko glave da slušam stalno bijelce.

Lame John ovlaži prst i podigne ga iznad glave. A onda, pokazujući kružnim pokretom ruke područje koje se prostiralo od zapada prema sjeveru, reče:

— U ovom smjeru nema vode, osim ako čovjek od ranije ne zna gdje se nalazi. Ali, moja se domovina nalazi tamo, prema sjeveroistoku.

Ben je obeshrabreno kimnuo glavom.

— Kad bismo barem mogli izići iz Novog Meksika i dočepati se Utaha — reče.

— Utaha? — upita Big Bat. — Zar poznaješ taj kraj?

— Ne, ali imam izvanrednu zemljopisnu kartu koju ti zacijelo nikad nisi vidio. Dao mi ju je Chilkoot Johnston prije odlaska, a izradio ju je Joe Meeks.

— Joe Meeks, stari planinski traper? Daj mi brzo tu kartu, mali Bene!

— Na nesreću, na njoj nema Novog Meksika.

— To bi me čudilo. Daj je ovamo!

Big Bat pažljivo pogleda staru listinu koja je, suprotno Benovim tvrdnjama, obuhvaćala i dobar dio Novoga Meksika...

— Kako sam mogao znati — promrmlja Ben, shvativši svoju pogrešku — da je stari Meek to područje nazvao »Apaška zemlja«?

Bilo je dogovoreno da će se odmoriti do ponoći a onda nastaviti put do zore. Imat će još sedam noći punih mjesečine, što će im omogućiti da čitaju kartu. Pošto Apaši, za razliku od Komanča, nikad ne putuju noću, mogli bi uz malo sreće prevaliti bez previše izlaganja opasnosti tri stotine pedeset milja, koliko je preostalo do granice Utaha. Na karti su bila ucrtana ne samo mjesta gdje ima vode, već i mjesta gdje putnik može tijekom dana potražiti zaklon. Prema tome, ostala su samo dva problema: da u najvećoj mogućoj mjeri izbrišu svoje tragove te da izbjegavaju mjesta s vodom koja posjećuju Apaši. Lame John se pozabavio prvim problemom, a Big Bat drugim. Amy Johnston, sretna što kreću prema području Shoshona, plašljivo je predložila da se ona pozabavi pripremanjem »obroka ratnicima«, što su svi s najvećim oduševljenjem prihvatili.

Bilo je devet sati kad su se umotali u pokrivače i Ben je prvi preuzeo stražu. Sjedeći na stijeni što je nadvisivala njihov mali logor, promatrao je svoje usnule drugove. Bio je svjestan da su još veoma daleko od Montane a isto toliko daleko i od kraja svojih muka. Ipak, pošto su uspjeli oteti kćerku Chilkoota Johnstona iz ruku Apaša, koji su poznati po tome što nikad ne puštaju nijednog zarobljenika, nije se mogao oteti uvjerenju da je do sada obavio zadatak koji mu je bio povjeren. Razmišljajući o tome uskoro je iscrpljen usnuo i propustio predati smjenu straež više od tri sata kad se naglo probudi: čuo me odron kamenja. Uspravio se i u obližnjem grblju zamijeti neko kretanje.

— Na noge, svi! — vikne promuklim glasom.

Bat, Go-deen i Lame John iskočili su iz pokrivača i zgrabili puške. Ponovno se odronilo kamenje i nešto se pomaknulo u šikarju. Onda Ben vrisne od radosti:

— Ne pucajte. To je naš vjerni pas čuvar. Vratio se!

Bat i Go-denn su sočno prokleli, a Lame John se osmjehnuo. Njihovo uzbuđenje izazvala je mazga Malachi, za koju su mislili da se izgubila prošle noći.

* * *

Međutim, Benova je radost kratko trajala. Kad su nešto poslije ponoći napustili logor, Malachi je tvrdoglavo odbila da se makne s Go-deenovog pokrivača na koji je sjela. Mješanac je izjavio da bi joj s najvećim užitkom opalio metak u glavu, ali, dakako, Ben se tome žestoko usprotivio.

— Mazga će nas — rekao je — slijediti dok bude htjela.

Nastavili su dakle put, povjeravajući se Meeksovoj karti. Zahvaljujući podacima na njoj i Lame Johnovoj snala-

žljivosti, prešli su bez smetnji priličan broj milja, jer mladome Wallowi nije bilo premca u otkrivanju kamenitih dijelova puta, na kojima neće ostaviti traga, i u ostavljanju lažnih tragova među kamenjem, u pijesku i travi.

Nešto prije osvita zaustavili su se u nekom malom kanjonu kraj bistra potoka, u sjeni jasika, vrba i breza. Bilo je to idealno mjesto za odmor. Proveli su cijeli dan u toj zelenoj oazi, nadzirući s pomoću Go-deenovog dalekozora ulaz u kanjon. Dan su iskoristili da se što više približe Amy Johnston i steknu njezino povjerenje.

Mlada je djevojka, odgojena na indijanski način, pokazivala je ponekad zanimljive reakcije: sad bi se otvarala, sad naglo ponovno povlačila u sebe. Ali nitko nije mogao a da ne zamijeti, da su njene lijepe modre oči sve češće pratile Bena Allisona, kamo god bi se maknuo. Lame John dakako, nije bio posljednji koji je to zamijetio. On sam još se nije osjećao sposobnim približiti se djevojci koja je obuzela njegovo srce i sve njegove misli. Nije zaboravio da se zakleo da će je slijediti do kraja života. Kao i Ben, sporazumijevao se s njome pokretima ruku, ali je radije stajao po strani promatrajući »svoju ženu«, koja je pak svojim pogledom slijedila njegovog bijelog prijatelja, pogledom koji je govorio više od svih riječi u dijalektu Shoshona, i od svih najočitijih pokreta.

Utonuo s oduševljenjem u otkrivanje duše mlade djevojke i mnogo uzbuđeniji nego što je sam sebi htio priznati, Ben nije zamjećivao sve povučenije držanje Lame Johna i njegovo polako udaljavanje.

Suton se već spuštao nad prerliju kad je Big Bat, koji je bio na straži, podigao uzbunu. Trenutak kasnije osuo je niz kletvi, prijeteći da će sve napustiti i vratiti se u tvrđavu Cobb, gdje ga nestrpljivo očekuje njegova indijanska prijateljica. Kad ga je Ben uspio toliko smiriti da ga može zapitati što je zapravo vidio, kanadski div prasne:

— Što sam vidio, pitaš? To je opet ona tvoja stara mazga!

I zaista, bila je Malachi, ali bez Go-deenovog pokrivača. Debeljsko se razljuti i upozori da bi Ben dobro učinio da malo više pripazi na svoju staru prijateljicu dugih ušiju, ako je ne želi jedne večeri pojesti u paprikašu.

Noć se već gotovo bila spustila kad su se iznenada, ocrtavajući se na nebu, iza kamenite uzvisine iznad kanjona pojavili likovi osmorice ratnika, sjedeći nepokretno na mustanzima. A onda je u sumraku odjeknuo piskavi smijeh.

— Prokletstvo! — reče poluglasno Ben. — To je onaj deran Chaco!

— Da — odgovori mješanac sa stanovitom gorčinom u glasu. — Ali on ne bi našao naš trag, da mu ti nisi pomogao.

— Kako? Što? Kako to misliš?

— Mazga! — promrsi mješanac. — Naprosto je slijedio tu tvoju prokletu zvijer!

* * *

— Ne znam drugi način da se izvučemo — reče mladi Wallowa Lame John.

— Moramo istini pogledati u oči — odgovori mješanac Go-deen. — Ako mi njih ne svladamo danas, oni će nas svladati sutra.

— Moramo dakle opkoliti tih osam Apaša i bez oklijevanja ih likvidirati — reče Big Bat.

— Sedam — ispravi ga Lame John — jer dječaka prepustite meni.

— Zašto? S kojim ciljem?

— Mislim ga zadržati kao taoca. Ali ovaj put na neodređeno vrijeme.

— To bi bila neka vrst jamstva da nas Apaši neće napasti, je li? — upita Ben.

— Nemoj računati da ćeš na taj način držati u šahu Broken Handa — nastavi mješanac. — Ti si Indijanac i morao bi toga biti svjestan.

— Ne razumijem.

— Izgubio je svoju čast. Ismijali smo ga i bilo bi bolje da smo mu raskolili glavu prije nego što smo otišli. Nismo mu mogli uraditi ništa gore i sramnije nego ga ostaviti golog da bdije nad sedmoricom svojih ratnika, zatvorenih u zatvoru bez ključa. Čak će mu i indijanske žene pljuvati u obraz.

— Imaš pravo. Nisam mislio na to. Dječak nam zapravo više ne može biti od koristi.

— Nećemo svladati tih osam Apaša tako lako kako vi to zamišljate — izjavi

Ben. — Mi ćemo ih možda oboriti nekoliko, ali će nas na kraju oni ipak nadvladati. Zato sam smislio plan koji bi mogao uspjeti, neku vrst obmane poput one koju smo primijenili na Washiti. Želite li da vam ga izložim?

* * *

Chaco je bio toliko uzbuđen da nije mogao usnuti. Nestrpljenje i želja, žurba da što prije napadnu logor bijelaca, bila je jača od njegova umora. Vrtio se pod pokrivačem a onda u jednom trenutku okrenuo lice kanjonu u kojemu su logorovali njegovi neprijatelji. Tada je zamijetio lelujavi plamen velike vatre što je bacala fantastične sjene na stijene klanca. Naglo je poskočio. Što se događa? Ti bijeli glupani zapalili su velik oganj usred noći, premda su dobro znali da se nedaleko od njih nalaze Apaši! Kakva glupost, kakva ludost! A ipak ...

Uto je iza velikog plamena odjeknula pjesma, ali ne pjesma bijelaca. Mladi ju je Chaco slušao užasnut, ne vjerujući svojim ušima.

Iha, hyo, oya iya o iha yaya yoyo
Aheya aheya yaheyo eye heyo
eheyo ...

Nije bilo nikakve sumnje da je to bila pogrebna pjesma plemena Kiowa, čije su riječi izgovarali duboki i ozbiljni glasovi, među kojima se čuo i visoki sopran neke žene. Kako su se Kiowe odjednom našli u kanjonu?

Njegovi su mu se ratnici pridružili i čučnuli kraj njega. Razrogačili su oči i postavljali najsmješnija pitanja svojim grlenim glasovima To je zacijelo neki trik bijelih đavola, koji su puni smicalica a pokazali su se kao dostojni protivnici. Dokazali su to i njemu i sedmorici ratnika, istim ovima što su ih Ben i ostali ostavili zatvorene u tvrđavi Webster. Bit će najbolje da se osiguraju a netko pođe u izviđanje, jer tko zna kakvu će bijelci kašu ponovno skuhati. Oni su bili u stanju da se spreme i otiđu usred noći, mirno i bezbrižno, kao da Chaco i njegovi ratnici uopće ne postoje. Da, trebalo je izvidjeti o čemu se radi.

Apaški su ratnici tiho slijedili svog mladog poglavicu do ruba kanjona. Ali nekim čudom, iako ih je bilo osam, s njima se pomicalo devet sjena. Deveta je bila ogromna. Pustila ih je da nekoliko trenutaka promatraju kanjon, gdje su u sjaju vatre zamijetili spodobe Big Bata, Franka Go-deena i Amy Johnston. Pošto su odjeknule još dvije kitice posmrtne pjesme Kiowa, sjena progovori:

— Pazi! — viknē Ben na španjolskom.

Chaco se naglo okrene: metak iz kolta pogodi ga u grudi i njegovo tijelo poletje u dubinu kanjona, dok su se njegovi ratnici razbježali kao zečevi prema mjestu gdje su ostavili svoje konje. Upravo je to i predvidio Ben. Apaši su pokušavali odgovoriti na vatru, ali na udaljenosti od dvadeset stopa njihove karabinke nisu bile upotrebljivo oružje. U takvim je prigodama potreban revolver. Benova je pucaljka u nekoliko trenutaka poslala na drugi svijet još tri ratnika. Preostali su Apaši nanišanili na Lame Johna, koji ih je čekao iza stijene. Pripuca i on. Jedan ranjeni Apaš uspio je dovući se do konja, uzjašio ga i krenuo u galopu. Ali nije daleko dospio: Lame Johnov metak ga je dohvatio i ratnik se srušio u prašinu.

— Ideja ti je bila savršena, brate — reče mladi Wallowa Benu. — A sada hajdmo u kanjon.

* * *

Odnijeli su leševe Indijanaca u kanjon i sakrili ih pod stabla i u vodu: time su produžili raspadanje i mogućnost da lešinari upozore Apaše na nešto sumnjivo. Onda su nastavili put.

U četiri sata ujutro udarili su tabor u Rock Tanku, s druge strane Sierre Luere. Tog i slijedećeg dana nije bilo ni traga ni glasa Indijancima. U noći što je slijedila, obišli su tvrđavu Wingate, a u zoru su zalogorili sjeverno od tvrđave Defiance.

Dogovorili su da se neće približavati vojsci, jer su prilike bile takve da su vojnici i bez njih imali dovoljno posla da sami sebe obrane, osim toga Apaši su nadzirali gotovo sve tvrđave na svome teritoriju. Zaustaviti se značilo bi pridružiti se nekom odjelu vojske, preplašenim ljudima, a to bi uvelike

usporilo njihovo napredovanje. Svi su, uključivši i Amy Johnston, radije izabrali rješenje da bez obzira na sve krenu naprijed, kako bi što prije stigli do granice Utaha.

Pristali su jedino da popuste Big Batu. Čekali su ga na mjesečini dok je on otišao da preko zida tvrđave ubaci poruku. Poruka je, uostalom, sadržavala mršave podatke, one koje je mogao izvući iz Dominguina, u vezi s mogućnošću sklapanja saveza između Komanča i Kiowa. U pismu je Kanađanin molio posadu da o tome obavijesti zapovjednika tvrđave Cobb.

— Zacijelo već imaju te informacije — rekao je Big Bat — ali time spasavam svoju čast. Osim toga, pošto mi armija duguje plaću za šesnaest mjeseci, valjda imam pravo da se pozabavim vlastitim problemima...

Pošto su prešli i tvrđavu Defiance, preostala je samo još jedna relativno opasna zona Novog Meksika. Tu su petog dana na obzorju zamijetili tri skupine Apaša, međutim, pošto je među njima bilo žena i djece, zaključili su da zacijelo nisu u potjeri za njima.

Sutradan su prešli granicu Utaha.

XVII

Prešli su Wyoming idući putem kojim su Ben i Go-deen krenuli u početku pustolovine, kako bi Amy Johnston omogućili da ponovno vidi kraj u kojem je živjela sa svojim poočimom i pomajkom i posjetila starog poglavicu Washakija.

Patrijarh Shoshona nije ih razočarao. Srdačno ih je dočekao, privinuo na grudi mladu djevojku, a njene spasioce primio s puno poštovanja i dostojanstva, kao ugledne i drage goste. Predložio im je čak da uzmu njegova vodiča, koji će ih otpratiti do doline Gallatin, u blizinu prostranog ranča Nathana Starka, koji se nedavno ovamo doselio. Nadalje, obavijestio je Amy o smrti Irona Eyesa, kojeg su našli u preriji, a skalpirala ga je neka nepoznata ruka. Banku Crowhearta desetkovali su vojnici iz tvrđave McGraw, a poglavicu odmetnika Horse Creeksa osudili i sad je ležao u zatvoru. Amy je dakle bila slobodna, bez ikakvih obaveza i starac joj je savjetovao da slijedi svoje bijele prijatelje u Montanu.

— Tvoja je dužnost — rekao je starac — da pođeš svome starom ocu, koji s nestrpljenjem očekuje tvoj povratak. Istodobno, to će poslužiti sklapanju i učvršćenju mira između Indijanaca i bijelaca.

Lame John nije u cijelosti dijelio radost svojih drugova kad su krenuli prema sjeveru. Mladi Wallowa sačuvao je u svome srcu netaknutu ljubav prema Amy Johnston, ali mu mlada žena tijekom posljednjeg dijela puta nije nimalo olakšavala patnje, jer je sada naizmjence gledala i Bena i Lame Johna. Dapače, svjesna da može privući pažnju svih muškaraca išla je tako daleko, time posve zbunivši mladog Indijanca, da je ne bez divljenja u očima gledala moćan stas, snažne mišiće, dugu crnu bradu i blistavi osmijeh Big Bata, koji je po svojoj latinskoj naravi bio veoma ranjiv na nježne ženske poglede. Jedini zbog kojega Lame John nije bio ljubomoran i nije patio, bio je Go-deen, koji je već imao ženu i osmero djece u Milk Riveru.

Na stanovitoj udaljenosti od ranča Starkovih, indijanski vodič zaželi sretan put i krene natrag. Ben, kojega su obuzeli nestrpljivost, zebnja i neugodan predosjećaj, stao je na čelo kolone, da bi sišli niz padinu u plodnu dolinu u kojoj se nalazila farma. Neodređeno je ćutio da je već bio u ovom kraju, da prepoznaje pojedinosti, prostrane travnate površine, krivudavi potok u kojem se ogledalo sunce, pa čak i volove i bikove s dugačkim rogovima, podrijetlom iz Texasa, koji su pasli u dolini.

Utonuo je tako u svoje misli, nastojeći se otresti neobičnih sjećanja koja su ga obuzimala, kad se mustang, koji

nije naviknuo na vlažno tlo sjevernjačkih ravnica, posklizne na busenje mahovine na putu. Na sreću, cedar koji se uzdizao na samom rubu strme staze, spriječi da se jahač i njegov konj sruše u ponor.

* * *

Kad se ponovno osvijestio, Ben je nad sobom zamijetio plava čovjeka kojeg odmah prepozna.

— Nathan Stark! Što se, dovraga, dogodilo sa mnom?

— Ne sjećaš se?

— Ne. Samo se sjećam da sam se vraćao s Nellom i sa svoja dva kauboja. Jahao sam na čelu kad se tle izmaklo pod mojim konjem...

— Da. I nikad te više nismo vidjeli. Ni novac.

— Novac? Prokletstvo! Točno: u pojasu sam nosio deset tisuća dolara!

— Da, tvoj dio za prodanu stoku. Te je noći naišla lavina što je odnijela dio ceste i tebe. Nella i ostali su te tražili cijelu noć, ali su našli samo konja pokopanog pod snijegom. Svi smo mislili da si mrtav. Bilo je to prije devet mjeseci.

— A Nella? Gdje je? — zapita naglo Ben.

— Oženio sam se njome, Ben, kad je povjerovala da si mrtav. I... dobila je dijete.

Ben Allison pogne glavu. Sad mu je sve bilo jasno. Gledao je sebe kako s bratom Clintom vodi stado stoke za račun Nathana Starka — tri tisuće goveda — od tvrđave Worth do Virginia lityja i doline Gallatin. Clinta su ubili Siouxi tijekom puta. Stark je Benu uručio dio dobitka koji su dobili prodajom stoke u rudarskom logoru Aldera Gulcha. Noseći u pojasu deset tisuća dolara, krenuo je na put za Texas jedne hladne noći prosinca 1866. godine. S njim su bila dva kauboja, Chicksaw i Waco, i njegova zaručnica Nella Toreau, lijepa mlada žena sivih očiju, koja je zajedno sa Starkom stigla iz Texasa i zaljubila se u Bena tijekom dugog putovanja. Sada je Nella Starkova žena i ima dijete, da bi time zapečatila njihovu vezu. Ben je osjetio svu težinu i gorčinu života koji mu je sudbina nametnula.

— Za tebe još nije sve svršeno, Ben — nastavi Stark. — Saznao sam od tvojih prijatelja za sve opasnosti kojima si proveo djevojku do Montane. Pred tobom se otvara novi put, novi život i želim ti mnogo sreće, ma koji put izabrao.

Bil nježno opipa povez kojim mu je bila povezana glava.

— Tvoji prijatelji — nastavi Stark — donijeli su te jutros na ranč vezana na mršavoj mazgi i rekli da je tvoj konj pao u ponor, a ti si ostao na stazi, pod nekim starim cedrom. Sjećaš li se?

— Da — odgovori Ben, osmjehnuvši se s mukom. — Svega se počinjem prisjećati, ali sam žestoko tresnuo. Dakle, prije devet mjeseci napustio sam ranč, a ipak mi se čini da je prošlo samo deset minuta otkako smo ti i ja zajedno ušli u Virginia City.

Stark je neko vrijeme šutio, utonuo u svoje misli.

— Tvoji stari drugovi Chicksaw i Waco — nastavi — još rade na ranču i oni će tebe i djevojku odvesti do Nemeless Creeka, čim budeš u stanju putovati. Volio bih da vas ja mogu otpratiti, ali, na žalost, ne mogu zbog hitnih poslova napustiti ranč.

Ben je osjetio kako se pri posljednjim riječima Stark namrštio.

— Hoćeš li da odmah krenem? — upita živo. — Osjećam se vrlo dobro!

Stark ga je promatrao hladno i odsutno.

— Učini kako hoćeš, Bene — reče.

— To je zbog Nelle, je li? Ona je odsutna i ti bi više volio da odem prije njenog povratka. Razumijem te. Uostalom, i bolje je tako.

— Ne, Ben — reče tiho Nathan Stark. — Nije potrebno da odmah kreneš. Nella se... više neće vratiti.

Osluškujući ton kojim je Nathan izgovorio posljednje riječi, Ben je zadrhtao.

— Gdje je ona?

— U... susjednoj sobi.

Nathan Stark se okrenuo i pošao prema vratima druge sobe. Ben je s mukom ustao iz kreveta na kojemu je ležao. U glavi mu se vrtjelo pa se morao osloniti na zid da ne padne. Onda je ušao u susjednu sobu za dnevni boravak. Nije učinio ni dva koraka, kad je zastao kao ukopan.

Stark je nepokretan i pognute glave stajao kraj kamina, gledajući u lijes položen na dvije stolice.

— Želiš li je vidjeti? — upita posve tiho Nathan.

Ben bez riječi odmahne glavom.

— Dogodilo se prije dva dana, kad se rodilo dijete — nastavi posve tiho Nathan Stark. — Unutrašnje krvarenje, izjavio je liječnik. Nije trpjela, tiho je ugasnula. Mali je dobro, lijep je i velik.

Ben je poniknuo glavom, prepun neizrecive i nijeme zbunjenosti i boli.

— Imaš sreću, Nathane, ostalo ti je dijete — reče napokon posve tiho. — Imaš sreću u svojoj nesreći. Podsjećat će te na majku...

Na žalost — odgovori Stark bolnim glasom — ne ostaje mi ništa do moje ljubavi prema njoj. Ja čak nemam te sreće da me je voljela, Bern, jer ona te nikad nije zaboravila.

— Ali dijete...

— To je tvoje dijete, Ben. I ti ćeš zadržati dijete da te podsjeća na nju. Ona mi je to priznala uoči smrti.

Zastao je trenutak, duboko uzdahnuo, a onda nastavio:

— U svakom slučaju, ja sam to znao. Muškarac to osjeti na neki način. Jedina je moja utjeha vjernost koju je pokazala prema meni.

— Ona je uvijek bila odana, Nathane. Kao i ti.

Nathan Stark podigne pogled, a licem mu se razlije blijed osmijeh:

— A ti, Bene — reče s malčice gorčine u glasu — ti uvijek vidiš ruže gdje raste samo drač.

* * *

Događaji su se poslije toga odvijali kao u nekom kovitlacu.

Ben je htio da Stark zadrži dijete, ali je to Nathan odbio. Srca puna gorčine vidio je samo jedno: da je dijete Benovo i, prividno, nije ga htio uza se, jer bi ga podsjećalo na voljeno biće koje je izgubio.

Iste su večeri, odbijajući pratnju Chickawa i Waca, Ben i njegovi prijatelji napustili ranč i ponijeli dijete sa sobom.

U Alder Gulchi Virginia City stigli su 15. kolovoza 1867. i tu je Amy izazvala pravu senzaciju, tako da se Ben nekoliko puta morao potući prolazeći uskim ulicama rudarskog naselja. Big Bat je pak jedva uspio spriječiti Lame Johna da izvadi nož kojim je htio smiriti bučne i nasilne rudare, što su se okupljali da vide »bijelu Indijanku« lijepa lica i još ljepšeg tijela, dobacujući joj ne sasvim nevine primjedbe.

Zastali su u gradu samo toliko koliko je bilo potrebno da Ben kupi djevojci nove haljine, a onda su nastavili put za Slat Lake (Slano jezero). Ispadi su međutim uvelike uzbudili i preplašili mladu djevojku, koja se sve više približavala Lame Johnu, tražeći otvoreno njegovo društvo, razočarana čudnim svijetom i načinom života u kojemu su, čini se, bijelci uživali.

Prije nego što su pošli putem koji vodi u Nameless Creek gdje živi stari Chilkoot Johnston, Ben zaustavi prijatelje kako bi omogućio Amy da promijeni odjeću. Iza granja iza kojeg se djevojka presvlačila, pokazao joj je kako će navući novu odjeću. Ali, vođena ženskim nagonom i urođenom koketerijom, nije trebala Benove savjete, i kad se nekoliko trenutaka pojavila u novoj odjeći, odjeknuo je tako glasan pljesak, da je pocrvenila do korijena svoje lijepe plave kose. Čak ju je i stara Malachi neko vrijeme promatrala a onda tri puta zaredom tako zarevala da je stari Chilkoot izišao iz svoje kolibe.

— Nebesa! — uzvikne ugledavši Bena na zavoju staze. — Znao sam da si to ti, mladiću. Prepoznao bih glas svog vjernog druga među tisuću drugih glasova. Vražja Malachi!

Potrčao je raširenih ruku koliko su mu stare noge dopuštale, prema staroj mazgi, spreman da je ogrli, i tada ugleda Amy. Zastao je kao ukopan, kao da ga je ošinuo grom, i prinesao ruke očima. Onda je korak uzmaknuo i počeo micati usnama, ali nije uspio protisnuti ni glasa. Potpuno zbunjen okrenuo se Benu.

— Da, to je zaista ona — reče jednostavno mladić.

Tada je nastupio pomalo mučan trenutak. Chilkoot nije mogao svladati živce i gorko je zaplakao, dok Amy nikako nije mogla zamisliti da se nalazi pred svojim pravim ocem. I Go-deen je izgubio glavu i nije bio u stanju obaviti

svoj posao prevodioca. Napokon se umiješao Lame John i pokretima upitao djevojku zar tako mlada Indijanka pokazuje svoju ljubav prema starom ocu koji je voli i koji je poslao Bena u potragu za njom, kako bi je mogao vidjeti prije smrti.

Amy tada progovori nekoliko riječi u jeziku Shoshona i ponizno priđe starcu da mu s osmijehom pogladi lice.

Od toga se trenutka sve promijenilo kao nekim čudom. Dva dana ranije stari je Chilkoot bio ubio jelena i Go-deen pripremi večeru, koja se otegla do devet uvečer. Mnogo je problema spomenuto, a mnogi su i riješeni tijekom dugog razgovora.

Dijete će povjeriti Amy, a mlada će žena, koja više nije progonila pogledom Bena, ostati s Lame Johnom, koji će joj biti najprikladniji suprug. Chilkoot će otići s njima u Oregon, u zemlju plemena Wallowa, gdje će Lame John ponovno preuzeti svoj stari posao: uzgajanje konja. Deset tisuća Benovih dolara bit će podijeljeno na dva jednaka dijela: jednoga će staviti na stranu, za budućnost malog Bena, a drugi će dio uložiti u ranč Amy i Lame Johna. Usprkos tome što se žestoko protivio, Lame John je ipak na kraju morao popustiti i pristati.

— To će biti vjenčani dar tvoga brata Komanča, koji u sebi ima četvrtinu indijanske krvi — reče Ben Allison. — Ti si mi obećao da ćeš me pratiti do kraja puta. I, eto, stigli smo na kraj...

Pružili su jedno drugome ruku i dugo ih stezali.

* * *

Sad su svi spavali osim Bena i starog Chilkoota, koji su sjedili uz vatru što je veselo pucketala u tišini ljetne noći.

Starac je dugo šutio. Onda podigne svoj zbunjeni pogled prema Benu, i mladić zamijeti kako starcu teku suze niz naborano lice.

— Održao si svoju riječ, sine — reče starac promuklim glasom, punim uzbuđenja. — Nikad ti neću moći zahvaliti za sve ono što si učinio za mene.

— Ne brinite, djede — odgovori tiho i nježno Ben. — Od sada će sve biti u redu. Za vas. I za nju...

Kraj

PITANJE ČASTI

Čovjek, koji se nenadano pojavi iz džbuna na rubu šumskog puta, zaustavi konja kojega je jahao Arizona Jack. Kako je u desnoj ruci držao veliki pištolj, kauboj polako podigne ruke uvis.

Njegove ispitivačke oči promatrale su lice nepoznatog. Odjednom ga prepozna i zadivljeno usklikne:

— Do đavola! Bill Carew...

— Pogodio si, Jack. Nisi se nadao da ćeš me vidjeti, zar ne? Posve razumljivo... jednog lijepog dana ostaviš prijatelja... no prije ili poslije oni se opet nađu...

Jackove oči bijesno sijevnuše.

— Što hoćeš od mene? Ja više nisam jedan od tvojih... ostavi me na miru!

Bill Carew se grohotom nasmije.

— Bandit uvijek ostaje bandit, prijatelju moj! A svi šerifi Nevade i okolice još te traže zbog ubojstva Lewa Jefsona!

Arizona Jack jedva primjetno problijedi. No, glas mu nije drhtao, dok je odgovarao:

— Vjerojatno me nisi zaustavio da mi to kažeš. Pusti me, Carew. Čekaju me.

— Naravno da te čekaju. Mogu ti čak reći i tko te čeka. John Buster, tvoj gazda. Ima lijepo krdo konja, pa momci vjeruju da bismo mi znali bolje paziti na njih nego ti i on... A ti ćeš pomoći...

Arizona Jack naglo trznu rukom, ali ga Bill preduhitri.

— Nikakvih nepotrebnih kretnji, Jack, ukoliko ne želiš metak u glavu! Siđi s konja. Momci su iza one stijene... Malo ćemo prijateljski porazgovarati.

Pola sata poslije toga Arizona Jack se spuštao stazom. Lice mu je bilo smrknuto. Njegov bivši gazda, Bill Carew, jasno mu je rekao: ili će im pomoći da ukradu konje Johna Bustera ili će ga prijaviti šerifu u Jacksonvillu zbog stare priče s Lewom Jefsonom. Nije bilo izbora. Dogodi li se ovo drugo, sigurno ga čeka omča oko vrata.

Prilično mu je mutno ostao u sjećanju dan kad je ubio Lewa. Znao je da je te večeri u salunu bila tučnjava, a u tučnjavi je i on, kao i svi ostali, spustio ruku na pištolj.

Svi su znali da se on i Lew Jefson mrze i da je na sva usta govorio kako će ga jednog dana ubiti. A ipak, Jack bi se mogao zakleti da toga dana nije pucao na Jefsona. No, svi su bili uvjereni da je u toj tučnjavi Jack iskoristio gužvu i ubio ga. Da bi se stvari još više zapetljale,

Jefsonov brat, neki bogati rančer, ponudio je potjeri golemu nagradu.

Jack je bježao kao progonjena zvijer iz Nevade u Utah, iz Utaha u Colorado. Tri puta zamalo da ga nisu uhvatili; uspio im je umaći. Po svemu se činilo da ga ljudi zakona gone tako zdušno više zbog visoke nagrade nego zbog toga što im je to dužnost.

Treća potjera gotovo ga je stajala života. Bio je ranjen. Posljednjim snagama, mučen glađu i žeđi, uspio se popeti na brdo Colorada gdje je bila koliba Johna Bustera, lovca na konje.

John Buster — četrdesetogodišnjak, kojega je želja za bogatstvom gurnula na taj težak posao zajedno sa ženom, šestogodišnjim sinom i nećakom Davidom, jakim četrnaestogodišnjakom — imao je plemenito srce. Ništa nije pitao tog jadnika koji je tako nenadano ušao u njegov život. Nahranio ga je i očistio mu ranu. Zadovoljio se njegovom izjavom da se zove Jack i da dolazi iz Arizone.

Od tog se dana Jack Weller, dotada kradljivac konja i član bande Billa Carewa, zvao Arizona Jack. Promijenivši ime, promijenio je i način života: odlučio je da se bavi poštenim radom koji će mu osigurati mirnu budućnost.

Zamolio je Bustera da ostane kod njega. U tim brdima, vjerovao je, nitko ga neće tražiti. A kako je bio vješt kradljivac konja, postao je i vješt lovac, pa je svoje dugogodišnje iskustvo u dobroj mjeri prenio na Bustera. Možda bi bez Jackove pomoći Buster i odustao od tog teškog rada. Ovako, uz pomoć kauboja, lov je svakog dana bio sve uspješniji. A Arizonu Jacka — kako su ga odsad zvali — zavoljeli su svi članovi obitelji Buster. Mali Patrizio ga je obožavao.

U tom novom životu Jack Weller gotovo je zaboravio na svoju tužnu prošlost. No, sve se vratilo u jednom jedinom trenutku — kad je ugledao Carewa.

Carew je Jacku objasnio pod kakvim su okolnostima napustili Nevadu. Počelo im je gorjeti pod nogama, pa su odlučili promijeniti klimu. Otišli su u Utah.

No, ni tamo se nisu mogli zaustaviti: na tom je teritoriju već pljačkala organizirana banda. A za dvije mjesta nije bilo. I tako su se, eto, pojavili u Coloradu.

Ovdje su se odmah povezali s njima sličnima. Uskoro su doznali za krdo konja što ih je John Buster sakupio u godinu dana.

Zapravo, Bustera nije bilo lako pokrasti. Dolina, u koju se ulazilo kroz uski kanjon iznad kojeg su prijeteći stršali vrhovi planine, bila je sa svih strana dobro zatvorena; zato neupućenima nije bilo lako upasti ovamo. Prije nego što bi konje puštali u dolinu, neko bi ih vrijeme zadržavali u ograđenom prostoru, pokušavajući da ih tu ukrote. Bolja livada ne bi se mogla poželjeti. Uvijek puna zelene trave i bistre vode iz potoka.

Pred jedinim ulazom ispred ograđenog prostora bila je podignuta čvrsta ograda; tu su Buster i Jack sagradili malu kolibu. Svake bi večeri puštali s lanca dva jaka i velika ovčarska psa. Nitko se nije mogao približiti tome prostoru, osim onih koje su psi poznavali.

Pokrasti Johna Bustera bio bi pothvat bez rezultata. I Bill Carew sigurno bi odustao od te zamisli da

stjecanjem okolnosti nije sreo svog starog suradnika. A što mu je bio predložio, to već znamo.

Moglo bi se reći da je Bill Carew bio zadovoljan. Nakon nekoliko uzaludnih pokušaja da se odupre Arizona Jack je ipak pristao da uradi ono što je bandit od njega tražio: da slijedeće noći onemogući pse, otvori ogradu i otjera Busterove ukoliko ne želi da ovi budu ubijeni. Nakon toga sve ostalo bit će obavljeno s lakoćom.

Arizona Jack je pristao da obavi taj posao. Bar je tako mislio Ben Carew...

Arizona Jack, misleći na sve to, teško uzdahne. Tih pola sata bili su najduži u njegovu životu.

Bilo je kasno popodne, drugog dana nakon njegova susreta s Billom Carewom. Nakon što je dugo razgovarao s Johnom Busterom, Jack je s krajnjom pažnjom osedlao konja, preko glave životinje prebacio vreću, potkove omotao krpama i, držeći konja za uzde, odveo ga stazom za koju Carew i njegovi ortaci nisu znali. Nakon pola sata baci se na konja i zaputi prema Jacksonvilleu.

Dva dana prije toga, kad mu se Carew ispriječio na putu, Jack je shvatio da mora biti lukav, lukaviji od samog Carewa.

Dva dana je razmišljao i konačno zaključio: pomoć u rješavanju tog problema mogu mu pružiti jedino ljudi od zakona.

A to znači — što mu je jasno i glasno rekao i Carew — konopac oko vrata. Jer, ako ga šerif u Jacksonvilleu i ne bi prepoznao, prijavili bi ga njegovi bivši ortaci.

I stavivši na jednu stranu idealne vage vrijednost vlastita života, a dug i zahvalnost prema Busteru na drugu, shvatio je koliko malo vrijedi njegov život u odnosu na taj dug.

Bilo je deset sati navečer kad je stigao u grad. Nasmijao se, pomislivši kako se požurio. Zadovoljno je zaključio da će proći još četiri sata prije no što se Carew približi - Busterovoj kući. John i njegov nećak moći će s lakoćom držati na nišanu puške sedmoricu ili osmoricu bandita, sve dok ne dođu ljudi koji štite zakon. A o psima da i ne govorimo.

Privezao je konje i zaputio se u salun. Bio je siguran da će tu susresti šerifa.

Šerifa nije bilo u salunu, no čim je nekoliko njih doznalo o čemu se radi, pošli su da ga potraže. Arizona Jack mirno je stajao kraj svoga konja. Namjerno je ostao u tami. Tu je ostao sve dok se nije pojavio šerif sa svojim ljudima. Polako je ispričao što će se dogoditi kod Busterove kuće. A Buster je u Jacksonvilleu bio prilično popularan. Odmah su se javili dobrovoljci. Petnaest minuta poslije toga grupa od njih petnaestak zaputila se prema brdima.

Petnaestorica! I previše na Carewovu bandu, pogotovu što su je iznenadili s leđa, u trenutku kad su pokušavali razvaliti čvrstu ogradu... Pucnjevi, povici, uzdasi u noći. A zatim je sve utihnulo. Tri mrtva i pet ranjenih sa svake strane...

I Arizona Jack je ranjen. Metak ga je ranio u nogu. I sada, naslonjen na ogradu, dok mu je majka Buster previjala ranu, mislio je kako ga je ta ozljeda potpuno onemogućila da pobjegne šerifu. Eh! Možda je i bolje uže oko vrata, nego ponovno živjeti kao kradljivac stoke u vječitom strahu da će ga jednog dana ipak uhvatiti i objesiti.

Te njegovi misli prekinuo je posve nečujan dolazak šerifa koji mu se približio i oštro ga stao promatrati. Prepoznao ga je! U to je Arizona Jack bio posve siguran. Gorko se nasmiješio.

— Hej, šerife! Vjerojatno ćete s krajnjim užitkom svezati omču na užetu, zar ne? Ja sam...

— Znam tko ste — reče šerif, nestrpljivo zamahnuvši rukom — Rekao mi je Bill Carew prije nego što je izdahnuo. Znam da ste vi Jack Weller, a znam i to da niste ubili Lewa Jefsona...

— Kako? Što ste rekli? — poviče Jack. — Ja nisam ubio...

— Ne! Učinio je to Bill Carew koji je sudjelovao u istoj tučnjavi. Pogodio je Jefsona ravno u srce istim kalibrom pištolja kakav je bio i vaš. I on je mrzio Jefsona. I ubio ga je. Bile su to njegove posljednje riječi prije smrti...

Nastalu tišinu osjećao je Jack u grlu i zbog nje mu je ponestalo glasa. On nije ubio Lewa Jefsona!

S kakvim je olakšanjem kauboj zagrlio malog Patrizija koji je, proguravši se između ljudi, potrčao prema njemu.

DJEVOJKE!

tina
JE REVIJA ZA NAS

tina
JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina
PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina
PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina
PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINI ćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU

za 7 dana

ROBERT W. KREPPS

DILIŽANSA ZA ZAPAD